

Mall för förvaltnings- stadga för landskapet

Utkast i april 2018

Innehåll

Förord till det första utkastet till mall för förvaltningsstadga	6
DEL I ORGANISATÖRENS FÖRVALTNING OCH VERKSAMHET	5
Kapitel 1 Ledning av landskapet	5
§ 1 Tillämpning av förvaltningsstadgan	10
§ 2 Ledning av landskapet	11
§ 3 Föredragning i landskapsstyrelsen	12
§ 4 Landskapsstyrelsens ordförandes uppgifter.....	12
§ 5 Landskapsfullmäktiges ordförandes uppgifter	12
§ 6 Landskapets kommunikation.....	13
Kapitel 2 Landskapets organ.....	14
§ 7 Landskapsfullmäktige	15
§ 8 Landskapsstyrelsen, koncernsektionen, avtalssektionen och sektionen för intern kontroll och riskhantering	15
§ 9 Revisionsnämnden	17
§ 10 Nämnder	17
§ 11 Gemensamt X organ för flera landskap	18
§ 12 Direktioner.....	18
§ 13 Valorgan	18
§ 14 Påverkansorgan.....	19
Kapitel 3 Personalorganisation.....	21
§ 15 Personalorganisation	21
§ 16 Landskapsdirektören.....	22
§ 17 Verksamhetsområdenas organisation och uppgifter	22
§ 18 Sektordirektörer.....	22
§ 19 Ansvarsområdesdirektörer.....	23
§ 20 Chefer för verksamhetsenheter.....	23
§ 21 Direktörer för servicecenter	23
Kapitel 4 Ägarstyrning, koncernövervakning och avtalsstyrning.....	24
§ 22 Koncernledningen	25
§ 23 Koncernledningens uppgifter och befogenhetsfördelningen	26
§ 24 Uppgifter och ansvarsfördelning inom avtalsstyrningen	27
§ 25 Styrning av producenter av social- och hälsovårdstjänster (beslut som binder producenterna)	28
Kapitel 5 Organens uppgifter och befogenhetsfördelningen	30
§ 26 Landskapsstyrelsens uppgifter och befogenheter	31
§ 27 Social- och hälsovårdsnämndens uppgifter och befogenheter	32
§ 28 Nämnden för områdesutveckling – uppgifter och befogenheter.....	32
§ 29 Nämnden för miljö och områdesanvändning – uppgifter och befogenheter.....	33
§ 30 Tjänsteinnehavare X (beteckning) behandlar en begäran om omprövning av ett beslut som fattats av tjänsteinnehavare Y	34
§ 31 Tjänsteinnehavare xx fattar beslut om	34
§ 32 Tjänsteinnehavare xx fattar beslut om.....	34
§ 33 Tjänsteinnehavare xx fattar beslut om.....	35
§ 34 Vidaredelegering av beslutanderätt.....	37
§ 35 Övertagningsrätt för landskapsstyrelsen	38
§ 36 Övertagningsrätt för ett affärsverks direktion	38
§ 37 Meddelande om ett övertagbart beslut till landskapsstyrelsen och affärsverkets direktion.....	38

Kapitel 6 Samarbetsområden för landskapen	40
§ 38 Befogenheter i samarbetet mellan landskap.....	40
Kapitel 7 Befogenheter i personalfrågor	41
§ 39 Allmänna befogenheter i personalfrågor för landskapsstyrelsen och direktionen för ett affärsverk.....	41
§ 40 Inrättande och indragning av tjänster samt ändring av tjänstebeteckningar	41
§ 41 Ombildning av ett tjänsteförhållande till arbetsavtalsförhållande	42
§ 42 Behörighetsvillkor.....	42
§ 43 Ledigförklarande	43
§ 44 Anställning	43
§ 45 Fastställande av villkorligt valbeslut	44
§ 46 Anställning i tjänsteförhållande när den som valts till tjänsten säger upp sig innan tjänsteutövningen inletts.....	45
§ 47 Samtycke till bitjänst	45
§ 48 Prövningsbaserade arbets- och tjänstledigheter.....	45
§ 49 Andra än prövningsbaserade tjänstledigheter	45
§ 50 Tillämpning av prövningsbaserade bestämmelser i kollektivavtalen.....	46
§ 51 Förflyttning till ett annat tjänsteförhållande.....	46
§ 52 Bisysslor	47
§ 53 Utredning av en tjänsteinnehavares arbets- och funktionsförmåga	47
§ 54 Avstängning från tjänsteutövning	47
§ 55 Ombildning till deltidsanställning.....	48
§ 56 Permittering	48
§ 57 Anställningens upphörande	48
§ 58 Ersättning för inkomstbortfall	49
§ 59 Återkrav av lön	49
Kapitel 8 Dokumentförvaltning.....	50
§ 60 Landskapsstyrelsens uppgifter inom dokumentförvaltningen	50
§ 61 Uppgifter för den tjänsteinnehavare som leder dokumentförvaltningen	51
§ 62 Uppgifter inom nämndernas/sektorernas dokumentförvaltning	52
§ 63 Uppgifter inom affärsverkets dokumentförvaltning.....	52
Kapitel 9 Tvåspråkiga landskap.....	53
§ 64 Invånarnas och servicetagarnas språkliga rättigheter i landskapets förvaltning	53
§ 65 De språkliga rättigheterna i landskapets verksamhet	54
§ 66 Uppföljning och rapportering av hur de språkliga rättigheterna förverkligas	55
DEL II LANDSKAPETS SERVICEPRODUKTION.....	56
Kapitel 10 Landskapets affärsverk.....	56
§ 67 Affärsverk	59
§ 68 Affärsverkets direktion.....	60
§ 69 Uppgifter och befogenheter för affärsverkets direktion.....	60
§ 70 Uppgifter och befogenheter för affärsverkets direktör.....	60
§ 71 Affärsverkets ekonomi	61
DEL III	62
Kapitel 11 Ekonomi	62
§ 72 Budget och ekonomiplan.....	63
§ 73 Uppföljning av verksamheten och ekonomin	64
§ 74 Budgetens bindande verkan	64
§ 75 Ändringar i budgeten.....	65
§ 76 Överlåtelse och uthyrning av egendom	66
§ 77 Godkännande av avskrivningsplanen	66
§ 78 Förhållande till nationella servicecenter	67
§ 79 Förvaltning av likvida medel.....	67

§ 80	Beslut om avgifter.....	68
§ 81	Avgifter för utlämnande av handlingar.....	68
§ 82	Godkännande av inkomster och utgifter	69
Kapitel 12 Extern kontroll.....		70
§ 83	Extern och intern kontroll	70
§ 84	Revisionsnämndens sammanträden	71
§ 85	Revisionsnämndens uppgifter och befogenheter	71
§ 86	Utvärderingsberättelse och revisionsnämndens övriga rapportering.....	73
§ 87	Val av revisionsammanslutning.....	73
§ 88	Undertecknande av handlingar	74
§ 89	Uppgifter som hör till enheten för extern revision/kontroll.....	74
§ 90	Rätt till upplysningar.....	74
§ 91	Revisorernas uppgifter	74
§ 92	Uppdrag av revisionsnämnden.....	75
§ 93	Revisionsberättelse och övriga rapporter	75
Kapitel 13 Intern kontroll och riskhantering		76
§ 94	Uppgifter som hör till landskapsstyrelsens interna kontroll och riskhantering	77
§ 95	Uppgifter som hör till sektionen för intern kontroll och riskhantering	78
§ 96	Uppgifter som hör till organens interna kontroll och riskhantering.....	78
§ 97	Tjänsteinnehavarnas och chefernas uppgifter i den interna kontrollen och riskhanteringen (inklusive egenkontroll och beredskap)	79
§ 98	Den interna revisionens uppgifter.....	79
DEL IV LANDSKAPSFULLMÄKTIGE.....		81
Kapitel 14 Landskapsfullmäktiges verksamhet		81
§ 99	Organiseringen av landskapsfullmäktiges verksamhet	81
§ 100	Bildande av fullmäktigegrupper och namn på dem	82
§ 101	Förändringar i en fullmäktigegrupps sammansättning	83
§ 102	Sittordning	83
§ 103	Landskapsfullmäktiges utskott.....	83
§ 104	Aftonskola	84
Kapitel 15 Landskapsfullmäktiges sammanträden		85
§ 105	Landskapsfullmäktige – ordinarie sammanträde och elektroniskt sammanträde	85
§ 106	Kallelse till sammanträde	86
§ 107	Föredragningslista.....	87
§ 108	Elektronisk kallelse till sammanträde	88
§ 109	Föredragningslistor och bilagor på landskapets webbplats	88
§ 110	Fortsatt sammanträde	89
§ 111	Inkallande av ersättare	89
§ 112	Närvaro vid sammanträde.....	90
§ 113	Sammanträdet laglighet och beslutförhet.....	90
§ 114	Ledningen av sammanträdet	91
§ 115	Överlåtande av ordförandeskapet till en vice ordförande	91
§ 116	Tillfällig ordförande.....	91
§ 117	Jäv	92
§ 118	Behandling av ärenden	92
§ 119	Anföranden	93
§ 120	Bordläggning och återremiss för beredning.....	94
§ 121	Förslag och avslutande av diskussionen.....	95
§ 122	Konstaterande av beslut som fattats utan omröstning	95
§ 123	Förslag som tas upp till omröstning.....	95
§ 124	Omröstnings sätt och omröstningsordning.....	95
§ 125	Konstaterande av omröstningsresultatet.....	96

§ 126 Åtgärdsmotion.....	96
§ 127 Förande och justering av protokoll	97
§ 128 Delgivning av beslut till en landskapsmedlem.....	97
Kapitel 16 Majoritetsval och proportionella val.....	98
§ 129 Allmänna bestämmelser om val.....	98
§ 130 Majoritetsval.....	98
§ 131 Landskapsfullmäktiges valnämnd.....	99
§ 132 Uppgörande av kandidatlistor.....	99
§ 133 Inlämning av kandidatlistor och namnupprop för valförrättningen.....	99
§ 134 Granskning och rättelse av kandidatlistor	99
§ 135 Sammanställning av kandidatlistor	100
§ 136 Förrättande av proportionella val.....	100
§ 137 Konstaterande av valresultatet vid proportionella val	100
Kapitel 17 Fullmäktigeledamöternas rätt att väcka motioner och framställa frågor ...	101
§ 138 Fullmäktigeledamöternas motioner.....	101
§ 139 Fråga till landskapsstyrelsen	101
§ 140 Frågestund.....	102
DEL V BESLUTS- OCH FÖRVALTNINGSFÖRFARANDE	103
Kapitel 18 Sammanträdesförfarande	103
§ 141 Tillämpning av bestämmelserna.....	103
§ 142 Sätt att fatta beslut i organet	103
§ 143 Elektroniskt sammanträde	104
§ 144 Elektroniskt beslutsförfarande.....	104
§ 145 Tid och plats för sammanträde	105
§ 146 Kallelse till sammanträde och föredragningslista	105
§ 147 Elektronisk kallelse till sammanträde	106
§ 148 Föredragningslistor och bilagor på landskapets webbplats.....	107
§ 149 Fortsatt sammanträde	108
§ 150 Inkallande av ersättare	108
§ 151 Närvaro vid sammanträde.....	108
§ 152 Företrädare för landskapsstyrelsen i andra organ	109
§ 153 Sammanträdet offentlighet	109
§ 154 Sammanträdet laglighet och beslutförhet.....	109
§ 155 Tillfällig ordförande.....	109
§ 156 Ledning av sammanträdet samt anföranden.....	109
§ 157 Behandling av ett ärende som inte nämns i kallelsen till sammanträde.....	110
§ 158 Föredragande.....	110
§ 159 Föredragning.....	111
§ 160 Jäv	111
§ 161 Bordläggning och återremiss för beredning.....	112
§ 162 Förslag och avslutande av diskussionen.....	112
§ 163 Konstaterande av beslut som fattats utan omröstning	113
§ 164 Förslag som tas upp till omröstning.....	113
§ 165 Omröstning och val.....	113
§ 166 Förande och justering av protokoll	113
§ 167 Delgivning av beslut till en landskapsmedlem.....	115
Kapitel 19 Övriga bestämmelser.....	116
§ 168 Initiativrätt	116
§ 169 Behandling av initiativ.....	116
§ 170 Uppgifter som ska lämnas till initiativtagaren	117
§ 171 Undertecknande av handlingar	117
§ 172 Mottagande av bevislig delgivning	118

Förord till det första utkastet till mall för förvaltningsstadga

Landskapets förvaltning regleras i landskapslagen och i speciallagar om landskapets uppgiftsområden. Utkastet till mallen för förvaltningsstadga har skrivits i april 2018, då lagstiftningen om landskapen var i riksdagen och flera regeringspropositioner var i beredningsskedet. I skrivande stund är avsikten att landskapen inrättas genom en införandelag 1.7.2018, varefter landskapsberedningen leds av ett temporärt beredningsorgan. Förvaltningsstadgan ska börja tillämpas vid ingången av 2019 sedan landskapsfullmäktige konstituerat sig och genom sitt beslut godkänt förvaltningsstadgan. Kommunförbundet har ansett det vara ändamålsenligt att bereda en mall redan i april, eftersom man i landskapen redan börjat diskutera de nya landskapens förvaltningsstrukturer och bereda förvaltningsstadgor.

Landskapsfullmäktige ska godkänna en förvaltningsstadga med bestämmelser om hur förvaltningen och verksamheten ska organiseras, vilka organ och vilken tjänsteinnehavarorganisation landskapet ska ha samt hur befogenheter och ansvar ska fördelas mellan politiker och tjänsteinnehavare. Förvaltningsstadgan är ett viktigt styrmedel för landskapets förvaltning och verksamhet, och landskapet bestämmer självt innehållet i den. Mallen har för avsikt att lyfta fram de villkor som lagstiftningen ställer på landskapen och det spelrum som landskapen har vid tillämpningen av dem. Landskapen har en bred prövningsrätt när det gäller att fastställa befogenheter och ansvarsfördelningen.

Denna mall för förvaltningsstadga är ett första utkast. Den kompletteras vid behov när lagstiftningen om landskapen godkänns i riksdagen.

Mallens avdelningar om besluts- och förvaltningsförfarande samt landskapsfullmäktiges verksamhet följer i stort sett den praxis som är etablerad i kommunerna.

Mallen har beretts vid Finlands Kommunförbund i samarbete med landskapens förvaltningsnätverk och färdplansgruppen, som koordineras av Finansministeriet och som haft representanter från olika ministerier, landskapen och personalorganisationer.

Mall för förvaltningsstadga för landskapet

Allmän motivering

Bestämmelser om vad som åtminstone ska ingå i förvaltningsstadgan finns i 78 § i landskapslagen.

Förvaltningsstadgan ska innehålla behövliga bestämmelser om åtminstone:

- 1) följande frågor som gäller ordnandet av förvaltningen och verksamheten:
  - a) organ och ledning,
  - b) landskapsstyrelsens ordförandes uppgifter,
  - c) personalorganisation,
  - d) skötseln av ekonomin,

-
- e) granskningen av förvaltningen och ekonomin,
  - f) intern kontroll och riskhantering,
  - g) hur utövandet av den behörighet som gäller tjänsteproduktion och myndighetsbeslut ska organiseras i landskapet och i affärsverk,
  - h) genomförandet av landskapets styrning och övervakning i de företag, sammanslutningar och stiftelser som producerar tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar,
- 2) följande frågor som gäller besluts- och förvaltningsförfarandet:
- a) delegering,
  - b) organens sammanträden,
  - c) inkallande av ersättare,
  - d) uppgifterna för organens ordförande,
  - e) tillfällig sammanträdesordförande,
  - f) landskapsstyrelsens företrädarens och landskapsdirektörens rätt att närvara och yttra sig vid andra organs sammanträden,
  - g) andras än ledamöternas rätt att närvara och yttra sig vid organens sammanträden,
  - h) sätten för beslutsfattande i organen och det sätt på vilket landskapet ser till att den tekniska utrustning och de tekniska förbindelser som behövs för deltagande i elektroniska sammanträden och elektroniskt beslutsförfarande är tillgängliga,
  - i) föredragning,
  - j) förande, justering och delgivning av protokoll,
  - k) undertecknande av handlingar,
  - l) ordnandet av dokumentförvaltningen,
  - m) avgifter som tas ut för handlingar eller utlämnande av uppgifter,
  - n) behandlingen av initiativ som avses i 24 § och om den information som ska ges till initiativtagaren,
  - o) kommunikationsprinciperna,
- 3) följande frågor som gäller landskapsfullmäktiges verksamhet:
- a) landskapsfullmäktiges sammanträdesförfarande,
  - b) inkallande av en ersättare i en fullmäktigeledamots ställe,
  - c) behandling av fullmäktigeledamöternas motioner,
  - d) fullmäktige grupper som bildats för arbetet i landskapsfullmäktige,
  - e) deltagande i sammanträden och elektronisk kallelse till sammanträde,
  - f) längden på ledamöternas anföranden i enskilda ärenden, om bestämmelserna behövs för att säkerställa sammanträdetes förlopp.

Förvaltningsstadgan ska innehålla de bestämmelser som behövs för att de språkliga rättigheterna ska tillgodoses i landskapets förvaltning på det sätt som anges i språklagen (423/2003) och annanstans i lag.

Innehållet i förvaltningsstadgan

Utgångspunkten i landskapslagen är att alla bestämmelser om organiseringen av förvaltningen ska sammanställas i förvaltningsstadgan. Förvaltningsstadgan ska innehålla interna bestämmelser som ska iakttas i landskapets verksamhet.

Förvaltningsstadgan ska endast innehålla bestämmelser som behövs för förvaltningen, verksamheten och beslutsfattandet och bestämmelser om strukturen för organen och tjänsteinnehavarna. Förteckningen i 78 § i landskapslagen är inte uttömmande. Förvaltningsstadgan kan innehålla också andra bestämmelser än de som föreskrivs i lagen. Bestämmelserna i förvaltningsstadgan får ändå inte vara lagstridiga. Landskapsfullmäktige bedömer om styrningen av verksamheten kräver en bestämmelse i förvaltningsstadgan.

Landskapsfullmäktige utövar landskapets beslutanderätt inom landskapets uppgiftsområden. Landskapsfullmäktige kan delegera beslutanderätt till landskapsstyrelsen, andra organ i landskapet och direktionen för ett affärsverk i landskapet. Beslutanderätt kan också delegeras direkt till tjänsteinnehavare och förtroendevalda i landskapet. Beslut om delegering av beslutanderätt fattar landskapsfullmäktige alltid genom förvaltningsstadgan. Landskapsfullmäktige kan inte delegera beslutanderätt genom separata beslut.

Genom bestämmelser i förvaltningsstadgan fastslår landskapsfullmäktige sin egen ställning som utövare av landskapets beslutanderätt, landskapsstyrelsens, andra organs och ledande tjänsteinnehavares befogenheter samt rätten för myndigheter till vilka beslutanderätt delegerats att genom eget beslut vidaredelegera denna beslutanderätt.

Förvaltningsstadgans bindande verkan och ikraftträdande

Bestämmelserna i förvaltningsstadgan ska iakttas inom landskapets förvaltning. Om befogenheterna enligt förvaltningsstadgan överskrids, innebär det ett laglighetsfel i beslutsfattandet. Förvaltningsstadgan binder också landskapsfullmäktige. Landskapsfullmäktige kan inte avvika från förvaltningsstadgan utan att först ändra bestämmelsen ifråga i förvaltningsstadgan. Landskapsfullmäktige kan exempelvis inte avgöra ett ärende i vilket beslutanderätten genom förvaltningsstadgan har delegerats till landskapsstyrelsen.

Landskapsfullmäktige godkänner förvaltningsstadgan vid sitt konstituerande sammanträde och beslutar om när den ska träda i kraft. Det är motiverat att godkännandet av förvaltningsstadgan är ett av de första ärendena som landskapsfullmäktige fattar beslut om vid sammanträdet. Paragrafen om godkännande av förvaltningsstadgan kan justeras genast i protokollet och efter det fortsätter sammanträdet i enlighet med förfarandena i den godkända förvaltningsstadgan. Beslutet om att förvaltningsstadgan godkänts kan verkställas med detsamma, eftersom det är fråga om bestämmelser om landskapets egen verksamhet och besvär med anledning av verkställigheten inte blir meningslösa på det sätt som avses i 139 § i landskapslagen.

DEL I

ORGANISATÖRENS FÖRVALTNING OCH VERKSAMHET

Kapitel 1

Ledning av landskapet

Landskapets verksamhet

Enligt 4 § i landskapslagen omfattar landskapets verksamhet utöver landskapets och landskapskoncernens verksamhet också deltagande i samarbete mellan landskapen samt landskapets övriga verksamhet som grundar sig på ägande, avtal eller finansiering.

I landskapets verksamhet ingår produktion av tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar i de sammanslutningar, stiftelser och affärsverk som ingår i landskapskoncernen och i andra sammanslutningar, stiftelser och affärsverk. Landskapsfullmäktiges befogenhet att besluta om landskapets ekonomi och verksamhet som helhet och den styrning och tillsyn av landskapets verksamhet som detta kräver, tryggas i enlighet med landskapslagen.

Landskapsstrategin och de mål som ställts i den är landskapsfullmäktiges viktigaste styrinstrument i landskapets långsiktiga ledning av verksamheten och ekonomin. Landskapets verksamhet leds som en helhet oberoende av hur landskapet har organiserat skötseln av sina lagstadgade uppgifter. När landskapet organiserar verksamheten genom avtal med privata aktörer, förutsätter ledningen att de risker som avtalen innehåller kartläggs, att avtalen bereds omsorgsfullt och övervakas och att ansvaret för dessa uppgifter har fastställts.

Landskapslagen tillåter olika slags lednings- och organisationskoncept. Ledningen av landskapet delas in i den politiska och den professionella ledningen.

Landskapsfullmäktige, som valts genom val, ansvarar för ekonomin och verksamheten samt utövar landskapets beslutanderätt. Den politiska ledningen ska sätta upp mål och dra upp riktlinjer som styr beslutsfattandet. Landskapsfullmäktige beslutar också om landskapets organisationsstruktur inom de ramar landskapslagen och speciallagstiftningen om landskapets uppgiftsområden ger.

Organisering och produktion åtskilda

I landskapslagen finns det allmänna bestämmelser om landskapets organiseringsansvar och produktion.

Lagstiftningen om landskapets uppgifter förutsätter att tjänsteorganisatören och tjänsteförvärdaren till vissa delar skiljs åt. I beredningen av landskapets förvaltnings-

stadga beaktas detta i bestämmelserna om organens och tjänsteinnehavarnas uppgifter och om fördelningen av befogenheter. Organiseringsansvaret omfattar ansvar för utövandet av den myndighetsbehörighet som organiseringen av uppgiften förutsätter.

Landskapet ansvarar för organiseringen och produktionen av de uppgifter som slagits fast i speciallagstiftningen om landskapets uppgiftsområden. Lagförslagen om ordnande av social- och hälsovård, räddningsväsendet och tillväxttjänster förutsätter att produktionen och organiseringen av tjänsterna inom uppgiftsområdet skiljs åt. I fråga om övriga uppgifter står det i stor utsträckning landskapet fritt att i förvaltningsstadgan bestämma om uppgifterna och beslutsfattandet i anslutning till dem läggs helt på tjänsteorganisatören eller om tjänsterna avskiljs och läggs på ett affärsverks ansvar. Förvaltningen av jordbruksstöd kan inte ens delvis överföras på ett affärsverk. Bestämmelser om skyldigheten att bolagisera verksamhet som bedrivs på marknaden finns i landskapslagen. Tillväxttjänster och avbytar-service ska bolagiseras i situationer där marknaden är konkurrensstyrd.

För produktionen av social- och hälsovårdstjänster ska det i landskapet finnas ett affärsverk vars direktion och direktör är sakkunniga på området. Affärsverket kan också producera andra tjänster som landskapet ålägger det, eller också kan ett eller flera separata affärsverk för andra tjänster bildas.

I egenskap av organisatör beslutar landskapet om ramvillkoren för produktionen. Dessa är till exempel de mål för verksamheten och ekonomin som sätts upp för affärsverket, bindande utgifts- och inkomstposter samt övriga förutsättningar och skyldigheter som gäller för produktionen av tjänsterna. I landskapets organisation utövas organisatörens beslutanderätt av landskapsfullmäktige, landskapsstyrelsen, nämnderna och landskapets tjänsteinnehavare. Landskapet fastslår i sin förvaltningsstadga till vilket organs behörighet organiseringsuppgiften hör. Till landskapsstyrelsens uppgifter hör enligt landskapslagen att svara för styrningen och övervakningen av andra tjänsteproducenter som omfattas av landskapets organiseringsansvar.

Organiseringen av social- och hälsovården förutsätter en sektorsövergripande sakkunskap i uppföljningen och utvärderingen av välfärden och hälsan bland befolkningen i landskapet, kvaliteten på social- och hälsovården, effekterna, kostnaderna och produktiviteten samt samordningen av tjänsterna för kunderna. Organisatören ansvarar för avtals- och godkännandeförfarandet för producenter av landskapets social- och hälsovårdstjänster samt för styrningen av tjänsteproducenterna till att i planeringen och ledningen använda uppgifter om kvalitet, effekter och kostnader, regional och nationell information om samordningen av tjänsterna, forskningsdata samt information som baserar sig på kundernas och personalens erfarenheter.

I fråga om social- och hälsovården ansvarar landskapet bland annat för:

- åtgärder för att säkerställa integration av tjänsterna och lika tillgång till tjänster, kundernas rätt att delta och deras påverkningsmöjligheter samt de språkliga rättigheterna,
- åtgärder för att säkerställa en verkningsfull, högklassig och kostnadseffektiv produktionsstruktur för social- och hälsovården,

-
- landskapens arbetsfördelning och samarbete vid produktionen av jour dygnet runt till den del det inte föreskrivs om detta i 11 § i lagen om ordnandet av social- och hälsovården eller någon annanstans,
  - samarbetet inom den prehospitla akutsjukvården och samordningen av den prehospitla akutsjukvården och den övriga verksamheten samt finansieringen av centralen för prehospital akutsjukvård,
  - landskapens arbetsfördelning och samarbete vid ordnandet av andra social- och hälsovårdstjänster och stödtjänster än sådana som avses i 3 och 4 punkten,
  - samordning av annan verksamhet samt principerna för ibruktagande av nya metoder,
  - samarbetsområdets investeringsplan, som ska innehålla det i 12 § i landskapslagen avsedda gemensamma förslaget från landskapen till statsrådet om de investeringar som är ekonomiskt betydande för social- och hälsovården eller annars vittsyftande med avseende på social- och hälsovårdens funktionssätt eller servicesystem,
  - landskapens samarbete och arbetsfördelning vid genomförandet av utbildning, forskning och utvecklingsverksamhet,
  - utvecklande av informationshantering och elektroniska tjänster inom social- och hälsovården och samordning av användningen av klient- och patientuppgifter samt specifikation av den övergripande regionala arkitekturen enligt lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011) i samarbetsområdet,
  - åtgärder som beredskapen för störningar och exceptionella situationer kräver, samt annat nödvändigt samarbete inom social- och hälsovården i landskapet och tillsammans med landskapen inom samarbetsområdet samt tjänsteproducenterna, kommunerna, näringslivet, organisationerna, universiteten, högskolorna och läroanstalterna.

Utövandet av myndighetsbefogenheter i landskapets tjänsteproduktion regleras i lag eller också kan befogenheterna överföras till landskapets affärsverk på det sätt som bestäms i förvaltningsstadgan. Landskapet ska ha personal i tjänsteförhållande för uppgifter som förutsätter utövande av offentlig makt.

Även privata aktörer producerar social- och hälsovårdstjänster i betydande utsträckning i enlighet med valfrihetslagstiftningen. I valfrihetslagen föreskrivs om invånarnas rätt att välja tjänsteproducent inom social- och hälsovården och om landskapets skyldighet att tillhandahålla tjänster mot kundsedel eller enligt personlig budget.

Direktvalstjänster som föreskrivs i valfrihetslagen produceras av landskapets affärsverk vid en social- och hälsocentral och vid en mun- och tandvårdsenhet (eller flera) samt av privata tjänsteproducenter som godkänts av landskapet. Utöver att producera tjänsterna i affärsverksform kan landskapet också producera dem i bolags- och samslutningsform.

Organiseringsansvaret för tjänster som tillhandahålls genom avtal förutsätter att avtalsvillkoren bereds omsorgsfullt och att iakttagandet av villkoren övervakas. Avtals-

riskerna måste bedömas och ansvarsfördelningen slås fast.

Landskapet ska inrätta ett eller flera affärsverk med uppgift att producera tjänsterna. Affärsverken ansvarar för att tjänsteproduktionen är effektiv och motsvarar kostnaderna och de ska ha en professionell ledning. Affärsverken är en del av landskapet, men de utarbetar en budget och ett bokslut som är separat från landskapets ekonomi.

I landskapets bokföring ska direktvalstjänsterna avskiljas från landskapets övriga verksamhet genom att verksamhetens inkomster och utgifter samt tillgångar och kapital hålls åtskilda från landskapets övriga verksamhet och ekonomi, så att det av uppgifterna framgår att fördelningen av direktvalstjänsterna inte snedvrider konkurrensen. För direktvalstjänsterna ska det för varje räkenskapsperiod upprättas balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och verksamhetsberättelse samt uppges noter till dem. För produktionen av direktvalstjänster kan också ett särskilt affärsverk bildas. Därtill kan dessa tjänster produceras i bolagsform.

Politisk och professionell ledning

I förvaltningsstadgan fastställs de politiskt valda organ och den tjänstemannaorganisation som svarar för landskapets politiska och professionella ledning, samt befogenheterna och ansvarsförhållandena mellan dem. Tjänstemannedningen ansvarar för ledningen av organisationen för beredning och verkställighet. Den politiska och professionella ledning som bär ledningsansvaret bör ha klara roller.

Landskapets högsta ledning består av landskapsfullmäktige, landskapsstyrelsen och landskapsdirektören. Landskapet kan även ha nämnder och direktioner och dessa kan ha sektioner. Nämnder till vilka man enligt förvaltningsstadgans bestämmelser endast kan välja fullmäktigeledamöter och deras ersättare kan kallas utskott.

Landskapslagen innehåller inte bestämmelser om hur landskapsfullmäktige ska organisera sin egen verksamhet. I förvaltningsstadgans kapitel om landskapsfullmäktige kan man vid behov införa bestämmelser om fullmäktiges arbetssätt, exempelvis bestämmelser om utskott som effektiverar informationsförmedlingen och den politiska beredningen. Dessa är ändå inte organ som föreskrivs i landskapslagen och de har inte beslutanderätt.

Landskapsstyrelsen leder beredningen av landskapsfullmäktiges beslut och verkställandet av dem samt landskapets verksamhet, förvaltning och ekonomi. Landskapsdirektören, som är underställd landskapsstyrelsen, leder landskapets förvaltning, ekonomi och övriga verksamhet.

Den politiska ledningen kan stärkas med förtroendevalda på hel- eller deltid. I ordförandemodellen är de landskapsstyrelseledamöter som väljs till ordförande för en nämnd eller ett utskott i allmänhet också fullmäktigeledamöter, vilket betyder att skötseln av hela uppgiftsblocket kan kräva att den förtroendevalda verkar på heltid eller deltid. Det politiska ledarskapet kan stärkas också genom att samma person väljs till ordförande för både landskapsfullmäktige och landskapsstyrelsen. Landskapslagen ger inte möjlighet till en borgmästarmodell.

I befogenhetsbestämmelserna i landskapets förvaltningsstadga beaktas åtskiljandet av organisering och produktion samt de olika sätt genom vilka tjänster produceras inom landskapets verksamhet, såsom landskapets affärsverk, koncernsammanslutningar, delägarsammanslutningar, samarbete mellan landskap och avtalsbaserad tjänsteproduktion.

Affärsverket leds professionellt. En ledamot i affärsverkets direktion ska ha tillräcklig sakkunskap om ekonomi och affärsverksamhet eller ledningskompetens inom affärsverkets verksamhetsområde och får inte vara ledamot i något annat landskapsorgan. Ledningsstrukturerna och verksamhetsformerna skapar förutsättningar för tjänster på lika villkor, en god förvaltning och en kostnadseffektiv verksamhet.

Ägar-, avtals- och koncernstyrning

Landskapsstyrelsen svarar för ägarstyrningen i landskapets verksamhet samt för styrningen och övervakningen av andra som producerar tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar.

Med ägarstyrning avses åtgärder genom vilka landskapet som ägare eller medlem medverkar i förvaltningen och verksamheten i ett bolag eller en annan sammanslutning. Ägarstyrningen är en aktiv verksamhet genom vilken landskapsstyrelsen säkerställer att landskapets mål uppnås, oberoende av vilken aktör som producerar de tjänster för vilka landskapet har organiseringsansvar.

Ägarstyrningen ska trygga att landskapets övergripande intresse beaktas i dottersammanslutningarnas verksamhet och säkerställa tillgången på tjänster samt tjänsternaskvalitet, effekter och kostnadseffektivitet. Landskapsfullmäktiges ska godkänna ett koncerndirektiv som tillämpas på ägarstyrningen av dottersammanslutningar och i tillämpliga delar på ägarstyrningen av intressesammanslutningar.

Också avtalsstyrning är ägarstyrning. Landskapet strävar efter att genom avtalsvillkor säkerställa en verksamhet som uppfyller målsättningarna. I valfrihetslagen föreskrivs det också om landskapets rätt att fatta beslut genom vilka landskapet ställer villkor för tjänsteproducenter i fråga om kvaliteten på tjänsterna, resurserna, tillgången, servicekedjorna, samordningen av tjänsterna samt beredskapen inför störningar under normala förhållanden och inför exceptionella förhållanden.

Samarbete mellan landskap

I lagstiftningen om landskapens uppgiftsområden finns det flera uppgifter där landskapen är skyldiga att samarbeta. Formerna för samarbetet och minimiinnehållet i samarbetsavtalet regleras i landskapslagen. I förslaget till lag om ordnande av social- och hälsovård finns det bestämmelser om samarbetsområden och om samarbetsavtalets innehåll. Skyldigheten att samarbeta gäller också forsknings- och utvecklingsverksamheten.

Både i förslaget till lag om ordnande av social- och hälsovård och i lagen om ordnande av räddningsväsendet finns det bestämmelser om tjänster som ska samlas till större helheter. Närmare bestämmelser om dessa utfärdas genom en förordning.

Landskapen ska i samarbete tillsätta en delegation för romska ärenden.

Samarbetsförpliktelsen omfattar frågor som gäller fiskeri- och vattenhushållning, havsvård, vattenvård och förebyggande av översvämningar.

I lagen om regionutveckling och tillväxttjänster ingår en förpliktelse att samarbeta kring den nationella ESF-verksamheten inom strukturfondsåtgärder, det europeiska arbetsförmedlingssystemet EURES, främjandet av arbetstagarnas internationella rörlighet samt uppehållstillstånd för arbetstagare och näringsidkare.

Landskapen ska avtala om högst nio samarbetsområden inom väghållningen.

Landskapen kan också avtala om annat inbördes samarbete i enlighet med samarbetsbestämmelserna i 8 kap. i landskapslagen.

I förvaltningsstadgan för det landskap som sköter uppgifterna bestäms landskapsmyndigheternas befogenheter och uppgifter i enlighet med samarbetsavtalet.

Samarbetet med kommunerna

De flesta av landskapets uppgifter bildar en helhet tillsammans med kommunernas uppgifter. Enligt landskapslagen ska landskapet och kommunerna inom dess område för varje fullmäktigeperiod förhandla om samarbetet, målen och arbetsfördelningen vid skötseln av deras uppgifter. Därtill finns det i speciallagstiftningen om landskapets uppgiftsområden ett flertal bestämmelser som förutsätter ett nära samarbete mellan landskapen och kommunerna.

Intern kontroll och riskhantering

Landskapsstyrelsen svarar för ordnandet av intern kontroll och riskhantering, samt ansvarar för att landskapets interna metoder och tillvägagångssätt säkerställer att ekonomin och verksamheten är laglig och resultatrik, att tillgångarna tryggas och att ledningen har korrekta och tillräckliga uppgifter om ekonomin och verksamheten ur ett ledningsperspektiv. Landskapsstyrelsens ska också säkerställa att den interna kontrollen och riskhanteringen är ordnad på behörigt sätt i landskapets övriga verksamhet, såsom den verksamhet som sköts genom avtal.

§ 1 Tillämpning av förvaltningsstadgan

Organiseringen av förvaltningen och verksamheten samt besluts- och förvaltningsförfarandena i X landskap följer bestämmelserna i denna förvaltningsstadga, om inte något annat bestäms i lag. Organiseringen av landskapets uppgifter och produktionen av dess tjänster åtskiljs i enlighet med denna förvaltningsstadga.

Motivering: Förvaltningsstadgan är en av landskapsfullmäktige godkänd stadga enligt vilken förvaltningen och beslutsfattandet i landskapet organiseras. Genom bestämmelser i enskilda paragrafer avgörs vid behov vilka bestämmelser som tillämpas i första hand och vilka som tillämpas i andra hand.

Landskapsfullmäktige kan också besluta att landskapsstyrelsen eller något annat organ inom landskapet får ge anvisningar som kompletterar förvaltningsstadgan och genom vilka organet till underlydande organ och tjänsteinnehavare vidaredelegerar beslutanderätt som delegerats till organet genom förvaltningsstadgan. Landskapsstyrelsen leder landskapets verksamhet, ekonomi och förvaltning som helhet, för landskapets talan och svarar för samordningen av landskapets verksamheter, ägarstyrningen, avtalsstyrningen samt genomförandet av den interna kontrollen och riskhanteringen. I förvaltningsstadgan kan uppgifter delegeras till landskapsstyrelsen i större helheter och landskapsstyrelsen kan ges rätt att vidaredelegera beslutanderätt till andra organ och tjänsteinnehavare i landskapet. Beslut om vidaredelegering till andra organ och tjänsteinnehavare ges i en särskild anvisning som landskapsstyrelsen godkännt.

§ 2 Ledning av landskapet

Ledningen av landskapet bygger på landskapsstrategin, ekonomiplanen, budgeten och övriga beslut av landskapsfullmäktige.

Landskapsfullmäktige svarar för landskapets verksamhet och ekonomi, utövar landskapets beslutanderätt och delegerar beslutanderätt genom bestämmelser i förvaltningsstadgan.

Landskapsstyrelsen svarar för beredningen och verkställigheten av fullmäktiges beslut och för tillsynen över beslutens laglighet.

Landskapsstyrelsen leder landskapets verksamhet, förvaltning och ekonomi. Landskapsstyrelsen svarar för samordningen av landskapets verksamhet, för ägarstyrningen och för landskapets personalpolitik och sörjer dessutom för landskapets interna kontroll och riskhanteringen.

Landskapsdirektören, som är underställd landskapsstyrelsen, leder landskapets förvaltning, ekonomi och övriga verksamhet. Landskapsdirektören svarar för beredningen av ärenden som ska behandlas av landskapsstyrelsen.

Landskapsstyrelsens ordförande är förtroendevald på heltid eller deltid.

Motivering: Styrelseordförande på heltid eller deltid

Enligt 32 § 2 mom. i landskapslagen kan fullmäktige besluta att landskapsfullmäktiges och landskapsstyrelsens ordförande och vice ordförande samt nämndernas ordförande är förtroendevalda på heltid eller deltid.

I 68 § i landskapslagen bestäms om rätt för en förtroendevald på heltid eller deltid att få tjänst- eller arbetsledighet från sitt arbete under den tid som förtroendeuppdraget på heltid eller deltid varar. Enligt samma paragraf beslutar landskapsfullmäktige om månadslön och ersättningar som ska betalas till förtroendevalda på heltid eller deltid. Förtroendevalda på hel- eller deltid har rätt till semester, sjukledighet och familjeledighet samt företagshälsovård på samma grunder som landskapets tjänsteinnehavare.

§ 3 Föredragning i landskapsstyrelsen

Alternativ 1

Landskapsdirektören är föredragande i landskapsstyrelsen. Om landskapsdirektören är frånvarande eller jävig föredras ärendet av hans eller hennes ställföreträdare.

Alternativ 2

Utöver landskapsdirektören är tjänsteinnehavare X föredragande i landskapsstyrelsen i Z ärenden. Om tjänsteinnehavare X är frånvarande eller jävig, föredras ärendet av hans eller hennes ställföreträdare.

§ 4 Landskapsstyrelsens ordförandes uppgifter

Landskapsstyrelsens ordförande

1. leder den politiska samverkan som krävs för fullgörandet av landskapsstrategin och landskapsstyrelsens uppgifter genom att föra nödvändiga diskussioner med de politiska grupperna samt på ett lämpligt sätt hålla kontakt med landskapets invånare och övriga intressentgrupper,
  2. svarar för beredningen av direktörsavtalet för landskapsdirektören och ser till att landskapsstyrelsen och landskapsfullmäktige på ett ändamålsenligt sätt kopplas till beredningsprocessen, samt
  3. svarar för att det årligen förs mål- och utvärderingsdiskussioner med landskapsdirektören.
  4. beviljar landskapsdirektören
  5. semester samt övriga tjänstledigheter och förmåner som grundar sig på lag, bestämmelser eller avtal
  6. oavlönad tjänstledighet på högst två veckor
  7. godkänner tjänstereseförordnanden samt reseräkningar och omkostnadsfakturer
- ...

Motivering: Enligt 38 § i landskapslagen leder landskapsstyrelsens ordförande den politiska samverkan som krävs för fullgörandet av landskapsstyrelsens uppgifter. Övriga uppgifter för landskapsstyrelsens ordförande bestäms i förvaltningsstadgan.

I förvaltningsstadgan kan det bestämmas om landskapsstyrelsens ordförandes uppgifter exempelvis i ovan nämnda ärenden.

§ 5 Landskapsfullmäktiges ordförandes uppgifter

Landskapsfullmäktiges ordförande...

Motivering: I landskapslagen finns det inga bestämmelser om landskapsfullmäktiges ordförandes uppgifter. I förvaltningsstadgan kan landskapsfullmäktiges ordförande ges till exempel uppgifter som främjar ansvar och resultat i fullmäktigearbetet.

§ 6 Landskapets kommunikation

Landskapsstyrelsen leder landskapets kommunikation och informationen om landskapets verksamhet. Landskapsstyrelsen godkänner allmänna anvisningar om principerna för kommunikation och information samt utser de tjänsteinnehavare som ansvarar för kommunikationen.

Organen ska inom sin egen sektor skapa förutsättningar för transparens i beredningen av ärenden och i beslutsfattandet.

Landskapsstyrelsen, nämnderna, landskapsdirektören och sektorernas ledande tjänsteinnehavare ska se till att landskapets invånare och de som utnyttjar tjänsterna får tillräckligt med information om allmänt betydelsefulla ärenden som är under beredning och att de kan delta i och påverka beredningen av dessa ärenden. I kommunikationen ska ett klart och begripligt språk användas och olika invånargrupperns behov beaktas.

Motivering: Viktiga bestämmelser om landskapets kommunikation finns i 28 och 136 § i landskapslagen och i 19 och 20 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. I tvåspråkiga landskap ska 32 § i språklagen beaktas där det föreskrivs om myndigheternas information och 24 § där det föreskrivs om landskapsägda bolags språkliga service och information.

Landskapets verksamhet omfattar allt som landskapet är delaktigt i. Informationen samt öppenheten och interaktionen i beredningen gäller också tjänsteproducerande bolag, företag och samarbetsprojekt. En aktiv, tillräcklig och lättfattlig information vid rätt tidpunkt och via flera kanaler skapar förutsättningar för deltagande och påverkan.

Den operativa ledningen ansvarar i sista hand för den dagliga informationen om service och beslut. Offentliga ställningstaganden i viktiga frågor hör däremot till högsta ledningen.

Landskapsstyrelsen godkänner anvisningar om kommunikationen. Organen beslutar om kommunikationen och om beredningens offentlighet för de egna handlingarnas del.

Kapitel 2

Landskapets organ

Ett landskap ska ha ett landskapsfullmäktige, en landskapsstyrelse, en revisionsnämnd och en i vallagen reglerad landskapsvalnämnd. Ett landskaps affärsverk ska ha en direktion. Dessutom ska landskapet åtminstone ha ett organ som behandlar tillsynsärenden inom miljö- och hälsoskyddet. Det kan vara en sektion inom landskapsstyrelsen eller en nämnd. Om kommunerna har överlåtit uppgifter inom byggnadstillsynen och miljösektorn till landskapet, ska också dessa uppgifter skötas av ett annat organ än landskapsstyrelsen.

Landskapsfullmäktige kan enligt prövning tillsätta nämnder, direktions- och sektioner i landskapsstyrelsen samt sektioner i nämnder och i direktions- och sektioner. Landskapsfullmäktige beslutar om organens sammansättning och mandattid.

I 13 kapitlet i förvaltningsstadgan ingår bestämmelser om fullmäktiges verksamhet, fullmäktigegrupper och andra förfaranden i fullmäktiges interna arbete, såsom olika utskotts politiska beredning av ärenden som föreläggs landskapsfullmäktige.

Landskapsfullmäktige kan besluta att till ledamöter i landskapsstyrelsen och nämnder kan väljas endast ledamöter och ersättare i fullmäktige (utskott) eller att till ordförande för nämnderna utses ledamöter i landskapsstyrelsen.

Också andra modeller är möjliga. Modellen landskapsfullmäktige–landskapsstyrelsen har ett minimum av organ. Landskapsstyrelsen sköter alla verksamhetsområdens uppgifter i den utsträckning det enligt lag är möjligt. Modellen kan vara lämplig t.ex. när en stor del av de uppgifter som landskapet har organiseringsansvaret för sköts av ett affärsverk, på marknaden eller som samarbete mellan flera landskap. Också i det fallet ska man trygga landskapets ställning som organiseringsansvarig inom ägarstyrningen, uppföljningen och tillsynen.

Nämnderna lyder under landskapsstyrelsen och direktions- och sektionerna under landskapsstyrelsen eller en nämnd.

Det kan finnas sektioner i landskapsstyrelsen, nämnderna och direktions- och sektionerna. En ersättare i ett organ kan också vara ledamot i en sektion. Landskapsfullmäktige kan besluta att också andra än ledamöter eller ersättare i ett organ kan väljas till ledamöter i en sektion, dock inte till ordförande.

Landskapets affärsverk ingår i landskapets organisation. Dess uppgift är att, på det sätt som speciallagstiftningen föreskriver och förvaltningsstadgan bestämmer, producera tjänster som hör till landskapets organiseringsansvar. För affärsverkets verksamhet svarar en direktion vars uppgifter bestäms dels i förvaltningsstadgan, dels i lagstiftningen. Skyldigheten att i bokföringen särredovisa produktionen av direktvalstjänster kan i praktiken skötas i ett separat affärsverk eller i en bokföringsmässig balansenhet inom affärsverket.

Landskapets organisation kan också omfatta gemensamma organ för de landskap som deltar i samarbetet, t.ex. en gemensam nämnd eller direktion. I avtalet om det

gemensamma organet bestäms vilka bestämmelser i sammanhanget som tas med i det ansvariga landskapets förvaltningsstadga.

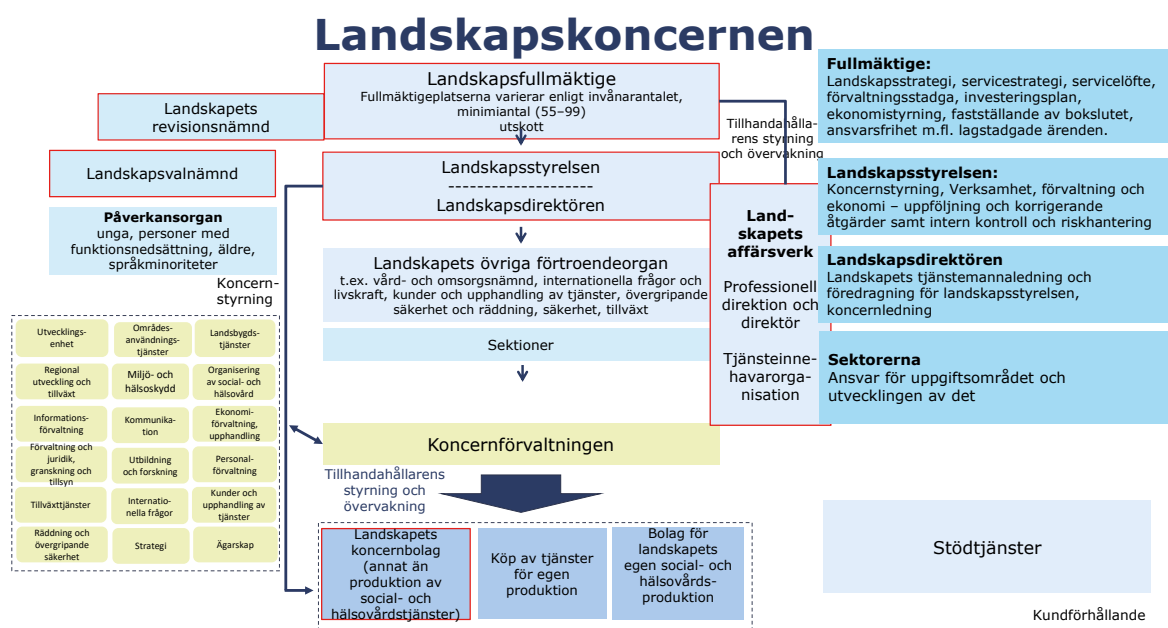
Också kommittéer är organ inom landskapet. Landskapsstyrelsen kan med stöd av landskapslagen tillsätta kommittéer. Landskapsfullmäktige kan genom en bestämmelse i förvaltningsstadgan ge något annat organ än landskapsstyrelsen rätt att tillsätta kommittéer.

§ 7 Landskapsfullmäktige

Landskapsfullmäktige har -- ledamöter. Bestämmelser om fullmäktiges presidium finns i § X.

Motivering: I 18 § i landskapslagen föreskrivs om minimiantalet fullmäktigeledamöter utifrån antalet invånare i landskapet, och i 19 § föreskrivs om antalet ersättare. Landskapsfullmäktiges storlek kan anpassas till landskapets organisations- och ledningssystem, eftersom landskapsfullmäktige kan fatta beslut om ett större udda antal ledamöter än minimiantalet i lagen. Om landskapsfullmäktige fattar beslut om ett större antal ledamöter än minimiantalet eller om ett tidigare beslut ändras, ska Justitieministeriet underrättas om detta före utgången av året före valåret.

§ 8 Landskapsstyrelsen, koncernsektionen, avtalssektionen och sektionen för intern kontroll och riskhantering

Alternativ 1

Landskapsstyrelsen har -- ledamöter och bland dem väljer fullmäktige ordförande och -- vice ordförande för landskapsstyrelsen. Varje ledamot har en personlig ersättare.

Alternativ 2

Landskapsstyrelsen har -- ledamöter och bland dem väljer fullmäktige ordförande och en eller flera vice ordförande för landskapsstyrelsen. Innan presidiet väljs beslutar fullmäktige om antalet vice ordförande. Varje ledamot har en personlig ersättare.

- I förvaltningsstadgan kan det bestämmas att ledamöterna och ersättarna i landskapsstyrelsen ska väljas bland ledamöterna och ersättarna i fullmäktige.

Motivering: I landskapslagen finns det inga bestämmelser om antalet ledamöter i ett organ, utom när det gäller fullmäktige. I allmänhet väljs ett udda antal ledamöter.

Fullmäktige fattar enligt prövning beslut om de organ (landskapsstyrelsen och nämnderna) som kan bestå av enbart ledamöter och ersättare i fullmäktige. Beslut om att införa modellen med utskott, som motsvarar nämnder, kan fattas genom bestämmelser i förvaltningsstadgan eller genom beslut av fullmäktige innan organet väljs. Utskottsmodellen kan också genomföras så att kravet på sammansättningen beaktas när organet väljs, utan något separat beslut. Då är det ändå fråga om en politisk överenskommelse som man kan avvika från när organet väljs.

Landskapsstyrelsen har en koncernsektion med -- ledamöter och bland dem väljer fullmäktige ordförande och -- vice ordförande för sektionen. Varje ledamot har en personlig ersättare.

Landskapsstyrelsen har en avtalssektion med -- ledamöter och bland dem väljer fullmäktige ordförande och -- vice ordförande för sektionen. Varje ledamot har en personlig ersättare.

Landskapsstyrelsen har en sektion för intern kontroll och riskhantering som också svarar för ordnandet av den interna revisionen. Sektionen har -- ledamöter och bland dem väljer fullmäktige ordförande och -- vice ordförande för sektionen. Varje ledamot har en personlig ersättare.

- Uppgifterna inom koncernstyrningen, avtalsstyrningen och den interna kontrollen och riskhanteringen kan också slås ihop och skötas av en enda sektion.
- I förvaltningsstadgan kan det bestämmas att också andra än ledamöter och ersättare i landskapsstyrelsen kan väljas till ledamöter i sektionen, dock inte till ordförande. På det sättet kan sakkunskap också utanför landskapsstyrelsen tillföras sektionerna.
- I förvaltningsstadgan kan det bestämmas att landskapsstyrelsen väljer ledamöter

---

och ersättare i sektionen. Då väljer landskapsstyrelsen ordförande och en eller flera vice ordförande för sektionen bland dem som valts till ledamöter samt beslutar om sektionens mandattid.

- Ledamöterna i organen utses för landskapsfullmäktiges mandattid, om inte landskapsfullmäktige har beslutat att de ska ha en kortare mandattid än fullmäktiges mandattid. Om ledamöterna i en sektion utses av ett organ, beslutar organet samtidigt om sektionens mandattid.

§ 9 Revisionsnämnden

Revisionsnämnden har -- ledamöter och bland dem väljer landskapsfullmäktige ordförande och vice ordförande för nämnden. Ordföranden och vice ordföranden ska vara fullmäktigeledamöter. Varje ledamot har en personlig ersättare.

- I förvaltningsstadgan kan det bestämmas att endast ledamöter och ersättare i fullmäktige kan väljas till ledamöter och ersättare i revisionsnämnden.
- I förvaltningsstadgan kan det bestämmas att revisionsnämnden har en eller flera sektioner. Sektionens sammansättning, befogenheter och uppgifter bestäms i förvaltningsstadgan.
- I förvaltningsstadgan kan det bestämmas att revisionsnämnden väljer ledamöter och ersättare i sektionen. Då väljer revisionsnämnden ordförande och vice ordförande för sektionen bland dem som valts till ledamöter samt beslutar om sektionens mandattid.

§ 10 Nämnder

X-nämnden har -- ledamöter.

Y-nämnden har -- ledamöter.

Z-nämnden har -- ledamöter.

Landskapsfullmäktige väljer ordförande och -- vice ordförande för nämnderna bland ledamöterna i respektive nämnd. Varje ledamot har en personlig ersättare.

- I förvaltningsstadgan ska det bestämmas vilket organ eller vilken sektion inom organet som är hälsoskyddsmyndighet i landskapet.
- Om kommunerna har överlåtit uppgifter inom byggnadstillsynen och miljövården till landskapet, ska landskapsfullmäktige genom förvaltningsstadgan besluta vilket organ som är byggnadstillsyns- och miljövårdsmyndighet.
- I förvaltningsstadgan kan det bestämmas att ledamöterna och ersättarna i nämnderna/vissa nämnder ska väljas bland ledamöterna och ersättarna i fullmäktige (utskott).

- I förvaltningsstadgan kan det bestämmas att X-nämnden har en sektion. Sektionens sammansättning, befogenheter och uppgifter bestäms i förvaltningsstadgan.
- I förvaltningsstadgan kan det bestämmas att X-nämnden väljer ledamöter och ersättare i sektionen. Då väljer X-nämnden ordförande och en eller flera vice ordförande för sektionen bland dem som valts till ledamöter samt beslutar om sektionens mandattid.

§ 11 Gemensamt X organ för flera landskap

Den gemensamma X-nämnden för landskapen A, B och C har -- ledamöter. Ansvariga landskapet A väljer -- ledamöter, landskapet B -- ledamöter och landskapet C -- ledamöter i nämnden. Varje ledamot har en personlig ersättare.

Fullmäktige väljer presidium för nämnden med iakttagande av bestämmelsen i avtalet om det gemensamma organet.

- Landskapets lagstadgade samarbetsförpliktelser bygger på speciallagstiftning.
- I samarbete som bygger på speciallagstiftning och där uppgifterna anvisas ett visst landskap har landskapen inga gemensamma organ (t.ex. samarbetsområde för social- och hälsovården).

§ 12 Direktioner

Direktionen Z, som lyder under landskapsstyrelsen/X-nämnden, har -- ledamöter och bland dem väljer landskapsfullmäktige ordförande och -- vice ordförande för direktionen. Varje ledamot har en personlig ersättare.

- I förvaltningsstadgan kan det bestämmas att ledamöterna eller en del av ledamöterna i en direktion väljs av landskapsstyrelsen/nämnden. Då väljer landskapsstyrelsen/nämnden ordförande och en eller flera vice ordförande för direktionen bland dem som valts till ledamöter samt beslutar om direktionens mandattid.
- I förvaltningsstadgan kan det bestämmas att ledamöterna eller en del av ledamöterna i en direktion, enligt de grunder som framgår av förvaltningsstadgan, väljs på förslag av landskapets invånare, landskapets anställda eller dem som utnyttjar tjänsterna.

§ 13 Valorgan

Bestämmelser om landskapsvalnämnden finns i vallagen.

Motivering: Valorganen är obligatoriska och deras uppgifter gäller endast organiseringen av val. Bestämmelser om valorganens sammansättning och uppgifter finns i

---

vallagen. Landskapet har endast ett valorgan, landskapsvalnämnden. Ledamöterna i landskapsvalnämnden är förtroendevalda i landskapet. Kommunernas centralvalnämnder, valnämnder och valbestyrelser har enligt vallagen uppgifter också i landskapsvalet.

Landskapsfullmäktige ska i landskapet tillsätta en landskapsvalnämnd för sin mandatperiod. Nämnden består av en ordförande, en vice ordförande och tre andra ledamöter samt ett behövt antal ersättare, dock minst fem. Ersättarna ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för ledamöterna. Både ledamöterna och ersättarna ska i den utsträckning det är möjligt företräda de grupper av röstande som vid föregående landskapsval ställt upp kandidater i landskapet. En ledamot eller ersättare som enligt en kandidatansökan som lämnats till landskapsvalnämnden har ställts upp som kandidat för ett parti eller en valmansförening vid landskapsvalet kan inte delta i landskapsvalnämndens arbete vid valet i fråga.

Landskapslagens bestämmelser om organ tillämpas som komplement till vallagen. Enligt vallagen ska förvaltningsstadgans bestämmelser om rätt för landskapsstyrelsens företrädare och landskapsdirektören att närvara och yttra sig vid organens sammanträden inte tillämpas på landskapsvalnämnden.

§ 14 Påverkansorgan

Landskapet har ett ungdomsfullmäktige, ett äldreråd och ett råd för personer med funktionsnedsättning. Landskapsstyrelsen fattar beslut om inrättandet av dem och om deras sammansättning och verksamhetsförutsättningar.

Tvåspråkiga landskap

I landskapet ska det finnas ett påverkansorgan för den språkliga minoriteten. Till medlemmar i organet väljs personer som representerar den språkliga minoriteten i landskapet.

Landskapet Lappland

I landskapet ska det finnas ett påverkansorgan för samiskan. Till medlemmar i organet väljs personer som representerar de samiskspråkiga invånarna. Minst en tredjedel av organets medlemmar ska utses bland de personer som sametinget föreslår.

Motivering: Bestämmelser om påverkansorgan finns i 26–27 § i landskapslagen. Genom dessa organ kan de företrädde grupperna få sin röst hörd. De är inte sådana organ som avses i 29 § i landskapslagen och därmed alltså inte landskapsmyndigheter.

Medlemmarna i dessa organ ska väljas bland medlemmarna i motsvarande påverkansorgan i de kommuner som hör till landskapet. Från varje sådant kommunalt organ väljs minst en representant. Till övriga delar får landskapet fatta beslut om antalet medlemmar, sammansättningen samt hur organet ska väljas. Landskapsstyrelsen ska sörja för påverkansorganens verksamhetsförutsättningar.

Påverkansorganet för den språkliga minoriteten ska utifrån utredningar, bedömningar och uppföljning lägga fram förslag till landskapsstyrelsen om hur de tjänster som tillhandahålls på minoritetens språk ska utvecklas och om kraven på personalens språkkunskaper och utvecklingen av språkkunskaperna. Organet kan också ha andra uppgifter som landskapsstyrelsen bestämmer.

I förvaltningsstadgan kan det bestämmas om också andra påverkansorgan än de som anges i landskapslagen.

Kapitel 3

Personalorganisation

Landskapet kan exempelvis ha en sådan organisation där organiseringen sköts av verksamhetsområden under landskapsstyrelsen och tre nämnder (social- och hälsovård, områdesutveckling, miljö). Verksamhetsområdena (sektorerna) är indelade i ansvarsområden som indelas i enheter. Ett affärsverk är fristående från landskapet och kan ha flera produktionsenheter.

Landskapsfullmäktige beslutar om vilken slags organisation som ska producera stödtjänster. I detta sammanhang kan stödtjänster betyda exempelvis matförsörjning, renhållning eller tekniska tjänster, men också stödtjänster för förvaltningen såsom upphandlingstjänster, ekonomiförvaltningstjänster eller service för personalen.

Stödtjänsterna kan organiseras per affärsverk eller också kan de koncentreras internt inom landskapet i syfte att uppnå stordriftsfördelar. Att stödtjänsterna indelas i interna servicecenter för landskapskoncernen gör det möjligt för samma stödtjänstenhet att betjäna både den som organiserar och den som producerar. De interna servicecentren kan betjäna landskapskoncernens dottersammanslutningar endast i begränsad utsträckning enligt 113 § 1 mom. 3 punkten i landskapslagen (se tolkning: FvUU 3/2018 rd, avsnitt 14).

Inom landskapets organisation kan det finnas flera servicecenter som har till uppgift att producera stödtjänster för hela landskapskoncernen. Servicecentren är ansvarsområden enligt förvaltningsstadgan och hör till verksamhetsområdet för koncern-tjänster.

I detta kapitel finns det bestämmelser om direktörer och chefer för verksamhetsområden, ansvarsområden, enheter och affärsverk samt personernas lednings- och utvecklingsuppgifter och ställföreträdare.

Personalen i ett affärsverk beskrivs i kapitlet om affärsverk.

Om landskapet har en gemensam tjänst med ett eller flera andra landskap, kan de gemensamma tjänsterna anges i kapitlet om personalorganisationen.

§ 15

Personalorganisation

- I förvaltningsstadgan beskrivs landskapets organisation i stora drag: verksamhetsområdena, ansvarsområdena och enheterna.
- Om landskapets stödtjänster är samordnade, ska servicecentren inom verksamhetsområdet för koncern-tjänster anges i förvaltningsstadgan.

§ 16 Landskapsdirektören

Landskapsdirektören, som är underställd landskapsstyrelsen, svarar för verksamheten inom landskapsstyrelsens verksamhetsområde samt leder och utvecklar verksamheten.

Alternativ 1

När landskapsdirektören är förhindrad eller jävig är tjänsteinnehavare X ställföreträdande landskapsdirektör.

Alternativ 2

Landskapsstyrelsen förordnar en ställföreträdande landskapsdirektör som sköter landskapsdirektörens uppgifter när han eller hon är förhindrad eller jävig.

Motivering: Bestämmelsen är avsedd för situationer då landskapsdirektören är förhindrad under en kortare tid (semester, sjukledighet osv.).

§ 17 Verksamhetsområdenas organisation och uppgifter

Landskapsstyrelsen och nämnderna beslutar om organisationen och uppgifterna för de verksamhetsområden som är underställda dem, till den del dessa frågor inte bestäms i förvaltningsstadgan.

- Bestämmelserna kan ges i form av särskilda anvisningar.

Landskapsstyrelsen beslutar om uppgiftsfördelningen mellan verksamhetsområdena till den del frågan inte bestäms i förvaltningsstadgan.

§ 18 Sektordirektörer

X-nämndens verksamhetsområde leds av ...

Y-nämndens verksamhetsområde leds av ...

Z-nämndens verksamhetsområde leds av ...

Sektordirektören, som är underställd landskapsstyrelsen, landskapsdirektören och nämnden, svarar för verksamhetsområdets verksamhet samt leder och utvecklar den.

Myndigheten X förordnar en ställföreträdande sektordirektör som sköter sektordirektörens uppgifter när han eller hon är förhindrad eller jävig.

---

§ 19 Ansvarsområdesdirektörer

Ansvarsområdesdirektören, som är underställd landskapsstyrelsen, nämnden och sektordirektören, svarar för ansvarsområdets verksamhet samt leder och utvecklar den.

Myndigheten X förordnar en ställföreträdande ansvarsområdesdirektör som sköter direktörens uppgifter när han eller hon är förhindrad eller jävig.

§ 20 Chefer för verksamhetsenheter

Verksamhetsenhetschefen, som är underställd ansvarsområdesdirektören, svarar för enhetens verksamhet samt leder och utvecklar den.

Myndigheten X förordnar en ställföreträdande verksamhetsenhetschef som sköter chefens uppgifter när han eller hon är förhindrad eller jävig.

§ 21 Direktörer för servicecenter

Servicecenterdirektören, som är underställd sektordirektören, svarar för servicecentrets verksamhet samt leder och utvecklar den.

Myndigheten X förordnar en ställföreträdande servicecenterdirektör som sköter direktörens uppgifter när han eller hon är förhindrad eller jävig.

Kapitel 4

Ägarstyrning, koncernövervakning och avtalsstyrning

Ägarstyrningen av landskapet gäller hela landskapets verksamhet, oberoende av hur uppgifterna är organiserade. Med ägarstyrning avses åtgärder genom vilka landskapet som ägare eller medlem medverkar i förvaltningen och verksamheten i ett bolag eller en annan sammanslutning.

Utöver landskapets och landskapskoncernens verksamhet omfattar landskapets verksamhet även övrig verksamhet som grundar sig på ägande, avtal och finansiering. I landskapets verksamhet ingår produktion av tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar i de sammanslutningar, stiftelser och verk som ingår i landskapskoncernen och i andra sammanslutningar, stiftelser och verk. Landskapsstyrelsen svarar för ägarstyrningen av landskapskoncernen samt för styrningen och övervakningen av andra som producerar tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar.

Landskapskoncernen består av landskapet och dess dottersammanslutningar. En dottersammanslutning är en sammanslutning där landskapet har bestämmande inflytande enligt bokföringslagen. Också stiftelser där landskapet har bestämmande inflytande hör till landskapskoncernen. Budgeten ska göras upp med beaktande av landskapskoncernens ansvar och förpliktelser. I budgeten bestäms de årliga målen för verksamheten och ekonomin. Landskapskoncernen ska ledas som en helhet med tanke på koncernens övergripande intresse och i enlighet med de strategiska målen.

Landskapsfullmäktige ska inom ramen för landskapsstrategin fatta beslut om ägarpolitiken, principerna för ägarstyrningen och koncerndirektivet. Dottersammanslutningarna klassas utifrån deras strategiska och ekonomiska betydelse samt riskerna. Också de allmänna villkor som ställs på privat produktion innehåller principiella aspekter som kräver riktlinjer av landskapsfullmäktige. Avtal ska klassas utifrån deras betydelse.

Ägarstyrning bedrivs av ett landskap med organiseringsansvar i syfte att på olika sätt säkerställa att tjänsteproduktionen motsvarar de uppställda målen, att tillgången och kvaliteten motsvarar landskapets servicelöfte, att servicehelheterna genomförs, att verksamheten har ordnats kostnadseffektivt och att riskerna har bedömts. En verkningfull ägarstyrning förutsätter, oberoende av produktionssätt, att verksamheten och ekonomin följs upp och utvärderas och att ägarstyrningen bygger på denna uppföljning och utvärdering. Landskapets affärsverk styrs inom ramen för processen med strategi, budget och ekonomiplan.

Genom ägarstyrningen säkerställs att landskapskoncernens övergripande intresse beaktas i dottersammanslutningarnas verksamhet. Ägarstyrningen ska säkerställa lika tillgång till tjänster samt tjänsternas kvalitet, effekt och kostnadseffektivitet inom

---

verksamheten i landskapets dottersammanslutningar. Den ska också säkerställa öppenhet och kommunikation samt tjänsteanvändarnas och invånarnas möjligheter att delta och påverka.

Koncerndirektivet är ett viktigt redskap för ägarstyrningen av dottersammanslutningarna. Bestämmelser om vad koncerndirektivet åtminstone ska innehålla finns i 43 § i landskapslagen. Koncerndirektivet tillämpas på ägarstyrningen av landskapets dottersammanslutningar och i tillämpliga delar på ägarstyrningen av intressesammanslutningar. Koncernövervakning avser uppföljning, analys och rapportering av dottersammanslutningarnas verksamhetsresultat och ekonomiska ställning samt uppföljning av hur väl riskhanteringssystemen fungerar.

Avtalsstyrning eller styrning genom avtal avser åtgärder genom vilka landskapet påverkar utförandet av tjänster som tillhandahålls via avtal. Genom avtalsstyrningen säkerställs att organiseringsansvaret enligt landskapslagen kan fullföljas och att de mål som landskapet ställt upp nås. Det handlar om beredning inklusive riskkartläggning av avtal som beaktar landskapets intressen samt om övervakning av att avtalsvillkoren följs. För att organiseringsansvaret ska gå att fullfölja ska ägarstyrningen också slå fast avtalsprocesserna och ansvaret. Landskapslagen har inga bestämmelser om avtalsanvisningar och deras innehåll, men i praktiken kräver ett fullföljande av skyldigheterna i 7–9 § i lagen att avtalsanvisningar utarbetas.

Koncernledningen i landskapskoncernen svarar för att ägarstyrningen genomförs och att koncernövervakningen ordnas i enlighet med landskapsfullmäktiges beslut. I förvaltningsstadgan definieras koncernledningen och fastställs koncernledningens uppgifter och befogenhetsfördelningen inom koncernledningen.

Koncernledningen svarar för ägar-, koncern- och avtalsstyrningen med beaktande av landskapets övergripande intresse. Beslutanderätt som hör till ägarstyrningen bör därför inte delegeras till affärsverkets ledning, utan beslutanderätten bör finnas hos landskapet, som har organiseringsansvaret. Affärsverkets förhållande till koncernbolagen och de andra tjänsteproducenterna bygger på kundrelationen och samarbete.

En separat rekommendation utarbetas om koncerndirektivet.

§ 22 Koncernledningen

Till landskapets koncernledning hör landskapsstyrelsen, landskapsstyrelsens koncernsektion, (X-nämnden) samt landskapsdirektören och tjänsteinnehavarna X och Y.

Motivering: Enligt landskapslagen består koncernledningen av landskapsstyrelsen, landskapsdirektören och andra i förvaltningsstadgan angivna myndigheter.

Enligt denna mall för förvaltningsstadga har landskapsstyrelsen en koncernsektion. Dess sammansättning och mandattid bestäms i kapitel 3 och dess uppgifter i detta kapitel.

Om en dottersammanslutning verkar inom en nämnds uppgiftsområde, kan land-

skapet överväga att förordna att nämnden och de ledande tjänsteinnehavarna under den hör till koncernledningen.

Till koncernledningen kan landskapet också förordna tjänsteinnehavare som i landskapsstyrelsen eller koncernsektionen föredrar ärenden som gäller dottersammanslutningarna.

Koncernledningen förutsätts ha mångsidig sakkunskap och erfarenhet inom landskapets uppgiftsområden, bland annat ledning av en koncern och dess verksamhet och ekonomi samt intern kontroll och riskhantering.

Koncernledningen behöver sakkunskap om organiseringen av social- och hälsovården. Eftersom organisering och produktion är två skilda saker hör affärsverkets ledning inte till koncernledningen.

Enligt denna mall för förvaltningsstadga har landskapsstyrelsen dessutom en avtalssektion. Dess sammansättning och mandattid bestäms i kapitel 3 och dess uppgifter i detta kapitel. Ledamöterna i avtalssektionen förutsätts ha mångsidig avtalskompetens och erfarenhet av avtalsstyrning.

§ 23 Koncernledningens uppgifter och befogenhetsfördelningen

Landskapsstyrelsen

1. svarar för utvecklingen av ägarpolitiken, principerna för ägarstyrningen och koncerndirektivet och för beredningen av ärendena för fullmäktige,
2. svarar för att ägarstyrningen genomförs och organiserar koncernövervakningen,
3. bestämmer vilket ansvar tjänsteinnehavarna inom koncernledningen har för ägarstyrningen och hur deras arbete fördelas på de olika dottersammanslutningarna och intressesammanslutningarna,
4. ger landskapsfullmäktige halvårsvis/kvartalsvis en rapport om hur bolagens mål har nåtts och hur deras ekonomiska ställning utvecklats samt en bedömning av den kommande utvecklingen och riskerna,
5. utvärderar årligen hur ägarstyrningen lyckats med tanke på landskapskoncernens övergripande intresse, riskhanteringen och förfarandena samt låter utföra en extern utvärdering en gång per fullmäktigeperiod samt
6. behandlar resultaten och slutledningarna av utvärderingarna i samråd med landskapsfullmäktiges presidium.

Motivering: Landskapsstyrelsen utvärderar innehållet, det vill säga hur landskapsstyrelsen anser sig ha lyckats med ägarstyrningen. Revisorn utvärderar om koncernövervakningen har ordnats på behörigt sätt. En extern utvärdering görs enbart i de största dotterbolagen.

Koncernsektionen

1. följer upp och utvärderar hur bolagens mål uppfyllts och hur deras ekonomiska ställning utvecklats samt framställer vid behov förslag till landskapsstyrelsen,
2. uttalar landskapets åsikt före beslutsfattandet i de ärenden som koncerndirektivet kräver,
3. svarar för utnämningen av ledamöterna i dottersammanslutningarnas styrelser,
4. utser landskapets kandidater till dottersammanslutningarnas styrelser samt
5. utser ombud till bolagsstämmorna och ger dem de anvisningar som ägarstyrningen förutsätter.

Motivering: Mallen är skriven med utgångspunkt i att landskapsstyrelsen har en koncernsektion. Om det inte finns någon koncernsektion, ska det bestämmas att landskapsstyrelsen sköter sektionens uppgifter.

Landskapsdirektören ska leda koncernen och genom aktiv ägarstyrning bidra till förvaltningen och verksamheten i de bolag som han eller hon ska styra.

Tjänsteinnehavarna X och Y ska genom aktiv ägarstyrning bidra till förvaltningen och verksamheten i de bolag som de ska styra.

§ 24

Uppgifter och ansvarsfördelning inom avtalsstyrningen

Landskapsstyrelsen svarar för avtalsstyrningen och för styrningen och övervakningen av andra aktörer som producerar tjänster som hör till landskapets organiseringsansvar samt ger närmare anvisningar om avtalshanteringen och förordnar avtalsansvariga.

Avtalssektionen

1. svarar för utarbetandet av landskapets avtalsanvisningar,
2. svarar för principerna för kartläggning av avtalsrisker,
3. slår fast principerna för övervakning av och rapportering om avtal,
4. följer upp och utvärderar hur avtalen och de villkor som landskapet ställt upp genom förvaltningsbeslut utfaller samt framställer vid behov förslag till landskapsstyrelsen,
5. följer upp och utvärderar nivån på ersättningarna till producenterna och framställer förslag till justeringar till landskapsstyrelsen.

Nämnderna förordnar avtalsansvariga inom sitt verksamhetsområde.

Motivering: I avtalsanvisningarna ska det bestämmas närmare hur organiseringsansvaret sköts i praktiken när produktionen bygger på köp av tjänster enligt avtal som konkurrensutsatts enligt upphandlingslagen.

I produktionen av valfrihetstjänster används en kombination av villkoren i förvaltningsbesluten och de avtal som ingås med respektive producent om tillämpningen av villkoren.

För att organiseringsansvaret ska kunna fullföljas, krävs det utöver en noggrann avtalsberedning och riskkartläggning också en omsorgsfull övervakning av avtalen och de tjänster som organiserats på andra sätt. I avtalsanvisningarna är det bra att beakta riskhantering och arbetssätt i fråga om alla avtal som gäller landskapet.

Landskapsstyrelsens anvisningar om avtalshantering bör helst innehålla åtminstone följande:

- bedömning av riskerna med avtal,
- uppgifter för de avtalsansvariga,
- beredning av avtal,
- övervakning av avtal,
- rapportering kring avtalshantering och
- reklamering och intern informationsförmedling.

Mallen är skriven med utgångspunkt i att landskapsstyrelsen har en avtalssektion. Om det inte finns någon avtalssektion, ska det bestämmas att landskapsstyrelsen sköter sektionens uppgifter. Avtalssektionen kan också slås ihop med koncernsektionen.

Landskapsdirektören och tjänsteinnehavarna X och Y ska se till att riskerna med avtalen bedöms och avvärjs med lämpliga avtalsvillkor, att avtalen bereds i enlighet med avtalsanvisningarna och att avtalsinnehållet motsvarar landskapets beslut.

§ 25 Styrning av producenter av social- och hälsovårdstjänster (beslut som binder producenterna)

Landskapsfullmäktige/landskapsstyrelsen beslutar om förutsättningarna för produktion av tjänster som hör till landskapets organiseringsansvar och om producenternas skyldigheter (förvaltningsbeslut om villkor som ställs på tjänsteproducenterna, villkor och ersättningar)

Landskapsstyrelsen svarar för styrningen och övervakningen av dem som producerar tjänster som hör till landskapets organiseringsansvar.

Landskapsstyrelsen beslutar om

1. godkännande av producenter av direktvalstjänster, kundsedelstjänster och ...
2. avtal som ingås med producenter av direktvalstjänster, ...
3. ....

Motivering: Enligt 42 § i propositionen till valfrihetslag kan landskapet för producenter av direktvalstjänster samt för producenter av tjänster som tillhandahålls mot kundsedel eller enligt en personlig budget ställa upp villkor i fråga om kvaliteten, resurserna, tillgången, servicekedjorna och samordningen av tjänsterna samt i fråga om

---

beredskapen inför störningar under normala förhållanden och inför exceptionella förhållanden. Genom villkoren främjas befolkningens hälsa och välfärd och lika tillgång till tillräckliga tjänster som motsvarar befolkningens servicebehov eller som annars behövs för att landskapets organiseringsansvar ska bli uppfyllt.

I lagen föreskrivs ingenting om vilken myndighet i landskapet som ska fatta beslut om villkoren, det får landskapet bestämma själv. De villkor som landskapet fastställt och också ersättningsarna ingår i strategin för de tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar, och i praktiken styr de uppfyllelsen av målen och förutsättningarna för verksamheten. De villkor som landskapet fastställt i enlighet med lagstiftningen om valfrihet kan dels vara strategiska, dels också innehålla bestämmelser om rapportering och övervakning. I valfrihetslagen föreskrivs det om flera uppgifter för landskapet (bl.a. att godkänna en aktör som producent) och om ansvarsfördelningen. Därför kan det behövas mer detaljerade bestämmelser om befogenheterna i förvaltningsstadgan.

Enligt 37 § i landskapslagen ska landskapsstyrelsen bland annat svara för ägarstyrningen av landskapskoncernen samt för styrningen och övervakningen av andra som producerar tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar.

De villkor som ställs på tjänsteproducenterna i beslutet om producenter samt avtalet mellan landskapet och den som producerar direktvalstjänster och den ersättningsmodell som landskapet bestämt utgör tillsammans ett instrument för landskapet att styra olika slags tjänsteproducenter. I instrumentet beaktas gemensam praxis, kraven på tjänsternas innehåll och ersättningsarna.

Syftet med villkoren är att säkerställa innehållsmässigt likvärdiga social- och hälsocentraltjänster för befolkningen och att tjänsterna utförs på ett sätt som stödjer uppfyllelsen av de nationella målen med beaktande av landskapets servicestrategi och särskilda förhållanden och så att valfriheten fungerar. Avsikten med villkoren för tjänsteproducenter är att uppmuntra de regionala tjänsteproducenterna att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet och förbättra tjänsternas kvalitet och tillgången till tjänsterna.

Landskapet ska enligt 81 § i valfrihetslagen övervaka sådana inom sitt område verksamma producenter av social- och hälsovårdstjänster som tillhandahåller direktvalstjänster, kundsedelstjänster och tjänster som tillhandahålls enligt en personlig budget.

Villkoren är ägnade att säkerställa landskapets möjligheter att effektivt och i rätt tid övervaka tjänsteproducentens verksamhet så att landskapets mål omsätts i praktiken. Landskapet och tjänsteproducenten ska följa upp verksamheten och regelbundet utvärdera hur villkoren i förvaltningsbeslutet och verksamheten enligt avtalet utfaller och utvecklas. Dessutom ska de komma med utvecklingsförslag.

Också i fråga om tillväxttjänster ska bestämmelserna om styrning beaktas.

Kapitel 5

Organens uppgifter och befogenhetsfördelningen

Den högsta beslutanderätten i landskapet utövas av landskapsfullmäktige. Landskapsfullmäktige fattar beslut om de lagstadgade uppgifterna enligt 16 § i landskapslagen och om övriga uppgifter som enligt landskapslagen och speciallagstiftningen hör till landskapsfullmäktige. I andra ärenden kan landskapsfullmäktige delegera sin beslutanderätt till en underlydande myndighet. Enligt 78 § i landskapslagen bestämmer fullmäktige om delegering av beslutanderätt genom förvaltningsstadgan.

Förvaltningsstadgan ska innehålla bestämmelser om den behöriga myndigheten. En myndighets behörighet kan också bygga på befogenheter enligt förvaltningsstadgan att vidaredelegera beslutanderätt. Vidaredelegering i enlighet med en bestämmelse i förvaltningsstadgan kan ske genom enskilda beslut av ett organ eller en tjänsteinnehavare. Landskapsfullmäktige kan också besluta att landskapsstyrelsen eller något annat organ inom landskapet får ge anvisningar som kompletterar förvaltningsstadgan och genom vilka organet till underlydande organ och tjänsteinnehavare kan delegera beslutanderätt som först delegerats till organet.

Beslutanderätt kan delegeras till organ, förtroendevalda och tjänsteinnehavare. Beslutanderätt i ett ärende som gäller inrättande eller indragning av en tjänst kan delegeras endast till ett organ.

Om det i lagen föreskrivs att det är landskapsfullmäktige eller någon annan angiven myndighet inom landskapet som har beslutanderätten, kan landskapsfullmäktige inte delegera den. Tredje momentet i 79 § i landskapslagen är informativt. Genom speciallagar om landskapens uppgifter kan det, på ett sätt som binder landskapen, föreskrivas att beslutanderätt tillkommer tjänsteinnehavare i landskapet.

Det mesta som gäller beslut om delegering av landskapsfullmäktiges beslutanderätt ingår i detta kapitel i mallen för förvaltningsstadga. Bestämmelser om uppgifterna för och befogenhetsfördelningen mellan landskapets myndigheter finns också i andra kapitel i denna mall enligt sakfråga, t.ex. i kapitel X och Y.

Landskapsstyrelsen leder landskapets verksamhet, förvaltning och ekonomi. Den bereder ärendena för landskapsfullmäktige, ger beslutsförslag och verkställer fullmäktiges beslut. Landskapsstyrelsen företräder landskapet, för dess talan och svarar för samordningen av landskapets verksamhet. Den svarar för ägarstyrningen och för styrningen och övervakningen av andra aktörer som producerar tjänster som hör till landskapets organiseringsansvar samt för ordnandet av den interna kontrollen, revisionen och riskhanteringen.

I förslaget till landskapslag ingår inga bestämmelser om övertagningsrätt. Förvaltningsutskottet föreslår i sitt utlåtande 3/2018 att bestämmelser om övertagningsrätt för landskapsstyrelsen och affärsverksdirektioner ska införas i landskapslagen. I denna

---

mall för förvaltningsstadga ingår också nödvändiga bestämmelser om användning av övertagningsrätt.

Landskapsfullmäktiges uppgifter och befogenheter

Landskapsfullmäktige ansvarar för landskapets verksamhet och ekonomi samt utövar landskapets beslutanderätt i enlighet med landskapslagen och den övriga lagstiftning som gäller landskapets uppgiftsområden.

Landskapsfullmäktige beslutar om

- De ärenden som landskapsfullmäktige enligt landskapslagen ska fatta beslut om.
- De ärenden som landskapsfullmäktige enligt speciallagstiftningen om landskapets uppgiftsområden ska fatta beslut om. Exempelvis samarbetsavtal inom social- och hälsovården (17 § i lagen om ordnandet av social- och hälsovården), landskapsplaner (MBL 31 §), landskapsprogram (10 § i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster), planer för räddningsväsendets servicenivå (RäddnL AvfallsL 12 § och plan för släckvatten RäddnL 47 §).
- De ärenden som landskapsfullmäktige inte genom förvaltningsstadgan har delegerat till andra organ eller tjänsteinnehavare i landskapet (t.ex. val av ledande tjänsteinnehavare, forsknings- och utvecklingsprojekt som överskrider ett visst belopp och investeringsplaner).
- Politiska riktlinjer i principiella och viktiga ärenden.

§ 26

Landskapsstyrelsens uppgifter och befogenheter

Landskapsstyrelsen leder landskapets verksamhet, förvaltning och ekonomi.

Landskapsstyrelsen beslutar om

- De uppgifter som enligt landskapslagen hör till landskapsstyrelsen.
- De uppgifter som landskapsfullmäktige genom förvaltningsstadgan har delegerat till landskapsstyrelsen (t.ex. i bestämmelserna om personal och ekonomi i denna mall för förvaltningsstadga ingår uppgifter som delegerats till landskapsstyrelsen).
- Vidaredelegering till andra organ och tjänsteinnehavare (t.ex. till ett affärsverks direktion) av beslutanderätt som landskapsfullmäktige genom förvaltningsstadgan har delegerat till landskapsstyrelsen.
- Landskapsstyrelsen kan ges allmän behörighet att besluta om ärenden som inte enligt lagbestämmelser och föreskrifter ska skötas av ett annat organ, en tjänsteinnehavare eller förtroendevald i landskapet.

Motivering: Landskapsstyrelsen beslutar om de uppgifter inom landskapets uppgiftsområden där landskapsfullmäktige har delegerat beslutanderätten till landskapsstyrelsen.

Landskapsstyrelsens uppgifter inom säkerhet och beredskap kan listas till exempel enligt följande:

Landskapsstyrelsen ska

- 1) svara för landskapskoncernens övergripande säkerhet och beredskap i samarbete med aktörer i regionen,
- 2) godkänna anvisningar och förfaranden som gäller säkerhet och beredskap med beaktande av beredskap enligt avtal,
- 3) övervaka att säkerhets- och beredskapsarrangemangen verkställs enligt anvisningarna samt
- 4) i verksamhetsberättelsen lämna uppgifter om hur säkerheten och beredskapen ordnats, vilka de viktigaste slutsatserna är samt ger en utredning om de största riskerna och osäkerhetsfaktorerna i fråga om säkerheten och beredskapen.

I denna mall har landskapet tre nämnder, en för social- och hälsovård, en för område-utveckling och en för miljö och områdesanvändning.

§ 27 Social- och hälsovårdsnämndens uppgifter och befogenheter

Social- och hälsovårdsnämnden svarar för organiseringen av social- och hälsovården, leder och utvecklar verksamhetsområdet, svarar för att invånarnas lagstadgade rättigheter tillgodoses och sakkunnigstödet till kommunerna genomförs samt svarar för att de samlade tjänsterna samordnas och att välfärden och hälsan främjas.

Nämnden svarar för samarbetet med kommunerna, företag och organisationer i regionen, följer upp och utvärderar tjänsternas effekt och bereder invånarna möjlighet att delta i planeringen av uppgifterna inom nämndens verksamhetsområde.

Nämnden beslutar om

- de uppgifter som bestäms i speciallagstiftningen
- de uppgifter som delegerats till nämnden genom förvaltningsstadgan
- nämndens uppgifter som bygger på delegering av landskapsstyrelsens beslutanderätt
- delegering av beslutanderätt till organ och tjänsteinnehavare som lyder under nämnden.

§ 28 Nämnden för områdesutveckling – uppgifter och befogenheter

Nämnden för områdesutveckling svarar för utvecklingen av landskapet och för främjandet av livskraften och sysselsättningen, leder och utvecklar verksamhetsom-

---

rådet samt svarar för att invånarnas lagstadgade rättigheter tillgodoses, de samlade tjänsterna samordnas och för att välfärden och den sociala delaktigheten främjas.

Nämnden svarar för samarbetet med kommunerna, företag och organisationer i regionen, följer upp och utvärderar tjänsternas effekt och bereder invånarna möjlighet att delta i planeringen av uppgifterna inom nämndens verksamhetsområde.

Nämnden beslutar om

- de uppgifter som bestäms i speciallagstiftningen
- de uppgifter som delegerats till nämnden genom förvaltningsstadgan
- nämndens uppgifter som bygger på delegering av landskapsstyrelsens beslutanderätt
- delegering av beslutanderätt till organ och tjänsteinnehavare som lyder under nämnden.

§ 29

Nämnden för miljö och områdesanvändning – uppgifter och befogenheter

Nämnden för miljö och områdesanvändning svarar för planeringen av landskapet, landskapsplanläggningen, väghållningen och andra väg- och trafikuppgifter samt för planeringen av vattenvården och för vattenskyddet och miljövården. Nämnden leder och utvecklar verksamhetsområdet och främjar skyddet av naturens mångfald.

Nämnden svarar för samarbetet med kommunerna, företag och organisationer i regionen, följer upp och utvärderar tjänsternas effekt och bereder invånarna möjlighet att delta i planeringen av uppgifterna inom nämndens verksamhetsområde.

Nämnden beslutar om

- de uppgifter som bestäms i speciallagstiftningen
- de uppgifter som delegerats till nämnden genom förvaltningsstadgan
- nämndens uppgifter som bygger på delegering av landskapsstyrelsens beslutanderätt
- delegering av beslutanderätt till organ och tjänsteinnehavare som lyder under nämnden.

Motivering: En del av nämndens uppgifter och befogenheter baserar sig direkt på en speciallag och en del av uppgifterna och befogenheterna ges genom förvaltningsstadgan.

Enligt 37 § i landskapslagen företräder landskapsstyrelsen landskapet och för landskapets talan, om inte något annat anges i förvaltningsstadgan. Genom en bestämmelse i förvaltningsstadgan kan alltså nämnden ges rätt att inom sitt verksamhetsområde företräda landskapet och föra landskapets talan. Bestämmelsen om att föra landskapets talan ger nämnden rätt att bestämma huruvida landskapet ska uttala sig och vilken ståndpunkt landskapet tar. Nämndens rätt att föra landskapets talan kan också byggas direkt på en bestämmelse i en speciallag.

§ 30

Tjänsteinnehavare X (beteckning) behandlar en begäran om omprövning av ett beslut som fattats av tjänsteinnehavare Y

Motivering: I 130 § i landskapslagen föreskrivs det om hur omprövningsbegäran ska framställas. Omprövning av ett beslut av landskapsstyrelsen och en nämnd begärs hos landskapsstyrelsen eller nämnden, och omprövning av ett beslut av deras sektioner eller underlydande myndigheter begärs hos organet i fråga. Omprövning av ett beslut av direktionen för ett affärsverk eller dess sektioner eller en underlydande myndighet begärs hos direktionen.

Ett beslut som enligt 79 § 3 mom. i landskapslagen fattas av en tjänsteinnehavare ska behandlas av en annan tjänsteinnehavare som anges i lag eller i förvaltningsstadgan. Ett ärende som gäller en begäran om omprövning ska avgöras av den tjänsteinnehavare i landskapet eller vid affärsverket som enligt förvaltningsstadgan ska fatta beslut när det gäller begäran om omprövning. I dessa ärenden som anges separat i speciallagstiftningen är behandling i ett organ i landskapet i regel redan utesluten i lagen. Därmed är det inte motiverat att en eventuell omprövningsbegäran behandlas i ett organ. Det är dessutom fråga om sådana ärenden där det är motiverat att begäran om omprövning behandlas någon annanstans än i ett kollegialt organ i landskapet eller i en affärsverksdirektion.

För att en begäran om omprövning i de ovan nämnda fallen inte ska avgöras av endast en tjänsteinnehavare, dvs. den tjänsteinnehavare som fattade det ursprungliga beslutet, kräver lagen att ett ärende som gäller en begäran om omprövning ska avgöras av någon annan tjänsteinnehavare. Enligt förvaltningsutskottets utlåtande 3/2018 är det, med tanke på en enhetlig beslutspraxis och uppdagande av eventuella missförhållanden, viktigt att den tjänsteinnehavare som avgör omprövningsbegäran i alla fall är i chefsställning eller ledande ställning i förhållande till de tjänsteinnehavare som fattar besluten.

I praktiken finns det flera tjänsteinnehavare som behandlar omprövningsbegäran, och därför kan det vara ändamålsenligt att beslutanderätten binds till tjänstebeteckning.

§ 31

Tjänsteinnehavare xx fattar beslut om

§ 32

Tjänsteinnehavare xx fattar beslut om

---

§ 33

Tjänsteinnehavare xx fattar beslut om

Motivering: En del av tjänsteinnehavarnas uppgifter och befogenheter baserar sig direkt på en speciallag och en del av uppgifterna och befogenheterna ges genom förvaltningsstadgan. En tjänsteinnehavares beslutanderätt kan också bygga på ett beslut om delegering av landskapsstyrelsens, en nämnds eller en högre tjänsteinnehavares beslutanderätt.

I 79 § 3 mom. i landskapslagen föreskrivs det om vissa ärendegrupper ska avgöras av en tjänsteinnehavare. Bestämmelsen har informativ karaktär: beslut i ärenden som gäller tillstånds-, anmälnings-, tillsyns- och förrättningsförfaranden enligt lag eller förordning, i ärenden inom social- och hälsovården som gäller en individ samt i andra ärenden som anges särskilt i lag, ska genom förvaltningsstadgan uttryckligen hänvisas till tjänsteinnehavarnivån i landskapet eller affärsverket. Ärendena i fråga är som regel sådana att de inte är av allmänt intresse eller har någon mer omfattande betydelse, vilket skulle förutsätta behandling i ett organ. I bestämmelsen avses med ärenden inom social- och hälsovården som gäller en individ uttryckligen beslut som gäller en enskild kund eller patient och inte till exempel beslut på servicesystemnivå som gäller tjänster som berör en individ.

När det gäller ärenden som omfattar utövning av administrativt tvång finns det bestämmelser om den behöriga myndigheten i respektive speciallagstiftning.

I 2 § 3 mom. i grundlagen föreskrivs det om rättsstatsprincipen. Enligt bestämmelsen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag. Det förutsätter att myndigheternas verksamhet också utåt verkar opartisk och rättvis och att verksamheten ur invånarnas perspektiv är trovärdig och väcker allmänt förtroende. Särskilt i fråga om tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter kräver en oberoende behandling av ärendena att förvaltningen är tydlig och transparent. Strukturerna ska stödja en lagenlig verksamhet och ansvarsförhållandena ska vara klara och tydliga.

I bestämmelserna om beslutsfattande på tjänsteinnehavarnivå föreskrivs det sällan var inom landskapets organisation tjänsteinnehavaren i fråga ska finnas, utan den saken får landskapet bestämma om i förvaltningsstadgan. När beslutanderätt anvisas ska man beakta landskapets förvaltningsmodell och hurdana arbetsuppgifter tjänsteinnehavaren har, dvs. om de omfattar beredning och beslutsfattande som gäller landskapets organiseringsansvar, eller om de anknyter till tjänsteproduktion.

I det följande listas speciallagstiftning som gäller beslutsfattande på tjänsteinnehavarnivå och som ska beaktas i förvaltningsstadgan för landskapet. Bestämmelserna är indelade enligt tanken att beslutsfattandet enligt lagen anvisas uttryckligen en tjänsteinnehavare med uppgifter inom landskapets organiseringsansvar eller en tjänsteinnehavare vid ett affärsverk som svarar för tjänsteproduktionen.

Exempelvis i följande lagar som gäller landskapets uppgifter föreskrivs det om beslutsfattande på tjänsteinnehavarnivå utan att det närmare specificeras om det handlar om tjänsteinnehavare som arbetar med landskapets organiseringsuppgifter eller om det gäller tjänsteinnehavare vid ett affärsverk:

Räddnings- och säkerhetstjänster

- Lag om ändring av räddningsväsendet, 26 § och 36 §: landskapets räddningsmyndighet, räddningsverkets högsta tjänsteinnehavare och de tjänsteinnehavare vid räddningsverket som han eller hon förordnat

Miljöhälsotjänster

- Lag om ändring av lagen om djursjukdomar, 84 § 4 mom.: tjänsteveterinärens uppgifter
- Lag om ändring av lagen om djursjukdomar, 89 § 1 och 2 mom.: tjänsteinnehavare som ska vara veterinär
- Lag om ändring av lagen om transport av djur, 25 § 3 mom.: veterinär i tjänsteförhållande

Uppgifter inom vatten- och fiskerihushållningen, tjänster inom vatten- och havsvården

- Lag om ändring av lagen om det nationella genomförandet av den europeiska förordningen om Europeiska havs- och fiskerifonden, 37 a §: tjänsteinnehavare
- Lag om ändring av lagen om försäkringsstöd för kommersiellt fiske, 15 a §: tjänsteinnehavare i landskapet
- Lag om ändring av lagen om registrering av fiskefartyg och vattenbruksfartyg som används till havs, 28 a §: tjänsteinnehavare i landskapet
- Lag om ändring av lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken, 67 a §: tjänsteinnehavare
- Lag om ändring av lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik, 45 a §: tjänsteinnehavare i landskapet
- Lag om ändring av lagen om fiske, 19 §: tjänsteinnehavare i landskapet
- Lag om ändring av dammsäkerhetslagen, 5 och 14 §, 5 § 2 mom.: tjänsteinnehavare i landskapet.

Tjänsteinnehavare med uppgifter uttryckligen inom landskapets organiseringsansvar sköter bland annat följande uppgifter:

När det gäller social- och hälsovårdstjänster finns det i regel inga bestämmelser om organiseringsuppgifter för tjänsteinnehavare direkt i lag, trots att många uppgifter i praktiken sannolikt åläggs tjänsteinnehavare.

Utvecklingstjänster på landsbygden (uppgifter som utbetalande organ)

- Lag om skötseln av uppgifter som utbetalande organ i landskapen, 4 § 1 mom.: tjänsteinnehavare som svarar för skötseln av landskapets uppgifter som utbetalande organ
- Lag om ändring av lagen om verkställighet av jordbruksstöd, 11 §: tjänsteinnehavare i landskapet
- Lag om ändring av lagen om stödjande av landsbygdens utveckling, 42 §, 48 §

-
- 2 mom. och 60 §: tjänsteinnehavare i landskapet
- Lag om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (986/2011)
  - Lag om strukturstöd till jordbruket (1476/2007)
  - Skoltag (253/1995)

Tjänsteinnehavare uttryckligen vid affärsverk sköter bland annat följande uppgifter (ändringar i substanslagarna görs med anledning av landskaps- och vårdreformen):

Landskapslagen, 56 §: affärsverkets direktör

- leder och utvecklar affärsverkets verksamhet och är underställd direktionen

Social- och hälsovårdstjänster

- När det gäller social- och hälsovårdstjänster finns det i regel inga bestämmelser om uppgifter för tjänsteinnehavare direkt i lag, trots att många uppgifter i praktiken sannolikt åläggs tjänsteinnehavare. Tjänsteinnehavare som fattar beslut om enskilda kunder arbetar ändå vid affärsverk.
- Hälso- och sjukvårdslag, 57 §: Ledande tjänsteinnehavare inom hälso- och sjukvården, ansvarig läkare
- Hälso- och sjukvårdslag, 4 §: ledande tjänsteinnehavare inom vårdsektorn
- Socialvårdslag, 36 §: bedömning av servicebehovet.
- Socialvårdslag, 46 §: beslut som tryggar vård och omsorg
- Socialvårdslag, 46 a §, lag om yrkesutbildade personer inom socialvården, 9 §: ledande tjänsteinnehavare inom socialvården
- Barnskyddslag, 13 b §: socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter
- (Valfrihetslag, 39 §: läkare som ansvarar för den odontologiska verksamheten vid en privat mun- och tandvårdsenhet/social- och hälsoenhet)

Räddnings- och säkerhetstjänster

- landskapets räddningsmyndighet i fråga om affärsverkets uppgifter
- tjänsteinnehavaruppgifter enligt räddningslagen: 6, 16, 19, 20, 21, 22 b ,22 c, 34, 36, 40, 50, 66, 67, 80, 81, 82, 108 och 109 §.

§ 34 Vidaredelegering av beslutanderätt

Ett organ och en tjänsteinnehavare kan till en underlydande myndighet vidaredelegera beslutanderätt som organet eller tjänsteinnehavaren fått i detta kapitel. Beslutanderätt som delegerats på detta sätt får inte ytterligare delegeras vidare.

Motivering: Landskapsfullmäktige kan genom förvaltningsstadgan ge en myndighet i landskapet rätt att vidaredelegera beslutanderätt som har delegerats till myndigheten. Den myndighet till vilken beslutanderätt kan delegeras behöver inte anges i förvaltningsstadgan. Vidaredelegeringen av beslutanderätt kan begränsas så att beslutande-

rätt kan delegeras endast till en myndighet som anges i förvaltningsstadgan. Ett beslut om vidaredelegering av beslutanderätt kan också gälla enskilda ärenden eller grupper av ärenden.

Bestämmelserna om delegering kan vara allmänt hållna eller ange villkor för användningen av beslutanderätten. I förvaltningsstadgan kan det också tas med en bestämmelse som ger landskapsfullmäktige rätt att i enskilda fall förbehålla sig rätten att fatta beslut i ett ärende.

§ 35 Övertagningsrätt för landskapsstyrelsen

Landskapsstyrelsen, landskapsstyrelsens ordförande och landskapsdirektören samt en föredragande i landskapsstyrelsen kan besluta att ett ärende ska tas upp till behandling i landskapsstyrelsen (övertagningsrätt).

Motivering: I förvaltningsutskottets utlåtande 3/2013 föreslås en ny paragraf 80 i landskapslagen. I paragrafen skulle det föreskrivas att landskapsstyrelsen och direktionen för ett affärsverk har övertagningsrätt. Rätt för landskapsstyrelsen att överta behandlingen gäller inte ärenden som med stöd av lag har delegerats till ett affärsverk.

Om det finns flera föredragande i landskapsstyrelsen kan det vara ändamålsenligt att alla föredragande ges rätt att fatta ett övertagningsbeslut. När ordföranden är förhindrad kan vice ordföranden fatta övertagningsbeslutet. På motsvarande sätt kan ställföreträdaren för en föredragande fatta beslutet när föredraganden är förhindrad. Ett övertagningsbeslut av ordföranden eller en tjänsteinnehavare bör antecknas för att det vid behov ska kunna bevisas att övertagningsrätten har utnyttjats inom utsatt tid.

§ 36 Övertagningsrätt för ett affärsverks direktion

Direktionen, direktionsens ordförande, affärsverkets direktör samt föredraganden i direktionen kan besluta att ett ärende ska tas upp till behandling i affärsverkets direktion.

§ 37 Meddelande om ett övertagbart beslut till landskapsstyrelsen och affärsverkets direktion

En myndighet som lyder under landskapsstyrelsen och en sektion i landskapsstyrelsen ska meddela landskapsstyrelsen om de beslut som den fattat och som kan övertas, utom när det gäller sådana ärenden eller ärendegrupper där landskapsstyrelsen har beslutat att inte utnyttja sin övertagningsrätt. Meddelandet ska ges elektroniskt till landskapsstyrelsens ordförande och föredragande.

En myndighet som lyder under ett affärsverks direktion ska meddela direk-

---

tionen om de beslut som den fattat och som kan övertas, utom när det gäller sådana ärenden eller ärendegrupper där direktionen har beslutat att inte utnyttja sin övertagningsrätt. Meddelandet ska ges elektroniskt till direktionens ordförande och föredragande.

Meddelandet ska ges inom fyra dagar från det att protokollet justerades. Om protokollet inte justeras, räknas fristen från det att protokollet undertecknades.

Beslut i ärenden som inte behöver meddelas kan utan hinder av övertagningsrätten verkställas, om det inte i enskilda fall har meddelats att ärendet kommer att tas upp till behandling i landskapsstyrelsen eller affärsverkets direktion.

Motivering: Övertagningsrätten ska utnyttjas inom tidsfristen för omprövningsbegäran enligt landskapslagen. Landskapsstyrelsen och affärsverkets direktion kan på förhand meddela i vilka slags ärenden de inte ämnar utnyttja övertagningsrätten, vilket minskar det administrativa arbetet. Trots ett sådant meddelande kan landskapsstyrelsen och affärsverkets direktion vid behov utnyttja övertagningsrätten i de ärenden som nämns i meddelandet.

Kapitel 6

Samarbetsområden för landskapen

§ 38

Befogenheter i samarbetet mellan landskap

Landskapet svarar för

- de uppgifter som bestämts för samarbetsområdet xx och de uppgifter som bygger på samarbetsavtalet
- de samlade X-tjänsterna inom landskapen xx
- uppgifterna för samarbetsområdet för väghållning inom landskapen xx
- uppgifterna för det förmedlande organet inom strukturfondsprogrammen ESF och ERUF inom landskapen xx
- uppgifterna enligt xx-lagen i hela landet
- landskapet X svarar för de uppgifter som gäller romska ärenden inom landskapen xx
- frivilligt samarbete

Motivering: Samarbetsområdena för social- och hälsovården regleras i lagen om ordnandet av social- och hälsovården. I den lagen och i lagen om ordnandet av räddningsväsendet finns det bestämmelser om tjänster som ska samlas till större helheter. De regleras närmare genom förordningar.

I landsvägslagen föreskrivs om samarbetsområden för väghållning.

Enligt lagen om regionutveckling- och tillväxttjänster sköts uppgifterna för det förmedlande organet inom ESF och ERUF centraliserat i de berörda landskapen.

Landskapslagens skede II omfattar bestämmelser om obligatoriskt samarbete eller koncentration av tjänster till ett visst i lagen utsett landskap. Sådana bestämmelser ingår i lagförslagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen, om uppgifter inom vatten- och fiskerihushållningen, om uppgifter som gäller främjande av renkötsel, renhushållning och naturnärings, om uppgifter som gäller livsmedelstillsynen, tillsynen över djursjukdomar och djurskyddsövervakningen i renslakterier, om uppgifter som gäller stödande av landsbygdens utveckling samt om regionala delegationer för romska ärenden och uppgifter som gäller romska ärenden i landskapen.

Landskapen kan också avtala om frivilligt samarbete i enlighet med samarbetsbestämmelserna i landskapslagen.

Kapitel 7

Befogenheter i personalfrågor

I lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap finns det bestämmelser om sådana frågor angående tjänsteinnehavarens rättigheter och skyldigheter som ska avgöras genom förvaltningsbeslut. Lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap tar överlag inte ställning till befogenhetsfrågor, så landskapsfullmäktige ska besluta om befogenhetsfördelningen genom förvaltningsstadgan. Befogenhetsbestämmelser behöver inte tas in i förvaltningsstadgan till den del befogenheterna regleras i tjänsteinnehavarlagen (t.ex. 23 §, ändring av tjänsteutövningsskyldigheten).

I detta kapitel är utgångspunkten att rätten att fatta förvaltningsbeslut som gäller personalen i stor utsträckning delegeras till tjänsteinnehavare. De flesta bestämmelser i detta kapitel gäller endast tjänsteinnehavare. Om en bestämmelse gäller både tjänsteinnehavare och arbetstagare, används orden anställd, anställning och anställningsförhållande.

§ 39

Allmänna befogenheter i personalfrågor för landskapsstyrelsen och direktionen för ett affärsverk

Till den del befogenheterna i personalfrågor inte regleras i lag eller i förvaltningsstadgan är det landskapsstyrelsen som beslutar om personalfrågor. Frågor som gäller personalen i ett affärsverk avgörs av affärsverkets direktion.

Motivering: Denna bestämmelse ger landskapsstyrelsen och direktionen för ett affärsverk allmänna befogenheter att besluta om personalfrågor i situationer där befogenheterna inte regleras i lag eller i förvaltningsstadgan. Utan denna bestämmelse skulle befogenheterna tillhöra landskapsfullmäktige.

§ 40

Inrättande och indragning av tjänster samt ändring av tjänstebeteckningar

Alternativ 1

Landskapsfullmäktige beslutar om inrättande och indragning av tjänster och om ändring av tjänstebeteckningar.

Alternativ 2

Landskapsfullmäktige beslutar om inrättande och indragning av tjänsterna x och om ändring av beteckningarna för dem.

Beslut om inrättande och indragning av övriga tjänster och om ändring av beteckningarna för dem fattas av landskapsstyrelsen.

Motivering: Enligt 76 § i landskapslagen fattas beslut om inrättande och indragning av tjänster av landskapsfullmäktige eller något annat organ som bestäms i landskapets förvaltningsstadga. I alternativ 2 delegerar fullmäktige beslutanderätt till landskapsstyrelsen. Beslutanderätt kan också delegeras exempelvis till en nämnd. Inrättandet av tjänster hör till organisatören, så det är inte att rekommendera att sådana befogenheter ges direktionen för ett affärsverk.

§ 41 Ombildning av ett tjänsteförhållande till arbetsavtalsförhållande

Landskapsstyrelsen beslutar om ombildning av ett tjänsteförhållande till arbetsavtalsförhållande.

Motivering: I beslutet tillämpas 77 § i landskapslagen. Det är fråga om en situation där de uppgifter som hör till tjänsten inte omfattar utövande av offentlig makt. Det kan vara ändamålsenligt att koncentrera befogenheterna till landskapsstyrelsen.

§ 42 Behörighetsvillkor

Landskapsfullmäktige beslutar om behörighetsvillkoren för tjänsten som landskapsdirektör.

Alternativ 1

Behörighetsvillkoren för övriga tjänster avgörs när tjänsterna inrättas, med beaktande av de behörighetsvillkor som föreskrivs lag eller förordning.

Alternativ 2

Den myndighet som anställer en person i tjänsteförhållande bestämmer behörighetsvillkoren för tjänsten, med beaktande av de behörighetsvillkor som föreskrivs i lag eller förordning, om inget beslut fattats om dem när tjänsten inrättades.

Om en person anställs i tjänsteförhållande utan att det inrättats en tjänst för uppgifterna, bestäms behörighetsvillkoren av landskapsstyrelsen/nämnden/den anställande myndigheten, med beaktande av de behörighetsvillkor som föreskrivs i lag eller förordning.

En särskild förteckning ska föras över den behörighet som krävs av de anställda.

Motivering: Enligt 125 § 2 mom. i grundlagen är skicklighet, förmåga och beprövad medborgerlig dygd de allmänna utnämningsskälerna för offentliga tjänster.

Enligt 6 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap ska den som anställs i ett tjänsteförhållande dessutom ha särskilt föreskriven eller av landskapet bestämd särskild behörighet. En person kan anställas i tjänsteförhållande för viss tid oberoende av de särskilda behörighetsvillkoren, om det föreskrivs särskilt eller landskapet av särskilda skäl beslutar något annat i ett enskilt fall. Endast personer som fyllt 18 år kan anställas i tjänsteförhållande.

Landskapet kan besluta om strängare behörighetsvillkor än vad som föreskrivs i lag eller förordning. Däremot kan landskapet inte besluta att behörighetsvillkoren ska vara mindre stränga.

Om behörighetsvillkoren inte föreskrivs i lag eller förordning, avväger landskapets behöriga myndighet vilka behörighetsvillkor som är ändamålsenliga för tjänsten. Särskilda behörighetsvillkor för en tjänst kan bestämmas i förvaltningsstadgan, när tjänsten inrättas eller genom särskilda beslut.

Till befogenheterna att besluta om behörighetsvillkor hör också rätt att ändra dem.

Bestämmelser om behörighetsvillkor för direktören för ett affärsverk finns i 56 § i landskapslagen.

§ 43 Ledigförklarande

En tjänst eller ett tjänsteförhållande ledigförklaras av den myndighet som fattar beslut om anställning i tjänsteförhållande. När det är landskapsfullmäktige som beslutar om anställning i tjänsteförhållande, ledigförklaras tjänsten eller tjänsteförhållandet dock av landskapsstyrelsen.

Motivering: Enligt 75 § i landskapslagen kan en person av grundad anledning anställas i tjänsteförhållande i uppgifter där offentlig makt utövas, också utan att någon tjänst inrättats.

Enligt 4 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap kan den myndighet som beslutar om anställning i tjänsteförhållande av grundad anledning besluta om förlängning av ansökningstiden, om ett nytt ansökningsförfarande eller om att lämna tjänsteförhållandet obesatt.

En person kan anställas i tjänsteförhållande utan offentligt ansökningsförfarande på de villkor som anges i 4 § 3 mom. i lagen tjänsteinnehavare i kommuner och landskap.

§ 44 Anställning

I förvaltningsstadgan ska införas

- Bestämmelser om befogenheter vid anställning i tjänsteförhållande.
- Bestämmelser om befogenheter vid anställning i arbetsavtalsförhållande, till den del som beslut om ingående av arbetsavtal fattas genom förvaltningsbeslut,

till exempel tillsvidare gällande arbetsavtal och tidsbegränsade arbetsavtal på mer än x månader.

- Bestämmelser om vem som beslutar om lönen, till exempel den myndighet som beslutar om anställning.
- Den myndighet som anställer personer i tjänsteförhållande beslutar om provotid och den myndighet som anställer personer i arbetsavtalsförhållande avtalar om provotid.

Motivering: Enligt 39 § i landskapslagen väljs landskapsdirektören av landskapsfullmäktige. Landskapsfullmäktige väljer sålunda också en visstidsanställd landskapsdirektör till exempel för den tid som tjänstetillsättningen eller en besvärprocess pågår och en ställföreträdare när landskapsdirektören är tjänstledig. Enligt 54 § i landskapslagen väljs direktören för ett affärsverk av affärsverkets direktion.

Anställning i tjänsteförhållande förutsätter alltid förvaltningsbeslut. I princip borde också arbetsavtal, liksom övriga avtal, basera sig på förvaltningsbeslut. Av praktiska skäl fattas det sannolikt inga förvaltningsbeslut vid anställning av korttidsvikarier, och även chefer i arbetsavtalsförhållande ingår i praktiken tidsbegränsade arbetsavtal. Landskapsstyrelsen skulle kunna ge noggrannare anvisningar om förfarandena vid anställning av personal i arbetsavtalsförhållande.

Bestämmelser om provotid finns i 8 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap och 4 § i arbetsavtalslagen.

I 9 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap finns det bestämmelser om innehållet i ett tjänsteförordnande.

§ 45 Fastställande av villkorligt valbeslut

Ett villkorligt valbeslut fastställs av den myndighet som beslutat om anställning. Ett villkorligt valbeslut av landskapsfullmäktige fastställs dock av landskapsstyrelsen.

Om ett villkorligt valbeslut förfaller konstateras detta genom beslut av den myndighet som beslutat om anställning.

Motivering: I 7 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap finns det bestämmelser om krav på utredning av hälsotillstånd vid anställning i tjänsteförhållande, villkorliga beslut om anställning i tjänsteförhållande, fastställande av villkorliga beslut och konstaterande av att anställningen förfallit.

I lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn finns det bestämmelser som gäller begäran om uppvisande av straffregisterutdrag, villkorliga val, bekräftande av villkorligt val och konstaterande av att valet förfallit.

---

§ 46

Anställning i tjänsteförhållande när den som valts till tjänsten säger upp sig innan tjänsteutövningen inletts

Om den som valts till en ledigförklarad tjänst eller ett ledigförklarat tjänsteförhållande säger upp sig innan tjänsteutövningen inletts och ingen utsetts i reserv, kan en ny tjänsteinnehavare väljas bland dem som sökt tjänsten eller tjänsteförhållandet och som uppger att ansökningen fortfarande gäller.

Motivering: Enligt 4 § 3 mom. i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap kan anställning i ett tjänsteförhållande med avvikelse från 1 mom. ske utan ansökningsförfarande när det är fråga om en grund som kan jämföras med de grunder som anges i mom. 3 och som fastställs i en instruktion.

Om den som valts till en ledigförklarad tjänst eller ett ledigförklarat tjänsteförhållande säger upp sig innan tjänsteutövningen inletts och ingen utsetts i reserv, behöver tjänsten eller tjänsteförhållandet inte ledigförklaras på nytt, utan valet kan göras bland dem som sökt tjänsten eller tjänsteförhållandet. Bestämmelsen utgör å andra sidan inget hinder för att ledigförklara tjänsten eller tjänsteförhållandet på nytt.

§ 47

Samtycke till bitjänst

Till en bitjänst som inrättats för forskningssamarbete mellan landskapet och högskolor kan väljas en person som inte sökt tjänsten, om personen samtycker till det och personens behörighet utretts.

§ 48

Prövningsbaserade arbets- och tjänstledigheter

- I förvaltningsstadgan införs befogenhetsbestämmelser om beviljande av prövningsbaserade arbets- och tjänstledigheter och om avbrytande och återkallande av ledigheterna.

Motivering: Landskapsdirektörens ansökan om tjänstledighet skulle kunna avgöras av antingen landskapsstyrelsen eller landskapsstyrelsens ordförande. Fullmäktige beslutar i vilken utsträckning beslutanderätt delegeras till tjänsteinnehavare i stället för ett organ.

§ 49

Andra än prövningsbaserade tjänstledigheter

- I förvaltningsstadgan införs befogenhetsbestämmelser om beviljande, avbrytande och återkallande av tjänstledighet som tjänsteinnehavaren har ovillkorlig rätt till med stöd av lag eller tjänstekollektivavtal.

Motivering: Bestämmelser om tjänstledighet finns i 6 kap. i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap och i tjänstekollektivavtalen. En tjänsteinnehavares ansökan om tjänstledighet avgörs genom förvaltningsbeslut.

Arbetsledighet som en arbetstagare har ovillkorligt rätt till enligt lag eller kollektivavtal kan beviljas utan förvaltningsbeslut. Landskapsstyrelsen skulle kunna fastställa vem som beviljar arbetstagarna dessa arbetsledigheter.

§ 50

Tillämpning av prövningsbaserade bestämmelser i kollektivavtalen

Om inget annat bestäms i detta kapitel fattar myndighet x beslut om tillämpningen av prövningsbaserade bestämmelser i kollektivavtalen.

Motivering: I 5 a § i lagen om kommunernas och landskapens tjänstekollektivavtal (204/1991) föreskrivs att om beslut som gäller tillämpningen av ett tjänstekollektivavtal eller en tjänsteinnehavares lön eller andra anställningsvillkor enligt kollektivavtalet får prövas av landskapet, kan landskapsfullmäktiges beslutanderätt genom förvaltningsstadgan eller annars genom beslut av landskapsfullmäktige överföras på någon annan myndighet i landskapet.

I 1 a § i lagen om kommunernas och landskapens arbetskollektivavtal (205/1991) föreskrivs att om beslut som gäller tillämpningen av ett arbetskollektivavtal eller en arbetstagares lön eller andra anställningsvillkor enligt kollektivavtalet får prövas av landskapet, kan landskapsfullmäktiges beslutanderätt genom förvaltningsstadgan eller annars genom beslut av landskapsfullmäktige överföras på någon annan myndighet i landskapet.

§ 51

Förflyttning till ett annat tjänsteförhållande

Beslut om förflyttning av en tjänsteinnehavare till ett annat tjänsteförhållande med stöd av 24 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap fattas av den myndighet som har anställningsbefogenhet i fråga om båda tjänsteförhållandena. Om det är olika myndigheter som har denna befogenhet, fattas beslutet av landskapsstyrelsen.

Motivering: En tjänsteinnehavare får förflyttas till ett annat tjänsteförhållande endast om förutsättningarna i 24 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap uppfylls. Tjänsteinnehavarens ställning som anställd tills vidare eller för viss tid får inte ändras. Det betyder till exempel att en tjänsteinnehavare som är anställd för viss tid inte får förflyttas till ett tjänsteförhållande som gäller tills vidare.

---

§ 52 Bisysslor

Beslut som gäller ansökningar om bisysslotillstånd, återkallande av bisysslotillstånd och förbud mot att ta emot och inneha bisyssla fattas av myndigheten X.

Motivering: Enligt de förutsättningar som anges i 18 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap bestämmer arbetsgivaren efter prövning om bisysslotillstånd ska beviljas eller återkallas och om en anställd ska förbjudas ta emot och inneha bisyssla. Det är ändamålsenligt att samma myndighet beslutar om bisysslotillstånd och förbud mot bisyssla för underställd personal.

§ 53 Utredning av en tjänsteinnehavares arbets- och funktionsförmåga

Landskapsstyrelsens ordförande fattar med stöd av 19 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap beslut om huruvida landskapsdirektören ska lämna en utredning om sitt hälsotillstånd och delta i undersökningar och kontroller som gäller hälsotillståndet.

Tjänsteinnehavare X fattar med stöd av 19 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap beslut om huruvida en underställd tjänsteinnehavare ska lämna en utredning om sitt hälsotillstånd och delta i undersökningar och kontroller som gäller hälsotillståndet.

§ 54 Avstängning från tjänsteutövning

Beslut om avstängning av landskapsdirektören fattas av landskapsfullmäktige enligt 48 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap. Före landskapsfullmäktiges sammanträde kan landskapsfullmäktiges ordförande besluta om temporär avstängning av landskapsdirektören.

Alternativ 1

Beslut om avstängning av en annan tjänsteinnehavare än landskapsdirektören fattas av landskapsstyrelsen. Före landskapsstyrelsens sammanträde kan landskapsdirektören besluta om temporär avstängning av en tjänsteinnehavare.

Alternativ 2

Landskapsstyrelsen och nämnderna beslutar om avstängning av en underställd tjänsteinnehavare.

Före landskapsstyrelsens sammanträde kan landskapsdirektören besluta om temporär avstängning av en tjänsteinnehavare som är underställd landskapsstyrelsen.

Före nämndens sammanträde kan tjänsteinnehavare X besluta om temporär avstängning av en tjänsteinnehavare som är underställd nämnden.

Före direktionens sammanträde kan tjänsteinnehavare X besluta om temporär avstängning av en tjänsteinnehavare som är underställd direktionen.

Motivering: Förutsättningarna för avstängning från tjänsteutövning bestäms i 47 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap. Befogenheterna och förfarandet regleras i 48 §.

Enligt 48 § i lagen är det landskapsstyrelsen eller någon annan myndighet som fastställs i förvaltningsstadgan som beslutar om avstängning av andra tjänsteinnehavare än landskapsdirektören. Beslutanderätt kan också delegeras till direktionen för ett affärsverk. Landskapsdirektören eller en annan ledande tjänsteinnehavare som anges i förvaltningsstadgan kan interimistiskt fatta beslut om avstängning. I alternativ 2 delegerar fullmäktige beslutanderätt till nämnderna och direktionerna.

§ 55 Ombildning till deltidsanställning

Beslut om att ombilda ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till deltidsanställning fattas av den anställande myndigheten.

§ 56 Permittering

Landskapsstyrelsen beslutar om principerna för permittering av personal.

Beslut om permittering av en tjänsteinnehavare eller arbetstagare tills vidare eller för viss tid fattas av myndighet X.

Motivering: I landskapen har permitteringar i allmänhet att göra med balansering av ekonomin och de är ofta kortvariga och gäller nästan hela personalen. Landskapsstyrelsen bestämmer vilka personalgrupper som omfattas av en permittering och hur länge den ska pågå.

§ 57 Anställningens upphörande

Beslut om hävning av ett anställningsförhållande under prøvotiden, uppsägning, hävning och rätt att anse anställningsförhållandet hävt fattas av den anställande myndigheten.

En tjänsteinnehavares anmälan om att han eller hon säger upp tjänsteförhållandet och en arbetstagares anmälan om att han eller hon säger upp arbetsavtalsförhållandet ska delges den myndighet som beslutat om anställningen.

Motivering: Med anställningens upphörande avses att ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande sägs upp eller hävs på de grunder som anges i lagen samt att ett arbetsavtalsförhållande anses hävt med stöd av 8 kap. 3 § i arbetsavtalslagen.

Tjänsteförhållandet eller arbetsavtalsförhållandet upphör också när tjänsteinnehavaren eller arbetstagaren säger upp sitt anställningsförhållande. Anmälan om uppsägning ska antecknas för kännedom.

I 34 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap finns det bestämmelser om när ett tjänsteförhållande upphör utan uppsägning.

§ 58 Ersättning för inkomstbortfall

Beslut om ersättning som betalas till en tjänsteinnehavare enligt 45 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap fattas av tjänsteinnehavare X.

§ 59 Återkrav av lön

Tjänsteinnehavare X fattar beslut om huruvida lön eller någon annan ekonomisk förmån som härrör från ett tjänsteförhållande och som betalats utan grund ska återkrävas.

Motivering: Bestämmelser om förutsättningarna för återkrav finns i 56 § i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och landskap.

Kapitel 8

Dokumentförvaltning

Informationshantering avser åtgärder kring den information som landskapet skaffar, producerar, använder och förvarar. Informationen ska förvaltas och behandlas så att den är tillförlitlig, främjar produktiviteten och går att använda effektivt för alla behov i verksamheten och för olika ändamål.

God informationshantering och god databehandlingssed utgår från en dokumentförvaltning som håller hög standard och som säkerställer tillgången till användbart och enhetligt datamaterial och skydd av materialet.

Informationsförvaltningen ska trygga skötseln av landskapets uppgifter med hjälp av informations- och kommunikationstekniska metoder. Ärenden som gäller digitaliseringen, informationsförvaltningen och ICT-verksamheten i landskapet hör till landskapets allmänna beslutsfattande och kontakten med utvecklingen av verksamheten och servicesystemet bör säkerställas. Eftersom landskapet påförs lagstadgade skyldigheter bland annat gällande den övergripande arkitekturen, informationssäkerheten, dataskyddet, tillgängligheten och det regionala samarbetet bör ett organ som ansvarar för dessa uppgifter utses i förvaltningsstadgan. Uppgifterna kan exempelvis ges till landskapsstyrelsen och i tillämpliga delar även substansnämnden. Landskapet ska ha en tjänsteinnehavare med ansvar för informationsförvaltning, informationshantering och ICT-lösningar.

Dokumentförvaltningen ska styra, övervaka och utveckla produktionen, behandlingen, förvaringen, förstöringen och arkiveringen av uppgifter i handlingar och hålla uppgifterna lätt tillgängliga med hjälp av sökfunktioner.

Uppgifter i handlingar avser handlingar och uppgifter i handlingar i olika former. Avtal är handlingar för vilka enbart arkivering inte räcker som förvaltning. Avtal är ett lednings- och samarbetsredskap vilket gör att förvaltningen av avtalen kräver ett avtalshanteringsystem.

Enligt principen om offentlighet i förvaltningen är en myndighets handlingar offentliga och sekretessen regleras i lag. Skyldigheterna enligt EU:s dataskyddsförordning och den nationella dataskyddslagstiftningen tryggar skyddet för den personliga integriteten vid behandlingen av personuppgifter.

§ 60

Landskapsstyrelsens uppgifter inom dokumentförvaltningen

Landskapsstyrelsen svarar för att anvisningar, praxis, ansvarsfördelningen och övervakningen har fastställts för dokumentförvaltningen i landskapets olika verksamheter och

1. svarar för att informationshanteringen och behandlingen av personuppgifter följer god sed,
2. förordnar en tjänsteinnehavare att leda landskapets dokumentförvaltning,
3. ger närmare föreskrifter om skötseln av dokumentförvaltningen och om de uppgifter som ska skötas av den tjänsteinnehavare som leder dokumentförvaltningen, av de olika sektorerna och av de personer som ansvarar för dokumentförvaltningen inom sektorerna,
4. fattar beslut om de allmänna principerna för planen för informationsstyrning (arkivbildningsplanen ABP, eABP) (innehåll, ansvar för utarbetandet, fastställande, övervakning och uppföljning) samt
5. utser arkivbildare och personuppgiftsansvariga för landskapet, om det i lagen eller förvaltningsstadgan inte förordnats någon personuppgiftsansvarig.

Motivering: Enligt 9 § i arkivlagen ska landskapsstyrelsen organisera arkivfunktionen i landskapet. Landskapsstyrelsen ska utse den tjänsteinnehavare eller funktionär som leder landskapets arkivfunktion och arkivbildning och svarar för de handlingar som ska förvaras varaktigt.

Enligt 75 § i landskapslagen ska uppgifter i vilka offentlig makt utövas skötas i tjänsteförhållande. Arkivlagen kräver inte direkt tjänsteförhållande, däremot krävs tjänsteförhållande för de uppgifter för den tjänsteinnehavare som leder dokumentförvaltningen vilka nämns nedan i § 61 punkterna 1, 3 och 4.

Dokumentförvaltningen ska vara överskådlig och specifik. Bestämningen av förvaringstiderna och förvaringssätten för handlingar som uppstår vid skötseln av uppgifter kräver en övergripande planering av dokumentförvaltningen och arkivbildningen. De som ansvarar för planeringen och styrningen av dokumentförvaltningen ska ha utbildning för uppgiften. Arkivbildare för landskapet kan vara en myndighet, en sektor eller en uppgift.

Via planen för informationsstyrning hanteras allt material, både i pappersformat och i elektroniskt format.

§ 61

Uppgifter för den tjänsteinnehavare som leder dokumentförvaltningen

Den tjänsteinnehavare som leder dokumentförvaltningen är underställd landskapsstyrelsen och svarar för uppgifterna i de handlingar som landskapet ska förvara varaktigt samt

1. svarar för beredningen och verkställandet av landskapsstyrelsens myndighetsuppgifter inom dokumentförvaltningen,
2. styr och utvecklar dokumentförvaltningen som en del av landskapets informationshantering,
3. godkänner landskapets plan för informationsstyrning,

4. svarar för centralarkivet och uppgifter i handlingar som ska förvaras varaktigt,
5. utarbetar anvisningar för landskapets dokumentförvaltning och övervakar att uppgifterna sköts enligt anvisningarna samt
6. sörjer för utbildningen och rådgivningen inom dokumentförvaltningen.

§ 62

Uppgifter inom nämndernas/sektorernas dokumentförvaltning

Nämnderna/sektorerna svarar för att uppgifterna/informationen i de handlingar som hör till nämndens/sektorns verksamhetsområde behandlas i enlighet med gällande föreskrifter och anvisningar samt utser en person som ansvarar för dokumentförvaltningen inom verksamhetsområdet.

§ 63

Uppgifter inom affärsverkets dokumentförvaltning

Affärsverket svarar för att uppgifterna/informationen i de handlingar som hör till affärsverkets verksamhetsområde behandlas i enlighet med gällande föreskrifter och anvisningar samt utser en person som ansvarar för dokumentförvaltningen.

Kapitel 9

Tvåspråkiga landskap

Enligt 17 § i grundlagen är Finlands nationalspråk finska och svenska. Det allmänna ska tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder. Närmare bestämmelser finns i språklagen.

Landskapet och dess myndigheter är enspråkiga om ämbetsdistriktet omfattar enbart kommuner med samma språk, och tvåspråkiga om ämbetsdistriktet omfattar kommuner som har olika språk eller minst en tvåspråkig kommun.

I språklagen bestäms bland annat om vars och ens rätt att använda, bli hörd på och få service på sitt eget språk, finska eller svenska. I lagen bestäms vidare om handläggningsspråket i förvaltningsärenden, språket i beredningshandlingar och beslut, rätten att få en översättning av en handling, språket i organens kallelser till sammanträde och protokoll och om myndigheternas information. Tvåspråkiga landskaps förvaltningsstadga och liknande regler ska utfärdas på finska och svenska.

§ 64

Invånarnas och servicetagarnas språkliga rättigheter i landskapets förvaltning

I ett tvåspråkigt landskap ska landskapets förvaltning, verksamhet och information organiseras så att de finsk- och svenskspråkiga invånarnas och servicetagarnas språkliga rättigheter beaktas. Landskapets tjänster ska organiseras så att invånarna och servicetagarna kan få betjäning på sitt eget språk, finska eller svenska, inom landskapets alla uppgiftsområden.

Det ska säkerställas att de anställda har tillräckliga kunskaper i finska och svenska. I fråga om de språkkunskaper som krävs av tjänsteinnehavare och arbetstagare gäller vad som särskilt har föreskrivits eller bestämts.

I kapitel 12 och 15 bestäms om utarbetande av organens kallelser till sammanträde, föredragningslistor och protokoll på både finska och svenska. I § 6 bestäms om information på både finska och svenska.

Motivering: Enligt 10 § i språklagen har var och en rätt att använda finska eller svenska och att bli hörd på sitt eget språk, finska eller svenska. Med det egna språket avses det språk personen väljer, och språket är varken bundet till modersmålet eller kontaktspråket i befolkningsregistret. Myndigheterna ska självmant se till att invånarnas och servicetagarnas språkliga rättigheter förverkligas utan att personen särskilt behöver hänvisa till dem.

Enligt 23 § i språklagen ska ett tvåspråkigt landskap betjäna allmänheten på finska och svenska. Landskapet ska i sin service och i annan verksamhet utåt visa att den använder båda språken. Alla anställda behöver inte behärska båda språken, men servicen

ska finnas tillgänglig på båda språken.

Enligt 32 § i språklagen ska information som riktas till allmänheten ges på finska och svenska i tvåspråkiga landskap. Ett tvåspråkigt landskaps meddelanden, kungörelser och anslag samt annan information till allmänheten ska finnas på finska och svenska. Att utredningar, beslut eller andra liknande texter som en myndighet utarbetat publiceras medför inte att de behöver översättas som sådana. Myndigheten ska dock se till att både den finskspråkiga och den svenskspråkiga befolkningens behov av information tillgodoses.

Bestämmelser om tolkning och översättning finns i 26 § i förvaltningslagen. Tillämpningen av paragrafen förutsätter inte bestämmelser i förvaltningsstadgan.

I lagstiftningen om social- och hälsovård (lagen om ordnande av social- och hälsovård, valfrihetslagen) och i lagstiftningen om undervisning ingår skyldigheter att ordna service på finska och svenska.

Avsikten med lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda är att garantera att de språkliga rättigheterna förverkligas i praktiken enligt språklagen. Myndigheterna kan fastställa behörighetsvillkor som gäller språkkunskaper för personalen. Språkkunskapskraven för personalen kan bestämmas i förvaltningsstadgan eller när en tjänst inrättas. Landskapet ska sörja för att personalens språkkunskaper upprätthålls. I de uppgifter som kräver språkkunskaper bör det finnas språkkunnig personal.

§ 65

De språkliga rättigheterna i landskapets verksamhet

Förverkligandet av de lagstadgade språkliga rättigheterna ska tryggas i tillräcklig mån i landskapets verksamhet.

När landskapet tillhandahåller tjänster som köpta tjänster, ska det i avtalet tas med villkor som tryggar att servicetagarnas språkliga rättigheter enligt språklagen förverkligas på det sätt som de ska förverkligas i landskapet.

Om en köpt tjänst gäller enbart den ena språkgruppen, är det möjligt att erbjuda tjänsten och sköta kundkommunikationen enbart på den ifrågavarande språkgruppens språk.

Motivering: Landskapets verksamhet definieras i 4 § i landskapslagen. I koncerndirektivet ska skyldigheterna enligt språklagen beaktas.

Enligt 24 § i språklagen ska sådana tjänsteproducerande bolag där ett tvåspråkigt landskap eller flera landskap varav minst ett är tvåspråkigt har bestämmanderätt betjäna och informera allmänheten på finska och svenska i den omfattning det behövs med tanke på verksamhetens art och saksammanhanget och på ett sätt som enligt en helhetsbedömning inte kan anses oskäligt för bolaget. Bestämmelsen tillämpas också i fråga om bolag där landskap och kommuner tillsammans har bestämmanderätt om tvåspråkighet gäller i minst ett landskap eller en kommun.

---

§ 66 Uppföljning och rapportering av hur de språkliga rättigheterna förverkligas

Landskapsstyrelsen, nämnderna och direktionerna följer inom sina respektive verksamhetsområden hur de språkliga rättigheterna förverkligas. Nämnderna och direktionerna rapporterar årligen uppföljningsresultatet till landskapsstyrelsen. Landskapsstyrelsen rapporterar till fullmäktige. Landskapsstyrelsen ger närmare anvisningar om rapporteringen.

Motivering: I tvåspråkiga landskap finns det ett lagstadgat påverkansorgan för den språkliga minoriteten, med utrednings-, bedömnings-, fastställnings- och uppföljningsuppgifter i enlighet med 27 § i landskapslagen samt eventuella andra uppgifter som landskapsstyrelsen ålagt organet. Påverkansorganet för den språkliga minoriteten ska också årligen lämna landskapsstyrelsen en berättelse om hur tjänsterna på minoritetens språk har genomförts.

Landskapsfullmäktige överväger om bestämmelser om andra organs uppföljnings- och rapporteringsskyldigheter behöver tas in i förvaltningsstadgan. Uppföljningen ska ge svar på exempelvis följande frågor:

- hur tryggas vars och ens rätt att använda sitt eget språk, finska eller svenska, hos myndigheterna,
- hur tryggas möjligheterna att få service på ens eget språk,
- hur tryggas de båda språkgruppernas möjlighet att delta och påverka på sitt eget språk samt
- hur tillgodoses den finskspråkiga och den svenskspråkiga befolkningens kulturella och samhälleliga behov på lika grunder?

DEL II

LANDSKAPETS SERVICEPRODUKTION

Kapitel 10

Landskapets affärsverk

Affärsverkens ställning och antal

I kapitel 9 i landskapslagen finns det allmänna bestämmelser om landskapets affärsverk. Affärsverket är en lagstadgad del av landskapets organisation. Landskapet kan besluta om affärsverkens antal och deras uppgifter. Affärsverket har beträffande verksamheten och ekonomin en separat ställning inom landskapet.

Enligt § 52 i landskapslagen ska landskapet inrätta ett eller flera affärsverk med uppgift att producera sådana social- och hälsovårdstjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar, och andra tjänster enligt vad som föreskrivs särskilt, samt utföra uppgifter som landskapet har anvisat verket utifrån sitt organiseringsansvar. Varje affärsverk ansvarar för den utövning av offentlig makt som krävs för de tjänster det har ansvar för att producera. Affärsverken ska också ge landskapet experthjälp när det gäller att fullgöra landskapets uppgifter. Uppgifterna för landskapets affärsverk anges närmare i förvaltningsstadgan. Affärsverkets ställning i landskapets organisation regleras inte till övriga delar i lagen.

Enligt 22 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska landskapet i sin verksamhet skilja åt ordnandet av social- och hälsovård och produktionen av tjänster. Landskapets affärsverk svarar för landskapets egen tjänsteproduktion. Ansvar för produktionen av landskapets egna social- och hälsovårdstjänster ska ges ett och samma affärsverk som ska utgöra en del av landskapets egen organisation. Detta affärsverk kan skaffa tjänster som kompletterar den egna verksamheten av landskapets andra affärsverk. Regleringen möjliggör bland annat samarbete kring prehospital akutsjukvård med ett eventuellt separat affärsverk som ansvarar för räddningsväsendet.

Enligt propositionen om valfrihetslag ska landskapet i ett affärsverk ha en eller flera social- och hälsocentraler samt en eller flera mun- och tandvårdsenheter för direktvalsuppgifter (valfrihetslagen 18 § 1–4 mom.). Social- och hälsocentralerna och mun- och tandvårdsenheterna kan vara en del av ett i lagen om ordnande av social- och hälsovård avsett affärsverk eller också kan landskapet inrätta ett eller flera separata affärsverk för dem.

Landskapet ska i sin bokföring åtskilja de direktvalstjänster som landskapets affärsverk producerar från affärsverkets övriga verksamhet. Utgångspunkten för särredovisningen är att verksamhetens inkomster och utgifter samt tillgångar och kapital hålls åtskilda från landskapets övriga verksamhet och ekonomi. Skyldigheten att i bokföringen särredovisa produktionen av direktvalstjänster kan i praktiken skötas i

---

ett separat affärsverk eller i en bokföringsmässig balansenhet inom affärsverket. Den bokföringsmässiga balansenheten kan administrativt vara underställd affärsverkets direktion.

Landskapet kan dessutom ha ett eller flera bolag eller andra sammanslutningar för produktion av direktvalstjänster.

Enligt 4 § i propositionen om lagen om ordnande av räddningsväsendet ska landskapet i sin verksamhet skilja åt ordnandet av räddningsväsendet och produktionen av tjänster. Landskapets affärsverk svarar för landskapets egen tjänsteproduktion. I produktionen av räddningstjänster kan en frivillig brandkår, anstaltsbrandkår, industribrandkår, militärbrandkår eller någon annan sammanslutning som är verksam i räddningsbranschen anlitas som hjälp enligt överenskommelse med dem.

Det affärsverk som producerar social- och hälsovårdstjänster och räddningstjänster är till följd av sin självständiga ställning ett organ som organisatoriskt är underställt landskapsstyrelsen. Om landskapet överfört organisatörens uppgifter på en nämnd kan affärsverket organisatoriskt vara underställt nämnden.

Den lagstiftning om tillväxttjänster som är under beredning kommer också att innehålla bestämmelser om åtskiljande av ordnandet och produktionen av tjänster.

Förhållandet mellan landskapet och dess affärsverk

Landskapsfullmäktige beslutar om centrala villkor som gäller affärsverkets verksamhet och ekonomi i landskapsstrategin, i budgeten och ekonomiplanen samt genom separata beslut. De mål som ställs av fullmäktige är bindande, och de principer och villkor som fastställts av fullmäktige ska styra verksamheten för affärsverkets direktion och ledningen av inrättningen.

Enligt 53 § i landskapslagen beslutar landskapsfullmäktige om

- målen för affärsverkets verksamhet,
- samordningen av servicesystemet,
- förutsättningarna och skyldigheterna för tjänsteproduktionen,
- affärsverkets skyldigheter att upphandla tjänster av andra producenter och de allmänna förutsättningar som gäller för tjänster som upphandlas,
- de ekonomiska målen för affärsverket och verkets bindande utgifts- och inkomstposter,
- val av samt återkallande av uppdrag och beviljande av avsked för affärsverkets direktionsledamöter och ordförande, samt
- affärsverkets investeringsplan.

Direktionens uppgifter

Enligt 54 § i landskapslagen ska landskapets affärsverk ha en direktion, som styr och övervakar affärsverkets verksamhet. Direktionen svarar för att affärsverkets förvaltning och verksamhet samt den interna kontrollen och riskhanteringen ordnas på behörigt sätt. Dessutom ska direktionen se till att affärsverket bedriver sin verksamhet enligt landskapets mål för verksamheten och ekonomin.

Direktionen ska

- 1) bestämma hur affärsverkets verksamhet ska utvecklas inom ramen för de mål som landskapsfullmäktige har satt för verksamheten och ekonomin samt följa och till landskapsfullmäktige rapportera hur målen nås,
- 2) godkänna affärsverkets budget och ekonomiplan före utgången av året i enlighet med de bindande mål och utgifts- och inkomstposter som landskapsfullmäktige har satt,
- 3) upprätta affärsverkets bokslut,
- 4) utse och säga upp affärsverkets direktör och besluta om direktörsavtalet,
- 5) besluta om affärsverkets investeringar och övriga utgifter med lång verkningstid i enlighet med landskapets investeringsplan,
- 6) besluta vem som har rätt att teckna affärsverkets namn,
- 7) bevaka affärsverkets intressen och, om inte något annat bestäms i förvaltningsstadgan, företräda landskapet och föra dess talan inom affärsverkets uppgifts-område.

Direktionens övriga uppgifter anges i förvaltningsstadgan.

Val av affärsverkets direktion samt dess sammansättning

Affärsverket leds av en kvalificerad direktion och direktör. I landskapslagen betonas direktionens oberoende i förhållande till landskapets övriga organ.

Enligt 55 § i landskapslagen väljs affärsverkets direktion och dess presidium av landskapsfullmäktige. Antalet direktionsledamöter och ledamöternas mandattid bestäms i förvaltningsstadgan. På återkallande av uppdragen för direktionen, ledamöter i direktionen och direktionens ordförande tillämpas bestämmelserna om återkallande av förtroendeuppdrag under pågående mandattid i 33 §. Ärenden som gäller återkallande av dessa uppdrag bereds av landskapsstyrelsen. Direktionsledamöter ska ha tillräcklig sakkunskap om ekonomi och affärsverksamhet eller ledningskompetens inom affärsverkets verksamhetsområde och får inte vara ledamöter i något annat landskapsorgan. Affärsverkets direktör får inte vara ledamot av direktionen. Direktionsledamöterna och direktören får inte vara styrelseledamöter i en dottersammanslutning till landskapet. Den som enligt 62 § inte är valbar till landskapsstyrelsen får inte vara ledamot av direktionen.

Affärsverkets direktör

Affärsverket leds av en direktör som står i tjänsteförhållande till landskapet. Direktören är underställd direktionen och leder och utvecklar affärsverkets verksamhet. Direktören kan väljas antingen tills vidare eller för viss tid. Direktören ska ha tillräcklig sakkunskap om ekonomi och affärsverksamhet eller ledningskompetens inom affärsverkets verksamhetsområde. Direktören har rätt att föra direktionens talan, om inte något annat bestäms i förvaltningsstadgan. På direktörens direktörsavtal tillämpas vad som i 40 § föreskrivs om direktörsavtal. Direktören kan sägas upp eller förflyttas till andra uppgifter, om han eller hon har förlorat direktionens förtroende.

Affärsverkens ekonomi

Enligt 57 § i landskapslagen tillämpas på ekonomin i landskapets affärsverk bestämmelserna om landskapets ekonomi, dock så att

- 1) budgeten och ekonomiplanen för ett affärsverk görs upp som en separat del av landskapets budget och ekonomiplan,
- 2) bokföringen för ett affärsverk ska särredovisas i landskapets bokföring,
- 3) ett särskilt bokslut för räkenskapsperioden upprättas över verksamheten i affärsverket; det särskilda bokslutet lämnas till revisorerna för granskning och förs till behandling i landskapsstyrelsen,
- 4) bokslutet för ett affärsverk undertecknas av direktionsens ledamöter och affärsverkets direktör,
- 5) det av räkenskapsperiodens resultat för ett affärsverk kan göras en investeringsreservering högst till beloppet av landskapets överskottsposter,
- 6) förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat för ett affärsverk läggs fram av direktionen i verksamhetsberättelsen.

Enligt propositionen om valfrihetslag ska de direktvalstjänster som produceras av affärsverket ska i bokföringen åtskiljas från affärsverkets övriga verksamhet på det sätt som föreskrivs i nämnda lag.

§ 67 Affärsverk

I landskapet finns affärsverk x, vars uppgift är att ansvara för en resultatrik produktion av tjänsterna inom sitt uppgiftsområde.

Exempel 1 Affärsverk x

I landskapet finns affärsverk x, vars uppgift är att ansvara för en resultatrik produktion av social- och hälsovårdstjänster, räddningstjänster och xxx.

Exempel 2 Affärsverk i enlighet med lagen om ordnande av social- och hälsovård

I landskapet finns ett affärsverk för social- och hälsotjänster, vars uppgift är att ansvara för en resultatrik produktion av social- och hälsovårdstjänster.

Exempel 3 Affärsverk för social- och hälsocentral

I landskapet finns ett affärsverk för social- och hälsocentraler, vars uppgift är att enligt de villkor som landskapsfullmäktige godkänt ansvara för en resultatrik produktion av sådana social- och hälsocentralstjänster som avses i valfrihetslagens 18 §

1–2 mom. samt sådana tjänster vid mun- och tandvårdsenheter som avses i valfrihetslagens 18 § 3–4 mom.

Exempel 4

Affärsverk för räddningsväsendet

I landskapet finns ett affärsverk för räddningsväsendet, vars uppgift är att ansvara för en resultatrik produktion av räddningstjänster.

§ 68

Affärsverkets direktion

Affärsverkets direktion har --- ledamöter som landskapsfullmäktige väljer för sin mandattid. Landskapsfullmäktige väljer ordförande och --- vice ordförande bland ledamöterna.

- Alternativ: Direktionens mandattid är --- år.

§ 69

Uppgifter och befogenheter för affärsverkets direktion

Direktionen ansvarar för en resultatrik produktion och utveckling av social- och hälsovårdstjänster, räddningstjänster och xxx i enlighet med de mål och skyldigheter som landskapsfullmäktige fastställt för verksamheten, ekonomin, servicesystemet och produktionen samt enligt det organiseringsansvariga x organets beslut.

Listan i 54 § i landskapslagen kan öppnas upp eller

Utöver uppgifterna för direktionen för ett affärsverk enligt 54 § i landskapslagen beslutar direktionen om

Direktionen beslutar om

- uppgifter som affärsverket har enligt bestämmelser i lagstiftningen, exempelvis ersättningar till producenter av kundsedelstjänster (valfrihetslagen 70 §)
- uppgifter som delegerats till direktionen genom förvaltningsstadgan, exempelvis val av personal, beslut som gäller individer
- direktionens uppgifter som bygger på delegering av landskapsstyrelsens beslutanderätt
- delegering av beslutanderätt till sektion och tjänsteinnehavare

§ 70

Uppgifter och befogenheter för affärsverkets direktör

Affärsverkets direktör är underställd direktionen och leder och utvecklar affärsverkets verksamhet, sörjer för affärsverkets förvaltning och ekonomi samt den interna kontrollen och riskhanteringen.

Affärsverkets direktion förordnar en ställföreträdande affärsverksdirektör som sköter affärsverksdirektörens uppgifter när denna är förhindrad eller jävig.

Affärsverkets direktör beslutar om

- 1.
- 2.
- 3.

§ 71 Affärsverkets ekonomi

Affärsverkets direktion ansvarar för att affärsverket bedriver sin verksamhet enligt landskapets mål för verksamheten och ekonomin.

Närmare bestämmelser om ekonomin anges i kapitel 11.

DEL III

Kapitel 11 Ekonomi

Budgeten är en del av ekonomiplanen och används av landskapsfullmäktige som instrument för att styra landskapets verksamhet. Den utgör också en plan för landskapets ekonomi som helhet. I budgeten och ekonomiplanen godkänns målen för landskapets och landskapskoncernens verksamhet och ekonomi så att de uppfyller landskapsstrategin. Budgeten ska göras upp så att förutsättningarna att sköta landskapets uppgifter tryggas (förbud mot underbudgetering). Dessutom ska budgeten och ekonomiplanen göras upp så att verksamhetens och investeringarnas kassaflöde är i balans eller uppvisar överskott senast vid utgången av året efter budgetåret.

Budgeten och ekonomiplanen består av en driftsekonomi- och resultaträkningsdel samt en investerings- och finansieringsdel. Av investeringsdelen ska framgå förutom landskapets investeringar även de av landskapskoncernens investeringar som har den största betydelsen för verksamheten och ekonomin. I investeringsdelen presenteras målen för investeringarna, kostnadsberäkningar för olika projekt och hur de periodiseras som investeringsutgifter på planåren samt de finansieringsandelar och andra inkomster som är avsedda för investeringar. Investeringar i landskapets direkta innehav gäller i huvudsak utrustning, maskiner och annan lös egendom.

När investeringsplanen görs upp ska den av statsrådet godkända investeringsplanen för samarbetsområdet beaktas. En investering med långtgående verkningar får genomföras endast om den ingår i investeringsplanen för landskapens samarbetsområde. Investeringarna kan göras av landskapen själva med icke-öronmärkt finansiering eller också kan de göras av bolag utgående från landskapets behov. I så fall tas de upp som hyreskostnader eller övriga kostnader i landskapets driftsekonomi. I investeringsplanen ska det ingå en verbal utredning om vad investeringen innebär för landskapet med tanke på balansräkningen. Av utredningen ska det framgå bland annat hur stora och vilket slags utgifter (t.ex. hyresutgifter) en gemensam investering innebär. Största delen av landskapens investeringar görs av Landskapens lokalcentral Ab, vars investeringar syns hos landskapen i form av hyreskostnader under den tid lokalerna används.

Budgeten ska innehålla de anslag och beräknade inkomster som verksamhetsmålen förutsätter och visa hur finansieringsbehovet ska täckas. Finansieringsbehovet får inte täckas med långfristiga lån. Det förutsätter bland annat att det görs en förhandsuppskattning av statsandelarna och en bedömning av den interna finansieringens tillräcklighet och likviditetsutvecklingen.

Bestämmelser om landskapets ekonomi finns i 13 kap. i landskapslagen. I förvaltningsstadgan kan det ingå närmare bestämmelser om budgetberedningen, verkställandet av budgeten, budgetens bindande verkan samt uppföljningen av verksamheten

---

och ekonomin, finansförvaltningen och den övriga skötseln av ekonomin. Bestämmelser om affärsverkens ekonomi finns i 57 § i landskapslagen. Affärsverkets direktion ska godkänna affärsverkets budget och ekonomiplan före utgången av året i enlighet med de bindande mål och utgifts- och inkomstposter som landskapsfullmäktige har angett (54 § i landskapslagen). Affärsverkets budget presenteras som bilaga till landskapets budget. Anslagen och de beräknade inkomsterna för affärsverkets balansenheter tas med i affärsverkets budget.

§ 72 Budget och ekonomiplan

Landskapsstyrelsen godkänner planeringsramarna och anvisningar för hur budgeten ska göras upp.

Organen utarbetar egna budgetförslag.

I budgeten godkänner landskapsfullmäktige uppgiftsspecifika, för organen bindande mål för verksamheten och ekonomin samt de anslag och bindande poster som målen förutsätter.

I förvaltningsstadgan kan det bestämmas när landskapsstyrelsen senast ska ha utarbetat budgetförslaget för landskapsfullmäktige.

Förvaltningsstadgan kan också innehålla närmare bestämmelser om budgetbehandlingen i landskapsfullmäktige.

Motivering: Landskapets verksamhet leds i enlighet med landskapsstrategin med sikte på de mål för verksamheten och ekonomin som landskapsfullmäktige satt upp. Landskapskoncernens ekonomiska ansvar och förpliktelser ska beaktas i budgeten. I budgeten och ekonomiplanen presenteras som en separat helhet kommande händelser som är väsentliga för landskapskoncernen och händelsernas ekonomiska konsekvenser. Det kan vara fråga om koncernsammanslutningarnas investeringar, bolagsrangemang, borgensförbindelser som ska beviljas och realiseras samt andra ansvar och förpliktelser. Också de investeringar som det nationella servicecentret för lokal- och fastighetsförvaltning gör på uppdrag av landskapen ska beaktas. Direktvalstjänster ska särredovisas i bokföringen.

Den interna kontrollen och riskhanteringen ska tillgodoses också i planeringen av landskapets verksamhet och ekonomi. I samband med att budgeten görs upp ska omvärldsförändringarna bedömas. Också de risker som hotar landskapens verksamhet och ekonomi ska bedömas och konsekvenserna av dem beaktas i måluppsättningen. Syftet med den interna kontrollen och riskhanteringen är att säkerställa att de uppsatta målen kan nås och att verksamheten är resultatrik.

Budgeten görs upp så att den styr och sporrar landskapet till resultatrik verksamhet. En resultatrik verksamhet bygger på följande delfaktorer: ekonomisk effektivitet, produktivitet, tjänsternas kvalitet och effekter samt arbetslivskvalitet. Målen bör vara sådana att landskapet åtminstone till merparten kan påverka måluppfyllelsen genom egna åtgärder. Målen bör i mån av möjlighet vara mätbara och måtten bör beskriva

det som ska mätas. Alltid är det inte möjligt att sätta mål som går att mäta entydigt. Också i det fallet bör budgeten innehålla en beskrivning av de kriterier som används för att bedöma måluppfyllelsen. Planen för de offentliga finanserna innefattar även landskapsekonomi och där spelar social- och hälsovården en central roll. I planen bedöms om finansieringen räcker till för att sköta landskapens uppgifter som helhet och per landskap (finansieringsprincipen) och dessutom bedöms landskapens investeringar och kostnadsutveckling.

Budgeten och ekonomiplanen ska göras upp så att verksamhetens och investeringarnas kassaflöde är i balans eller uppvisar överskott senast vid utgången av året efter budgetåret.

När budgeten och ekonomiplanen görs upp iakttas JHS-rekommendation xxx. Också strukturen på budgeten och ekonomiplanen ska följa rekommendationen. Som bilaga till rekommendationen finns det en handbok som styr landskapen till att göra upp sina budgetar och ekonomiplaner på ett sådant sätt att de ger enhetlig information för olika ministerier och för den tabell över budgetutfallet som presenteras i bokslutet.

Landskapsstyrelsen och de övriga organen godkänner egna dispositionsplaner som baserar sig på budgeten. Dispositionsplanen kan också bestå av avtal som hänför sig till avtalsstyrningsmodellen. Ett organ kan delegera beslutanderätt som gäller godkännandet av dispositionsplanen till en tjänsteinnehavare som är underställd organet.

Landskapsfullmäktige kan i samband med budgeten godkänna separata anvisningar för hur budgeten ska verkställas.

§ 73

Uppföljning av verksamheten och ekonomin

Organen ska regelbundet/månatligen följa upp budgetutfallet. De ekonomiska uppgifterna rapporteras digitalt varje månad och delårsöversikterna varje kvartal till Statskontoret i enlighet med landskapsförordningen och JHS-rekommendationerna.

Organen ska på det sätt som bestämdes när budgeten godkändes ges rapporter om hur verksamheten och ekonomin utfallit.

I förvaltningsstadgan kan det bestämmas att organen ska rapportera budgetutfallet till landskapsfullmäktige, till exempel en gång per kvartal.

Förvaltningsstadgan kan innehålla andra närmare bestämmelser om rapportering.

Motivering: I kapitel 4 ovan finns det bestämmelser om den uppföljning och rapportering av dottersammanslutningarnas verksamhet och ekonomiska ställning som hör till koncernledningens uppgifter.

§ 74

Budgetens bindande verkan

Vid beslut om budgeten ska landskapsfullmäktige fastställa vilka verksamhetsmål som godkänts som bindande mål. Landskapsfullmäktige meddelar föreskrifter om

---

hur budgeten och motiveringarna till den binder landskapets myndigheter.

Landskapsstyrelsen kan fatta beslut om betalningar som är bindande för landskapet och som ska betalas i brådskande ordning, trots att det saknas tillgängliga anslag för ändamålet. Landskapsstyrelsen ska då utan dröjsmål lägga fram ett förslag för fullmäktige om att anslag ska beviljas eller anslaget höjas.

Motivering: Bestämmelser om budgetens bindande verkan finns i 97 § 6 mom. i landskapslagen. Budgeten ska iakttas i landskapets verksamhet och ekonomi. Landskapsfullmäktige kan genom budgeten styra landskapets ekonomi och sätta mål och gränser för landskapets övriga myndigheters verksamhet. Under budgetåret kan landskapsfullmäktige fatta beslut om ändringar i budgeten.

Bindande poster i budgeten är de mål för verksamheten och ekonomin som landskapsfullmäktige godkännt och de anslag och beräknade inkomster som målen förutsätter. Alla mål som landskapsfullmäktige satt upp i budgeten är avsedda att bli uppfyllda. Ett organ har fullmakt att använda ett anslag som beviljats organet för ett visst ändamål eller för uppfyllande av ett bestämt mål. Ett organ får inte överskrida sina anslag i budgeten. Däremot är organet inte skyldigt att använda hela anslaget om målen för verksamheten eller syftet med anslagen kan uppnås med mindre resurser.

Anslag och beräknade inkomster kan i budgeten fastställas som bindande enligt antingen brutto- eller nettoprincipen. När budgeten godkänns beslutas det hur bindande anslagen eller inkomsterna är. Den bindande nivån fastställs till exempel i motiveringstexten till de enskilda budgetdelarna (driftsekonomi-, investerings-, resultaträknings- och finansieringsdelen), eller genom att det på något annat sätt tydligt anges vilka poster som är bindande gentemot landskapsfullmäktige. Nettoprincipen innebär att landskapsfullmäktige fastställer skillnaden mellan inkomster och utgifter som ett anslag eller en beräknad inkomst i budgeten.

De beräknade inkomsterna är det inkomstmål som landskapsfullmäktige satt upp. Om målet underskrids väsentligt inverkar det sannolikt på finansieringsgrunderna i budgeten.

Budgeten ska innehålla en sammanfattande tablå över anslagen och de beräknade inkomsterna. I tablå sammanställs de poster som fullmäktige godkännt som bindande i driftsekonomidelen, investeringsdelen, resultaträkningsdelen och finansieringsdelen. Av tablå ska framgå om anslagen eller de beräknade inkomsterna är angivna till brutto- eller nettobelopp.

§ 75 Ändringar i budgeten

Ändringar i budgeten ska föreläggas landskapsfullmäktige så att fullmäktige hinner behandla ändringsförslagen under budgetåret.

När en anslagsändring föreslås ska det klarläggas hur ändringen påverkar verksamhetsmålen och de beräknade inkomsterna. När en ändring av verksamhetsmålen eller de beräknade inkomsterna föreslås ska det också klarläggas hur ändringen på-

verkar anslagen.

Om det sker organisatoriska förändringar under budgetåret fattar landskapsfullmäktige beslut om ändringar i anslagen och målen för organen.

Direktionen för ett affärsverk fattar beslut om ändringar i de bindande målen på direktionsnivå. När det gäller bindande mål som landskapsfullmäktige satt upp är det fullmäktige som fattar beslut om ändringar.

Motivering: Ändringar i budgeten ska behandlas under räkenskapsperioden. I verksamhetsberättelsen ska en redogörelse ges om budgetavvikelse som fullmäktige inte har godkänt som ändringar i budgeten.

§ 76 Överlåtelse och uthyrning av egendom

Landskapsstyrelsen fattar beslut om överlåtelse och uthyrning av landskapets egendom enligt de grunder som landskapsfullmäktige godkänt. Landskapsstyrelsen kan delegera sådan beslutanderätt till andra organ och till tjänsteinnehavare.

Motivering: Beslutanderätt kan också delegeras direkt till exempelvis nämnder och tjänsteinnehavare.

§ 77 Godkännande av avskrivningsplanen

Landskapsfullmäktige godkänner grunderna för avskrivningar enligt plan.

Landskapsstyrelsen godkänner avskrivningsplaner för olika tillgångar eller tillgångsgrupper.

Landskapsstyrelsen fastställer en gräns för små upphandlingar som tillämpas vid avskrivningar.

Motivering: Avskrivningar enligt plan förutsätter att anskaffningsutgiften för en tillgång kostnadsförs systematiskt enligt en på förhand uppgjord plan. Avskrivningarna ska göras enligt planen oberoende av räkenskapsperiodens resultat. Bokföringsnämndens kommunsektion¹ har gett en allmän anvisning om avskrivningar enligt plan, och den anvisningen ska följas. Genom anvisningen förenhetligas de avskrivningstider och avskrivningsmetoder som används i landskapen.

Avskrivningar enligt plan förutsätter att landskapet gör upp en avskrivningsplan, följer upp tillgångarna bland bestående aktiva och upprätthåller ett system för beräkning av avskrivningarna. När avskrivningsplanen görs upp finns det anledning att enligt väsentlighetsprincipen koncentrera sig på att avskrivningarna för de ekonomiskt

---

¹ De allmänna anvisningar som Bokföringsnämndens kommunsektion har gett kommunerna och samkommunerna iaktas i landskapens bokföring tills det ges ut allmänna anvisningar för landskapen.

---

mest betydande tillgångsposterna bland bestående aktiva beräknas korrekt.

Avskrivningar enligt plan på tillgångar bland bestående aktiva följer i princip minskningen av tillgångarnas förmåga att generera inkomst eller, för landskapens del, tillgångarnas förmåga att producera service. Detta i sin tur beror ofta antingen på hur mycket tillgången används eller på tidens gång eller på båda dessa faktorer. Avsikten med avskrivningar är dock inte att i första hand följa tillgångens fysiska förslitning eller minskningen av dess sannolika överlåtelsepris.

§ 78 Förhållande till nationella servicecenter

I koncerndirektiven fastställs servicecentrens rapporteringsskyldigheter.

Motivering: I principerna för ägarstyrningen anger landskapsfullmäktige de principer enligt vilka landskapet deltar i olika organisationer och sammanslutningar som ägare, medlem eller i samarbete med andra landskap (inklusive landskapens nationella servicecenter). De principiella linjedragningarna bör ske utifrån landskapsstrategin och de mål som härleds ur den, vilket tryggar systematik och långsiktighet i beslutsfattandet. Dessutom bör landskapen tillsammans sätta sådana mål för de gemensamma servicecentren som stöder landskapets verksamhet. Servicecentren har kunddelegationer.

De nationella servicecentren sammanställs med landskapens koncernbokslut enligt ägarandel genom en s.k. proportionell sammanställning enligt 6 kap. 15 § i bokföringslagen. Sammanställningen stöder målet att landskapens bokslut ska ge en så rättvisande bild som möjligt. Servicecentren ska regelbundet ge landskapet rapporter som används i delårsöversikterna och boksluten.

I koncerndirektiven kan det ingå närmare bestämmelser om servicecentrens rapportering till landskapen.

§ 79 Förvaltning av likvida medel

Landskapets likvida medel ska förvaltas så att likviditeten tryggas, betalningsrörelsen hålls uppdaterad, de kortfristiga lånen planeras och de likvida medlen placeras i överensstämmelse med de principer för placeringsverksamheten som landskapet godkänt.

Landskapsfullmäktige fattar beslut om grunderna för förvaltningen av landskapets totala tillgångar och placeringsverksamheten. Finansieringsbehovet får inte täckas med långfristiga lån. Till övriga delar beslutar landskapsfullmäktige om principerna för upplåning och utlåning. Beslut om ändringar i utgivna lån och främmande kapital fattas av landskapsfullmäktige i samband med att budgeten godkänns.

Landskapsstyrelsen beslutar om upplåning och utlåning i enlighet med de principer som landskapsfullmäktige godkänt. Landskapsstyrelsen kan delegera beslu-

tanderätt som gäller upplåning och utlåning till en myndighet som är underställd landskapsstyrelsen.

I övrigt svarar landskapsstyrelsen för landskapets likvida medel.

För den praktiska förvaltningen av de likvida medlen svarar den tjänsteinnehavare som ansvarar för finansförvaltningen (t.ex. ekonomidirektören).

Dessutom kan direktionen för ett affärsverk ges rätt att besluta om kortfristig upplåning till ett begränsat belopp och att vidaredelegera beslutanderätten till en tjänsteinnehavare som är underställd direktionen.

Motivering: I landskapslagen finns det inga bestämmelser om beslutanderätt vid upplåning och utlåning. Det är landskapsfullmäktige som har beslutanderätten, men landskapsfullmäktige kan delegera den till andra myndigheter.

§ 80 Beslut om avgifter

Landskapsfullmäktige fattar beslut om de allmänna grunderna för de avgifter som tas ut för landskapets tjänster och andra prestationer.

Landskapsstyrelsen beslutar närmare om avgiftsgrunderna och beloppen. Landskapsstyrelsen kan delegera beslutanderätt som gäller avgifter till en myndighet som är underställd landskapsstyrelsen.

Motivering: Landskapsfullmäktige beslutar enligt 16 § i landskapslagen om de allmänna grunderna för de avgifter som tas ut för tjänster och andra prestationer samt de klientavgifter som tas ut för tjänster som ingår i landskapets organiseringsansvar. Med stöd av 79 § i landskapslagen har landskapsfullmäktige möjlighet att delegera beslutanderätt till lägre myndigheter, så att dessa får bestämma detaljerna i prissättningen och debiteringen av avgifter. Landskapsfullmäktige kan besluta om de allmänna avgiftsgrunderna t.ex. i samband med behandlingen av budgeten.

I speciallagar finns det bestämmelser om att avgifter fastställs enligt en taxa som landskapsfullmäktige eller landskapet har fattat beslut om. Landskapsfullmäktige kan delegera beslutanderätt när det inte enligt lag är landskapsfullmäktige som ska fatta beslut i ärendet.

§ 81 Avgifter för utlämnande av handlingar

För utlämnande av ett protokollsutdrag, en kopia eller någon annan utskrift debiteras en avgift per sida.

Om det krävs särskilda åtgärder för att få fram en uppgift, debiteras en fast grundavgift som graderas enligt hur krävande informationsökningen är. För kopior och utskrifter debiteras då utöver den fasta grundavgiften en avgift per sida.

Landskapsstyrelsen beslutar närmare om grunderna och beloppen för de avgifter som tas ut för utlämnande av handlingar.

Motivering: I förvaltningsstadgan ingår grunderna för avgifter för utlämnande av handlingar, och landskapsstyrelsen fattar närmare beslut om avgiftsgrunderna och beloppen.

Enligt 34 § i offentlighetslagen tas ingen avgift ut när uppgifter ur en handling lämnas muntligen, handlingen läses eller kopieras hos myndigheten, en offentlig handling som lagrats i elektronisk form sänds per e-post och när lämnandet av den begärda handlingen ingår i myndighetens skyldighet att ge råd, höra eller informera.

För kopior och utskrifter kan en avgift tas ut som motsvarar myndighetens kostnader för att ta fram uppgifterna. I landskapen tillämpas inte lagen om grunderna för avgifter till staten. Avgifterna följer principen om kostnadsmotsvarighet, men de kan också vara lägre än kostnaderna. Avgifterna får inte äventyra offentlighetsprincipen.

Dokumenthanteringssystemen ska följa kraven på god informationshantering enligt offentlighetslagen, vilket betyder att man utan svårighet ska kunna få offentliga uppgifter av myndigheterna. De som begär uppgifter bör få hjälp med att individualisera de handlingar som de vill ta del av. Brister i dokumenthanteringssystemen får inte orsaka kunderna extra kostnader.

Om det krävs särskilda åtgärder för att ta fram en uppgift eller handling, debiteras en fast grundavgift som graderas enligt hur krävande informationsökningen är. Särskilda åtgärder för att ta fram uppgifter krävs när handlingen inte kan specificeras eller hittas med hjälp av klassificeringen i det dokumentregister som myndigheten för enligt offentlighetslagen eller med hjälp av handlingens signum eller sökfunktionerna i ett elektroniskt register.

Grundavgift för framtagning av uppgifter får inte tas ut när det är fråga om myndigheternas skyldighet att ge råd, höra eller informera enligt 8 och 34 § i förvaltningslagen.

Tillämpningen av 34 § i offentlighetslagen behandlas i Kommunförbundets cirkulär 16.9.2005/19/80/2005. I cirkuläret beskrivs också innehållet i kommunstyrelsens beslut om avgiftsgrunder och motiveringen till beslutet.

§ 82 Godkännande av inkomster och utgifter

Vem som godkänner inkomster och utgifter/fakturor samt praxis för beviljande av betalkort och andra betalningsmedel avgörs utgående från landskapsstyrelsens beslut.

Motivering: Utgifter som gäller godkännaren godkänns alltid av personens chef. Till exempel godkänns landskapsdirektörens fakturor av landskapsstyrelsens ordförande.

Kapitel 12

Extern kontroll

Det externa kontrollsystemet består av revisionsnämnden (enhet som lyder under revisionsnämnden) samt revisionen. Den externa kontrollen är oberoende av den operativa ledningen och den övriga organisationen.

Revisionsnämnden är ett lagstadgat organ som tillsätts av och är direkt underställt landskapsfullmäktige. Nämnden ansvarar för organiseringen av granskningen av landskapets förvaltning och ekonomi, för utvärderingen av målen, resultaten och ändamålsenligheten i landskapets verksamhet enligt landskapslagen samt för tillsynen över att skyldigheten att uppgge bindningar iakttas. Revisionsnämnden bereder ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som landskapsfullmäktige ska fatta beslut om samt följer landskapskoncernens förvaltning och ekonomi på ett allmänt plan och utvecklar den externa kontrollen.

Revisorers uppgift är att i enlighet med landskapslagen genomföra en systematisk, sakkunnig och oberoende revision som tar hänsyn till olika intressentgrupper. Revisorerna ska ha förutsättningar att verkställa revisionen på ett oberoende sätt och i tillräckligt stor omfattning. Revisionen omfattar räkenskapsperiodens förvaltning, bokföring och bokslut. Revisorerna ska också granska om den interna kontrollen och riskhanteringen samt koncernövervakningen har ordnats på behörigt sätt.

I förvaltningsstadgan kan det införas bestämmelser om organiseringen av den externa kontrollen och revisionen, dvs. om revisionsnämndens sammansättning och uppgifter, revisionssammanslutningens mandattid, samarbete samt om eventuell personal som är underställd revisionsnämnden. Bestämmelser om revisionsnämndens sammansättning finns i x §.

Statens revisionsverk har enligt 109 § i landskapslagen rätt att granska lagligheten, ändamålsenligheten och effektiviteten i verksamheten och ekonomin i landskapen och sammanslutningar som kontrolleras av ett landskap eller av flera landskap tillsammans.

§ 83

Extern och intern kontroll

Kontrollen av landskapets förvaltning och ekonomi ska organiseras så att den externa och den interna kontrollen (inklusive egenkontroll och beredskap) tillsammans bildar ett täckande kontrollsystem.

Den externa kontrollen ska organiseras så att den är oberoende av den operativa ledningen. För den externa kontrollen svarar revisionsnämnden och revisorn. Det kan finnas personal som är underställd revisionsnämnden och bistår nämnden i utvärderings- och granskningsuppgifter. En resultatrik verksamhet och resultatutvärdering utgör en viktig grund för landskapets finansiering.

Den interna kontrollen (inklusive åtgärderna enligt programmet för egenkontroll) är en del av ledningen. Landskapsstyrelsen ansvarar för organiseringen av den interna kontrollen. Direktionen för landskapets affärsverk ansvarar för organiseringen av affärsverkets interna kontroll.

Motivering: Enligt 21 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska landskapet utarbeta ett program för egenkontroll i fråga om de uppgifter och tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar.

§ 84 Revisionsnämndens sammanträden

Revisorerna har rätt att närvara och yttra sig vid revisionsnämndens sammanträden. Revisorerna samt förtroendevalda och tjänsteinnehavare som nämnden förordnar för ändamålet har skyldighet att närvara vid nämndens sammanträde när nämnden så beslutar.

Landskapsstyrelsen får inte förordna någon företrädare till revisionsnämndens sammanträden.

Revisionsnämnden förordnar en underställd tjänsteinnehavare till föredragande. Av särskilda skäl kan revisionsnämnden besluta att ett ärende behandlas på basis av ordförandens redogörelse utan föredragning av en tjänsteinnehavare. Sammanträdesförfarandet följer i övrigt bestämmelserna i kapitel 15.

Motivering: I koncerndirektivet kan det fastställas att revisionsnämnden kan kalla en ledamot i ett organ i en sammanslutning eller stiftelse som ingår i landskapskoncernen att höras vid nämndens sammanträde.

§ 85 Revisionsnämndens uppgifter och befogenheter

Revisionsnämnden ska i enlighet med de uppgifter som föreskrivs i landskapslagen sörja för granskningen av förvaltningen och ekonomin, utvärderingen av målen, resultaten och ändamålsenligheten i landskapets och landskapskoncernens verksamhet och ekonomi samt övervaka att skyldigheten att redogöra för bindningar fullgörs.

Utöver vad som bestäms i 106 § i landskapslagen ska revisionsnämnden

1. godkänna revisionsnämndens utvärderingsplan
2. följa hur revisorernas revisionsplan utfaller och hur revisorerna utför sina uppgifter samt vid behov komma med förslag om hur revisionen kunde utvecklas,
3. se till att revisionen får de resurser som behövs för att revisionen ska kunna utföras i den omfattning som god offentlig revisionsred förutsätter samt

4. komma med initiativ och förslag om hur uppgifterna för revisionsnämnden, revisorerna, den interna revisionen samt statens revisionsverk kan samordnas på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt.
5. övervaka att skyldigheten att redogöra för bindningar fullgörs, att redogörelserna för bindningar tillkännages för landskapsfullmäktige x gånger per år och se till att de offentliga uppgifterna i registret över bindningar publiceras på landskapets webbplats
6. vara personuppgiftsansvarig för registret över bindningar,
7. ansvara för informationsgången. Revisionsnämnden informerar i första hand landskapsfullmäktige om frågor som gäller nämndens uppgifter. Övrig information ges på det sätt som revisionsnämnden beslutar. I informationsgivningen iakttas i tillämpliga delar de allmänna anvisningar om principerna för information som godkänts av landskapsstyrelsen.
  - I förvaltningsstadgan kan det ytterligare tas in bestämmelser om befogenheter och uppgifter, personalfrågor, skötsel av ekonomin, upphandling, intern kontroll och riskhantering samt sammanträdesförfaranden.
  - Förvaltningsstadgan kan också innehålla en bestämmelse om att utvärderingsplanen ska delges landskapsfullmäktige

Motivering: Bestämmelser om befogenheter och uppgifter i personalfrågor, skötseln av ekonomin, upphandling, intern kontroll och riskhantering samt sammanträdesförfaranden ingår i huvudsak i förvaltningsstadgans övriga kapitel, och därför hänvisas till dem om de inte står i strid med 106 § i landskapslagen. Revisionsnämndens beslutsfattande samt tillhörande beredning och föredragning ska vara oberoende. Därför bör exempelvis landskapsfullmäktiges val av chef för en enhet som lyder under revisionsnämnden grunda sig direkt på revisionsnämndens beredning och föredragning, på samma sätt som övriga ärenden som hänför sig till beredningen av revisionen. Likaså beslutar landskapsfullmäktige eller revisionsnämnden om chefens lön på det sätt som bestäms i förvaltningsstadgan. Landskapet kan besluta hur revisionsnämndens uppgifter presenteras, dvs. om frågor som gäller gemensamt för organen ska presenteras i samlad form eller per organ.

Revisionsnämndens utvärderingsverksamhet ska basera sig på en plan som kan delges landskapsfullmäktige, om revisionsnämnden beslutar det. Det kan också tas in bestämmelser i förvaltningsstadgan om detta. Utvärderingen bör gälla de viktigaste målen och verksamheterna med tanke på resultatuppfyllelsen.

Enligt 72 § i landskapslagen ska redogörelser för bindningar lämnas till revisionsnämnden, som övervakar att skyldigheten iakttas och tillkännager redogörelserna för landskapsfullmäktige. Revisionsnämnden kan vid behov uppmana den redogörelseskyldige att lämna en ny eller kompletterad redogörelse. Landskapet ska föra ett register över bindningarna i det allmänna datanätet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna.

Som personuppgiftsansvarig har revisionsnämnden de skyldigheter och det ansvar som enligt EU:s dataskyddsförordning hör till en personuppgiftsansvarig. I registret

---

över bindningar får endast sådana uppgifter införas som behövs med tanke på bestämmelserna om bindningar.

Se Redogörelse för bindningar i kommunen, Kommunförbundet, 2018

§ 86 Utvärderingsberättelse och revisionsnämndens övriga rapportering

Resultaten av utvärderingen rapporteras i utvärderingsberättelsen som årligen ska ges till landskapsfullmäktige. Innan utvärderingsberättelsen är klar kan revisionsnämnden ge landskapsfullmäktige de utredningar som nämnden anser att behövs. Revisionsnämnden kan under räkenskapsperioden rapportera också andra viktiga iakttagelser till landskapsfullmäktige.

- I förvaltningsstadgan kan det preciseras när utvärderingsberättelsen ska ges och på vilket sätt man ska reagera på iakttagelser/rekommendationer i utvärderingsberättelsen.

Motivering: Revisionsnämnden tar fram uppgifter för den strategiska ledningen genom att systematiskt utvärdera hur landskapsfullmäktiges mål för landskapets och landskapskoncernens verksamhet och ekonomi har uppfyllts och om verksamheten, verksamhetsprinciperna och organiseringen av tjänster har varit resultatrika och ändamålsenliga. Revisionsnämnden ska dock inte befatta sig med den operativa verksamheten eller dagspolitiken.

Utvärderingen bör vara objektiv och tillförlitlig samt tillföra landskapsfullmäktiges beslutsfattande ett mervärde och utgöra ett stöd för besluten genom att producera och ta fram ny information om och en ny syn på landskapets ekonomi och förvaltning. I en utvärdering som tillför ett mervärde ingår åtgärdsrekommendationer och alternativa överväganden. Att bara konstatera sakläget räcker inte som utvärdering.

Revisionsnämnden ska vid beredningen av utvärderingsberättelsen beakta också Statens revisionsverks eventuella utvärdering av landskapets verksamhet och ekonomi. Bestämmelser om Statens revisionsverks granskningsrätt finns i 109 § i landskapslagen. Utöver Statens revisionsverk utvärderar också Institutet för hälsa och välfärd landskapets verksamhet. Det är motiverat att revisionsnämnden beaktar också dessa utvärderingar i sin utvärderingsberättelse.

§ 87 Val av revisionsammanslutning

Revisionsammanslutningen ska väljas för granskning av förvaltningen och ekonomin för -- räkenskapsperioder/högst sex räkenskapsperioder.

Motivering: Revisionsnämnden ska konkurrensutsätta valet av revisionsammanslutning och ge landskapsfullmäktige ett förslag om vilken sammanslutning som ska

väljas samt övervaka att revisionsavtalet iakttas. Sammanslutningen ska utse en OF-GR(OFR)-revisor till ansvarig revisor.

Revisionsammanslutningens mandattid bestäms enligt räkenskapsperioder, dvs. kalenderår. Mandattiden för revisionsammanslutningen kan bestämmas i förvaltningsstadgan, eller så bestäms tiden från fall till fall. Enligt 107 § i landskapslagen kan revisionsammanslutningen väljas för granskning av förvaltningen och ekonomin för högst sex räkenskapsperioder i sänder.

Till revisor för landskapets dottersammanslutningar ska väljas landskapets revisionsammanslutning, om det inte är befogat att avvika från detta av skäl som gäller ordnandet av granskningen. Ett sådant skäl kan vara att kommunen har många dottersammanslutningar. Det är alltid motiverat att utse en revisor för en dottersammanslutning, även om det inte skulle vara nödvändigt enligt revisionslagen.

§ 88 Undertecknande av handlingar

Ordföranden för revisionsnämnden och utvärderingsdirektören/revisionsdirektören undertecknar de avtal och avtalsändringar inom förvaltningen och ekonomin som landskapsfullmäktige beslutat om.

§ 89 Uppgifter som hör till enheten för extern revision/kontroll

Under revisionsnämnden verkar en enhet för extern kontroll. Enheten bereder de frågor som revisionsnämnden ska behandla, bistår nämnden vid utvärderingen av verksamheten och ekonomin och har rätt att göra inspektioner av verksamheten och ekonomin på det sätt som överenskommits med revisorn och i enlighet med arbetsprogrammet som godkänts av nämnden. Enheten för extern kontroll leds av en revisionsdirektör/utvärderingsdirektör.

§ 90 Rätt till upplysningar

Utvärderings-/revisionspersonalen vid enheten för extern revision/kontroll har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att få alla de uppgifter som behövs för att sköta uppdraget.

- Koncerndirektivet kan innehålla närmare anvisningar om rätten att få upplysningar av koncernsammanslutningar.

§ 91 Revisorernas uppgifter

Bestämmelser om revisorernas uppgifter finns i 108 § i landskapslagen.

---

§ 92 Uppdrag av revisionsnämnden

Revisorerna kan av revisionsnämnden ta emot uppdrag som anknyter till beredningen av ärenden som nämnden ska behandla och verkställande av nämndens beslut, om uppdraget inte står i strid med god offentlig revisionssed.

§ 93 Revisionsberättelse och övriga rapporter

Bestämmelser om revisionsberättelsen finns i 111 § i landskapslagen.

Revisorerna ska utan dröjsmål meddela om iakttagna väsentliga missförhållanden i ett revisionsprotokoll som lämnas till landskapsstyrelsen. Revisionsprotokollet ska delges revisionsnämnden.

Revisorerna ska rapportera hur revisionsplanen realiserats och vilka iakttagelser de gjort, på det sätt som överenskommits med revisionsnämnden.

Motivering: I revisionsberättelsen ska revisorerna ta ställning till beviljande av ansvarsfrihet för de redovisningsskyldiga. Enligt 16 § i landskapslagen beslutar landskapsfullmäktige om hur de redovisningsskyldiga ska utses.

Kapitel 13

Intern kontroll och riskhantering

Ordnandet av intern kontroll och riskhantering ingår i ledningen av landskapskoncernen. Till metoderna hör bland annat intern revision som ska säkerställa att den interna kontrollen fungerar. Intern revision är en del av den interna kontrollen som i sin tur är en del av landskapets ledningssystem och hör till god förvaltningssed.

Landskapet ska både genom beslut i enlighet med lagar som gäller landskapets uppgifter och genom ägar- och avtalsstyrning säkerställa att den interna kontrollen och riskhanteringen i bolag och andra sammanslutningar som producerar tjänster för landskapet har organiserats på behörigt sätt. Med intern kontroll avses landskapets och landskapskoncernens interna förfaranden och tillvägagångssätt som ska säkerställa att verksamheten är ekonomisk, resultatrik och lagenlig och att tillgångarna och resurserna tryggas.

Riskhantering går ut på att identifiera, bedöma och kontrollera interna och externa faktorer som utgör en risk för måluppfyllelsen. Landskapskoncernens ekonomiska ansvar och förpliktelser ska beaktas. De ansvariga aktörer som landskapet utser är skyldiga att analysera omvärldsförändringarna och i samband med beredningen av budgeten identifiera risker för måluppfyllelsen, bedöma riskernas konsekvenser och utarbeta nödvändiga planer för hantering av riskerna. Den interna kontrollen och riskhanteringen anknyter i praktiken också till den årliga budget- och bokslutsprocessen. Den interna kontrollen och riskhanteringen bör basera sig på systematiska och dokumenterade tillvägagångssätt.

Landskapsfullmäktige beslutar om grunderna för den interna kontrollen och riskhanteringen i landskapet och landskapskoncernen. Fullmäktige fattar beslut om riktlinjerna, målen och delområdena för den interna kontrollen och riskhanteringen och hur de ska genomföras, följas upp och utvärderas. Principerna för ägarstyrningen konkretiseras också i form av mål som sätts upp för landskapsstyrelsen, koncernledningen och koncernsammanslutningarna, i form av riktlinjer som styr beredningen av beslut och i form av till exempel finansierings- och investeringsbeslut vid bildandet av sammanslutningar eller i anknytning till avtalsförhållanden. Koncerndirektivet tillämpas på ägarstyrningen av landskapets dottersammanslutningar och i tillämpliga delar på ägarstyrningen av intressesammanslutningar. I koncerndirektivet införs behövliga bestämmelser bland annat om planeringen och styrningen av landskapskoncernens ekonomi och investeringar, om organiseringen av koncernövervakningen, rapporteringen och riskhanteringen samt om koncernens interna tjänster.

I landskapslagen ingår inga bestämmelser om avtalsanvisningar. I praktiken bör en avtalsanvisning dock utarbetas för att landskapet ska uppfylla sitt organiseringsansvar enligt landskapslagen. Avtalsanvisningen bör ange landskapets tillvägagångssätt vid upprättandet och övervakningen av avtal. Anvisningen bör också innehålla principerna för hanteringen av avtalsrisker. Anvisningen bör utsträckas till att gälla all av-

---

talsverksamhet i landskapet.

Programmet för egenkontroll är en del av riskhanteringen. Genom programmet för egenkontroll säkerställs planmässigheten i verksamheten och tjänsterna inom social- och hälsovården. I programmet ska det anges hur tillhandahållandet av tjänster, tillgången till tjänster och deras kvalitet samt likabehandlingen av klienter ska säkerställas oberoende av om en tjänst produceras av landskapet eller av någon annan tjänsteproducent.

Landskapet och dess affärsverk ansvarar för att tjänsterna tillhandahålls och fungerar även om de lagts ut. Landskapet och affärsverket ska övervaka att avtalen följs.

§ 94 Uppgifter som hör till landskapsstyrelsens interna kontroll och riskhantering

Landskapsstyrelsen svarar för organiseringen av den övergripande interna kontrollen och riskhanteringen (inklusive egenkontroll och beredskap) samt

1. godkänner anvisningar och metoder för den interna kontrollen och riskhanteringen,
2. godkänner planer för egenkontroll,
3. övervakar att den interna kontrollen och riskhanteringen verkställs enligt anvisningarna och lyckas, samt
4. ger i verksamhetsberättelsen information om hur den interna kontrollen och riskhanteringen ordnats och vilka de viktigaste slutsatserna är samt ger en utredning om koncernövervakningen och de största riskerna och osäkerhetsfaktorerna.

Motivering: Landskapsstyrelsen ger anvisningar om systematisk intern kontroll och riskhantering samt övervakar verkställandet och utfallet. Anvisningarna ska beakta kärnverksamheterna och systemen, de viktigaste utkontrakterade tjänsterna och verksamheterna samt behandla fastställandet av en acceptabel risknivå och tillräckliga riskhanteringsförfaranden. I synnerhet i samband med valfrihetstjänster kan det finnas marknadsrisker som också bör beaktas i organiseringen och i anvisningarna som gäller verksamheten.

Landskapsstyrelsen bör ge anvisningar om exempelvis den ekonomiska och strategiska processen, beslutsfattandet, personalfrågor, datasystem, tryggheten av egendom, projekt, partnerskapsprojekt, samarbetsarrangemang, upphandlingar, avtal, understöd och mottagande av ekonomiska fördelar.

Landskapsstyrelsen ska i verksamhetsberättelsen redogöra för hur den interna kontrollen och den anknytande riskhanteringen har ordnats i landskapet och landskapskoncernen, om brister i kontrollen har uppdagats under räkenskapsperioden och hur man har för avsikt att utveckla den interna kontrollen under ekonomiplanepreioden. Organen ska för landskapsstyrelsen utarbeta redogörelser om sin egen verk-

samhet, och av dem kan landskapsstyrelsen sammanställa en heltäckande utredning om förvaltningen som införs i verksamhetsberättelsen.

I mallen för förvaltningsstadga har landskapsstyrelsen en sektion för intern kontroll och riskhantering. Om det inte finns någon sådan sektion, ska det i förvaltningsstadgan bestämmas att landskapsstyrelsen sköter sektionens uppgifter.

§ 95 Uppgifter som hör till sektionen för intern kontroll och riskhantering

Sektionen för intern kontroll och riskhantering

1. svarar för att den interna kontrollen organiseras och samordnas på ett sätt som tryggar en laglig och resultatrik verksamhet i landskapet,
2. godkänner en plan för den interna revisionen, enligt vilken riskhanterings-, kontroll-, lednings- och förvaltningsprocesserna utvärderas
3. svarar för att riskhanteringen organiseras så att de väsentliga riskerna i landskapets verksamhet identifieras och beskrivs och så att konsekvenserna av att en risk realiserar, sannolikheten att en risk realiserar och möjligheterna att ha kontroll över risken bedöms, samt
4. bereder för landskapsstyrelsen en beskrivning av den interna kontrollen och riskhanteringen, vilken införs i verksamhetsberättelsen.

Motivering: Enligt 101 § i landskapslagen ska verksamhetsberättelsen innehålla uppgifter om hur den interna kontrollen och riskhanteringen är ordnad och om de centrala slutsatserna. Enligt bokföringsnämndens kommunsektions¹ allmänna anvisning om upprättande av bokslut och verksamhetsberättelse ska det i redogörelsen om den interna kontrollen ges en beskrivning av hur den interna kontrollen och riskhanteringen är ordnad, vilka brister som uppdragats i kontrollen och vilka åtgärder som föreslås för att avhjälpa bristerna. Vidare ska verksamhetsberättelsen, enligt den allmänna anvisningen, med beaktande av omfattningen av landskapets och landskapskoncernens verksamhet och dess struktur innehålla en balanserad och heltäckande uppskattning av de mest betydande riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt andra omständigheter som påverkar utvecklingen av verksamheten.

§ 96 Uppgifter som hör till organens interna kontroll och riskhantering

Nämnderna och direktionerna svarar inom sitt verksamhetsområde för organis-

¹ De allmänna anvisningar som Bokföringsnämndens kommunsektion har gett kommunerna och samkommunerna iaktas i landskapens bokföring tills det ges ut allmänna anvisningar för landskapen.

---

ringen av den interna kontrollen och riskhanteringen och för övervakningen av verkställigheten och dess utfall. De rapporterar också till landskapsstyrelsen om hur den interna kontrollen och riskhanteringen är ordnad och om de viktigaste slutsatserna.

Motivering: Rapporteringen ska innehålla uppgifter om de väsentligaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna och hanteringen av dem. Affärsverkets direktion svarar för att affärsverkets interna kontroll och riskhantering är organiserad på behörigt sätt.

§ 97 Tjänsteinnehavarnas och chefernas uppgifter i den interna kontrollen och riskhanteringen (inklusive egenkontroll och beredskap)

Landskapsdirektören, affärsverksdirektörerna och de ledande tjänsteinnehavarna inom verksamhetsområdena och resultatområdena svarar för att den interna kontrollen och riskhanteringen (inklusive programmet för egenkontroll) genomförs och lyckas inom det egna området samt utfärdar anvisningar till de underställda verksamhetsenheterna och ger rapporter i enlighet med landskapsstyrelsens anvisningar.

Cheferna för verksamhetsenheterna svarar för att riskerna vid enheten identifieras och bedöms och för att riskhanteringsåtgärderna genomförs och fungerar. De ger också rapporter i enlighet med landskapsstyrelsens anvisningar.

Koncernledningen svarar för styrningen av koncernsammanslutningarna och för tillsynen över sammanslutningarnas interna kontroll och riskhantering. Koncernledningen svarar också för att avtalsstyrningen fullföljs och för övervakningen av att avtalsprocesserna iakttas.

§ 98 Den interna revisionens uppgifter

Den interna revisionen ska på ett objektiva och oberoende sätt utvärdera organisationen av den interna kontrollen, riskhanteringen och koncernövervakningen och hur dessa utfallit samt rapportera om utvärderingsresultaten och föreslå åtgärder för att utveckla systemet. Den interna revisionen ger rapporter till landskapsstyrelsen, sektionen för intern kontroll och riskhantering samt landskapsdirektören.

Den interna revisionens syfte, uppgifter och ansvar ska anges i anvisningar för den interna revisionen, vilka godkänns av landskapsstyrelsen. Den interna revisionen organiseras som yrkesmässig verksamhet.

Motivering: Enligt 45 § i landskapslagen ska landskapsstyrelsen ordna en oberoende intern revision av landskapet. Enligt lagmotiveringen är den interna revisionens syfte att säkerställa att landskapets interna kontroll fungerar. Betydelsen av en fungerande

intern kontroll ökar när landskapet har många olika organisationsformer. I förslaget till landskapslag ingår dock inga närmare bestämmelser om modellen för organisering av den interna kontrollen. Den interna kontrollen kan ordnas till exempel i landskapets egen regi eller i samarbete med andra landskap eller köpas av utomstående tjänsteproducenter.

Organiseringen av den interna revisionen styrs av internationella standarder för intern revision. Enligt dessa standarder är den interna revisionen en oberoende och objektiv utvärderings-, säkrings- och konsultverksamhet som ger organisationen mer värde och förbättrar dess verksamhet. Den interna revisionen stöder organisationens måluppfyllelse genom att erbjuda ett systematiskt tillvägagångssätt för att bedöma och utveckla riskhanterings-, kontroll-, lednings- och förvaltningsprocesserna i organisationen.

DEL IV

Landskapsfullmäktige

Kapitel 14

Landskapsfullmäktiges verksamhet

I detta kapitel ingår bestämmelser om det första sammanträdet under landskapsfullmäktiges mandattid, den interna organiseringen av landskapsfullmäktiges verksamhet, fullmäktigegrupperna, landskapsfullmäktiges utskott och aftonskolor. Ledamöterna kan bilda fullmäktigegrupper för arbetet i landskapsfullmäktige. Förvaltningsstadgan ska innehålla behövliga bestämmelser om fullmäktigegrupperna. Fullmäktigegruppernas interna arbete regleras inte i förvaltningsstadgan, utan grupperna arbetar enligt de regler som de själva antar.

§ 99

Organiseringen av landskapsfullmäktiges verksamhet

Kallelse till landskapsfullmäktiges första sammanträde under mandattiden utfärdas av landskapsstyrelsens ordförande. Sammanträdet öppnas av den till åren äldsta närvarande fullmäktigeledamoten, som för ordet tills en ordförande och en eller flera vice ordförande valts för landskapsfullmäktige.

Alternativ 1

Presidiet väljs för landskapsfullmäktiges mandattid.

Alternativ 2

Presidiet väljs för en mandattid på ett år/två år.

Alternativ 3

Före valet av presidium beslutar landskapsfullmäktige om presidiets mandattid.

Alternativ 1

Landskapsfullmäktige har -- vice ordförande.

Alternativ 2

Före valet av presidium beslutar landskapsfullmäktige om antalet vice ordförande.

Beredningen av ärenden som gäller den interna organiseringen av landskapsfullmäktiges verksamhet leds av landskapsfullmäktiges ordförande, om inte landskapsfullmäktige beslutar något annat.

Protokollförare vid landskapsfullmäktiges sammanträden är landskapsfullmäktiges sekreterare, som är en tjänsteinnehavare som landskapsfullmäktige förordnar.

Motivering: I 81 § 3 mom. i landskapslagen föreskrivs om det första sammanträdet under landskapsfullmäktiges mandattid.

Enligt 18 § i landskapslagen väljer landskapsfullmäktige bland sina ledamöter en ordförande och ett behövt antal vice ordförande för sin mandattid, om inte landskapsfullmäktige har beslutat att presidiet ska ha en kortare mandattid än landskapsfullmäktige. Ordföranden och vice ordförandena väljs vid samma valförrättning. Valet kan vara enhälligt, och då behövs ingen egentlig valförrättning.

Mandattiden för landskapsstyrelsens ledamöter fortsätter tills landskapsfullmäktige har valt en ny landskapsstyrelse. I § xx i förvaltningsstadgan bestäms om landskapsstyrelsens närvaro vid landskapsfullmäktiges sammanträden. Kallelsen till landskapsfullmäktiges första sammanträde ska därför också skickas till landskapsstyrelsens ledamöter.

§ 100

Bildande av fullmäktige grupper och namn på dem

Ledamöterna kan bilda fullmäktige grupper för arbetet i landskapsfullmäktige.

När en fullmäktige grupp bildas ska detta samt gruppens namn och ordförande anmälas skriftligt till landskapsfullmäktiges ordförande. Alla ledamöter som ansluter sig till gruppen ska underteckna anmälan.

Också en enskild ledamot anses utgöra en fullmäktige grupp om han eller hon har lämnat in anmälan enligt moment 2.

Landskapsfullmäktige godkänner namnen på fullmäktige grupperna. Namnet får inte vara olämpligt. Namnet på en ny fullmäktige grupp som bildas av ledamöter som utträtt ur ett partis fullmäktige grupp får inte ge upphov till förväxling med namnet på partiets fullmäktige grupp.

Motivering: Enligt 21 § i landskapslagen kan ledamöterna bilda fullmäktige grupper för arbetet i landskapsfullmäktige. En ledamot kan också ensam bilda en fullmäktige grupp.

I förvaltningsstadgan regleras organiseringen av fullmäktige gruppernas verksamhet. En fullmäktige grupp ska anmäla sitt namn till landskapsfullmäktige. Landskapsfullmäktige antecknar anmälan om att fullmäktige gruppen bildats och behandlar fullmäktige gruppens namn. Landskapsfullmäktige kan förkasta namnet på den anmälda fullmäktige gruppen om det strider mot bestämmelsen i förvaltningsstadgan.

Det är problematiskt för arbetet i fullmäktige om fullmäktige gruppernas namn inte tillräckligt skiljer sig åt och om det finns en risk att ett namn förväxlas till exempel med namnet på fullmäktige gruppen för ett parti. När landskapsfullmäktige behandlar namnet på en ny fullmäktige grupp kan landskapsfullmäktige diskutera ärendet och vid behov förhandla om att namnet ska ändras om det kan förväxlas med något annat namn. Här ska fullmäktige beakta olika parters berättigade synsätt.

---

§ 101 Förändringar i en fullmäktigegrupps sammansättning

En ledamot som vill ansluta sig till eller utträda ur en fullmäktige-grupp ska skriftligt anmäla detta till landskapsfullmäktiges ordförande. I anmälan om anslutande ska det ingå ett skriftligt godkännande av gruppen i fråga.

Om en ledamot har uteslutits ur en fullmäktige-grupp ska gruppen anmäla saken skriftligt till landskapsfullmäktiges ordförande.

§ 102 Sittordning

Ledamöterna sitter vid sammanträdena enligt fullmäktige-grupp i den ordning som godkänts av ordföranden.

§ 103 Landskapsfullmäktiges utskott

Alternativ 1

Ledamöterna i landskapsfullmäktige fördelas på X utskott så att varje ledamot sitter i ett utskott. Beslut om hur utskottsplatserna fördelas fattas av landskapsfullmäktige. Utskottens uppgiftsområden är ...

Alternativ 2

Ledamöterna i landskapsfullmäktige fördelas på utskotten så att varje ledamot sitter i ett utskott. Innan landskapsfullmäktige beslutar om fördelningen av utskottsplatser, beslutar landskapsfullmäktige om antalet utskott och utskottens uppgiftsområden.

Alternativ 3

Landskapsfullmäktige tillsätter vid sitt första sammanträde under mandattiden X utskott som endast kan bestå av fullmäktigeledamöter. Utskottens uppgiftsområden är ...

Alternativ 4

Landskapsfullmäktige tillsätter vid sitt första sammanträde under mandattiden utskott som endast kan bestå av fullmäktigeledamöter. Innan landskapsfullmäktige tillsätter utskotten, beslutar landskapsfullmäktige om deras antal och uppgiftsområden.

- I förvaltningsstadgan fastställs de ärenden som utskotten ska behandla.
- I förvaltningsstadgan fastställs om utskottsbehandlingen sker före behandlingen i nämnden och landskapsstyrelsen, eller först efter att landskapsstyrelsen har gett ett beslutsförslag.

Vid utskottens sammanträden har .... rätt att närvara och yttra sig.

Ärendena i utskotten behandlas utgående från ordförandens redogörelse.

Motivering: Landskapsfullmäktige kan organisera sitt interna arbete på det sätt som det anser ändamålsenligt. Den beredande utskottsmodellen är en organiseringsmodell för politisk ledning. Ett fullmäktigeutskott kan inte ges beslutanderätt. Utskottens uppgift är att, på det sätt som bestäms i förvaltningsstadgan, delta i den politiska beredningen av de ärenden som landskapsfullmäktige ska behandla. Landskapsfullmäktige kan godkänna en arbetsordning för utskotten.

Antalet utskott och utskottens uppgiftsområden kan bestämmas i förvaltningsstadgan eller genom beslut av landskapsfullmäktige för en mandattid åt gången. Fullmäktigegrupperna förhandlar om fördelningen av utskottsplatserna och strävan är att landskapsfullmäktige ska godkänna förhandlingsresultatet enhälligt.

Beredningen och beslutsfattandet i fråga om landskapsstrategin, budgeten, ekonomiplanen och andra omfattande ärenden som landskapsfullmäktige ska fatta beslut om, kan bli effektivare när fullmäktigeutskotten fördjupar sig i ärendena och drar upp riktlinjer för beredningen parallellt med den beredning som föredragandena i landskapsstyrelsen och nämnderna ansvarar för.

I landskapslagen föreskrivs om beredningen av de ärenden som landskapsfullmäktige ska fatta beslut om. Ett fullmäktigeutskott kan därför inte komma med beslutsförslag till landskapsfullmäktige. De ställningstaganden av utskotten som inte kunnat beaktas i landskapsstyrelsens beslutsförslag till landskapsfullmäktige kan tas upp till behandling i landskapsfullmäktige i form av förslag av fullmäktigeledamöter eller fullmäktigegrupper.

Bestämmelser om fullmäktigeledamöternas motioner finns i § 138 i förvaltningsstadgan.

Förvaltningsstadgan kan också ha behövliga bestämmelser om till exempel fullmäktiges aftonskola och frågestunder som hålls utanför sammanträdena (§ 140 i förvaltningsstadgan).

§ 104 Aftonskola

Aftonskola hålls enligt landskapsstyrelsens prövning vid en tidpunkt som landskapsfullmäktiges ordförande bestämmer. I aftonskolan ges utredningar och upplysningar om viktiga aktuella ärenden och diskussioner förs om dem.

En ersättare i fullmäktige får delta i en aftonskola som hålls samma dag som landskapsfullmäktiges sammanträde, om han eller hon träder i stället för en ledamot som är förhindrad att delta i sammanträdet. Om aftonskolan hålls någon annan dag än då landskapsfullmäktige sammanträder, får en ersättare för varje påbörjat tiotal ledamöter i varje fullmäktigegrupp delta i aftonskolan.

Landskapsfullmäktiges ordförande är ordförande för aftonskolan. Ordföranden har rätt att begränsa anförandena. Protokollet förs av den som för landskapsfullmäktiges protokoll.

Kapitel 15

Landskapsfullmäktiges sammanträden

Bestämmelser om beredning och behandling av fullmäktigeärenden och om landskapsfullmäktiges sammanträdesförfarande finns i 12 kapitlet i landskapslagen. I förvaltningsstadgan behövs det kompletterande bestämmelser om bland annat kallelsen till sammanträde, föredragningslistan, inkallande av ersättare, anföranden, behandlingen av ärenden, omröstningar, majoritetsval, proportionella val och protokoll. Om förvaltningsstadgan innehåller bestämmelser om elektroniska sammanträden, kan landskapsfullmäktige hålla sådana sammanträden.

§ 105

Landskapsfullmäktige – ordinarie sammanträde och elektroniskt sammanträde

Landskapsfullmäktige kan behandla ärenden vid ett ordinarie sammanträde där deltagarna är närvarande på sammanträdesplatsen. Vid ett ordinarie sammanträde kan ett elektroniskt ärendehanterings- eller röstningssystem användas.

Alternativt kan sammanträdet hållas i en elektronisk miljö där deltagarna deltar via en elektronisk förbindelse (elektroniskt sammanträde). Allmänheten ska ges möjlighet att följa landskapsfullmäktiges elektroniska sammanträden via webben samt på en plats som anges i kallelsen till sammanträde.

Att delta i landskapsfullmäktiges slutna elektroniska sammanträden är möjligt endast på en plats där sekretessbelagda uppgifter och de diskussioner som förs vid sammanträdet inte kan höras eller ses av utomstående.

Landskapsstyrelsen eller en tjänsteinnehavare som den utsett svarar för att den tekniska utrustning och de tekniska system och datakommunikationsförbindelser som behövs för elektroniska sammanträden är uppdaterade och informationssäkrade på det sätt som lagen kräver.

Motivering: Enligt 85 § i landskapslagen ska landskapet vid elektroniska sammanträden sörja för informationssäkerheten och för att utomstående inte har tillgång till sekretessbelagda uppgifter. Enligt 86 § förutsätter ett elektroniskt sammanträde att de som konstateras vara närvarande står i bild- och ljudförbindelse med varandra på lika villkor.

Enligt 88 § är landskapsfullmäktiges sammanträden offentliga, om inte sekretess enligt lag ska iakttas i fråga om ett ärende eller en handling som behandlas på sammanträdet eller om inte landskapsfullmäktige annars av vägande skäl beslutar om något annat i fråga om något visst ärende. Allmänheten ska kunna följa ett organs offentliga sammanträden också till den del någon deltar i ett sammanträde på elektronisk väg.

I motiveringen till lagen sägs bland annat följande:

De personer som deltar i ett elektroniskt sammanträde kan delta från inbördes olika platser. Ett elektroniskt sammanträde kan hållas till exempel via ett lämpligt informationssystem eller som en videokonferens. Vid ett elektroniskt sammanträde iakttas i övrigt de beslutsförfaranden som tillämpas vid ett ordinarie (fysiskt) sammanträde.

Vid elektroniska sammanträden ska landskapet sörja för informationssäkerheten och för att utomstående inte har tillgång till sekretessbelagda uppgifter. Vid beaktandet av informationssäkerheten ska landskapet ägna uppmärksamhet åt behandlingen av sekretessbelagda uppgifter. Vid ett elektroniskt sammanträde kan man inte sända dokument som innehåller sekretessbelagda ärenden eller föra diskussioner via andra än skyddade datakommunikationsförbindelser.

Landskapet ska vid användningen av elektroniska sammanträden beakta till exempel när och hur man behandlar ärenden som kräver konfidentialitet (slutet sammanträde) eller är sekretessbelagda. I dessa fall ska landskapet dra upp riktlinjer för till exempel från hurdana platser ledamöterna i ett organ kan delta i sammanträden och se till att sekretessbelagda eller konfidentiella uppgifter inte är tillgängliga för utomstående.

Det går att delta i landskapsfullmäktiges offentliga sammanträden från en plats som deltagaren väljer. När det är fråga om landskapsfullmäktiges slutna sammanträden måste platsen vara sådan att konfidentialiteten hos diskussionerna vid sammanträdet kan tryggas och skyldigheten att iakttä sekretess tillgodoses.

Tjänsteinnehavarna och de förtroendevalda svarar för sin del för skyldigheten att iakttä sekretess när de deltar i ett slutet elektroniskt landskapsfullmäktigesammanträde. Bestämmelser om skyldighet att iakttä sekretess finns i 22 och 23 § och de allmänna sekretessgrunderna i 24 § i offentlighetslagen.

I praktiken genomförs ett elektroniskt sammanträde med ett anpassat informationssystem där informationssäkerheten och dataskyddet är beaktade. Informationssäkerheten ska beaktas när systemen för elektroniska sammanträden och elektroniskt beslutsförfarande planeras och upphandlas.

§ 106 Kallelse till sammanträde

Kallelsen till sammanträde utfärdas av landskapsfullmäktiges ordförande eller, om han eller hon är förhindrad, av vice ordföranden. I kallelsen ska anges tid och plats för sammanträdet samt de ärenden som ska behandlas.

I kallelsen ska anges om det är fråga om ett elektroniskt sammanträde samt den webbadress och den plats där allmänheten kan följa sammanträdet. Av kallelsen ska framgå om en del av ärendena kommer att behandlas vid ett slutet sammanträde.

Kallelsen ska skickas minst -- dagar före landskapsfullmäktiges sammanträde till varje ledamot och till dem som har rätt eller skyldighet att närvara vid sammanträdet. Inom samma tid ska det informeras om sammanträdet på kommunens webbplats.

Motivering: Bestämmelser om landskapsfullmäktiges sammanträden och om kallelse till sammanträdena finns i 81 § i landskapslagen. Fullmäktige sammanträder vid de tider som fullmäktige beslutat och även när fullmäktiges ordförande anser det vara påkallat. Fullmäktige ska också sammankallas när landskapsstyrelsen eller minst en fjärdedel av fullmäktigeledamöterna begär det för behandlingen av ett visst ärende. Ett sådant ärende ska beredas skyndsamt.

Tidpunkten för fullmäktiges ordinarie sammanträden kan fastställas på ett allmänt plan i förvaltningsstadgan eller också kan fullmäktige separat besluta om sammanträdesdagarna. I allmänhet beslutar fullmäktige om sin tidsplan för sammanträdena för ett år åt gången. Om det är möjligt för fullmäktige att hålla elektroniska sammanträden, kan fullmäktige samtidigt ta ställning till vilka sammanträden som kommer att vara elektroniska.

Det går att delta i fullmäktiges offentliga elektroniska sammanträden från den plats deltagaren väljer. Den som deltar i ett slutet sammanträde ska beakta skyldigheten att iaktta sekretess när han eller hon bestämmer från vilken plats han eller hon deltar i sammanträdet. Därför finns det skäl att nämna i kallelsen till sammanträde om en del av ärendena kommer att behandlas vid ett slutet elektroniskt sammanträde.

Enligt lagen ska kallelsen till sammanträde sändas minst fyra dagar före landskapsfullmäktiges sammanträde. En längre tid kan bestämmas i förvaltningsstadgan. Inom samma tid ska det informeras om landskapsfullmäktiges sammanträde i det allmänna datanätet. Dessutom ska information om tid och plats för sammanträdet ges före sammanträdet på det sätt som landskapsfullmäktige beslutat, t.ex. i bestämda tidningar. Informationen påverkar inte sammankallandets laglighet.

- I tvåspråkiga landskap ska kallelsen till landskapsfullmäktiges sammanträde enligt 29 § i språklagen skrivas på finska och svenska. Denna bestämmelse kan tas med i förvaltningsstadgan.

§ 107 Föredragningslista

Föredragningslistan ska innehålla en redogörelse för de ärenden som ska behandlas och förslag till landskapsfullmäktiges beslut. Den ska i regel sändas i samband med kallelsen till sammanträde. Av särskilda skäl kan föredragningslistan eller redogörelsen och beslutsförslaget i något enskilt ärende sändas senare.

Bilagor och kompletterande material till föredragningslistan sänds enligt prövning och med beaktande av fullmäktigeledamöternas uppskattade behov av information. Om föredragningslistan, bilagorna eller kompletterande material innehåller sekretessbelagda uppgifter, ska en anteckning om sekretess göras i handlingen.

Landskapsfullmäktige beslutar till hur många ersättare föredragningslistan sänds.

- I tvåspråkiga landskap kan det i förvaltningsstadgan för tydlighetens skull bestämmas att föredragningslistan och bilagorna ska skrivas på finska och svenska.

Motivering: Enligt 29 § i språklagen ska landskapsfullmäktiges kallelser till sammanträde och protokoll i tvåspråkiga landskap skrivas på finska och svenska. Föredragningslistan och bilagorna blir en del av landskapsfullmäktiges protokoll. Kompletterande material som sänds med föredragningslistan behöver inte finnas att tillgå på båda språken.

§ 108 Elektronisk kallelse till sammanträde

Kallelsen, föredragningslistan, bilagorna och kompletterande material kan sändas elektroniskt. Då ska landskapsstyrelsen, eller en tjänsteinnehavare som landskapsstyrelsen utsett, svara för att den tekniska utrustning och de tekniska system och datakommunikationsförbindelser som behövs är tillgängliga.

Motivering: Om kallelsen, föredragningslistan, bilagorna och kompletterande material sänds elektroniskt ska det finnas bestämmelser om det i förvaltningsstadgan. Det som här sägs om sändande gäller också när handlingar görs tillgängliga i elektronisk form. Sekretessbelagda uppgifter får sändas endast via en skyddad datakommunikationsförbindelse.

Enligt 81 § i landskapslagen ska landskapet se till att den tekniska utrustning och de tekniska förbindelser som behövs är tillgängliga för dem som får sammanträdeshandlingarna elektroniskt.

Varken i lagen eller lagmotiveringen anges närmare vad som avses med ”den tekniska utrustning och de tekniska förbindelser som behövs”. Kravet kan uppfyllas till exempel så att landskapet ser till att ledamöterna och ersättarna i fullmäktige har tillgång till utrustning och datakommunikationsförbindelser som lämpar sig för konfidentiell kommunikation. Webbförbindelser som garanterar ett tillräckligt dataskydd och en tillräcklig informationssäkerhet kan fås till stånd till exempel genom en skyddad e-postkontakt eller olika extranetlösningar där de förtroendevalda har åtkomst till ett skyddat läge där handlingarna kan läsas. De förtroendevalda ska inte spara handlingar som innehåller sekretessbelagda uppgifter på sin egen eller sin arbetsplats utrustning, utan de ska läsa handlingarna i ett skyddat nät.

§ 109 Föredragningslistor och bilagor på landskapets webbplats

Föredragningslistan ska läggas ut på landskapets webbplats. Innan föredragningslistan publiceras ska sekretessbelagda uppgifter och sådana personuppgifter som saknar informationsintresse strykas i listan. Av särskilda skäl kan ett enskilt sammanträdesärende strykas i föredragningslistan innan den läggs ut på webben. Bilagor till föredragningslistan publiceras på landskapets webbplats enligt prövning och med beaktande av invånarnas behov av information.

Motivering: Bestämmelsen återger informationsskyldigheten enligt 28 § i landskapslagen. Om föredragningslistorna med bilagor är lätt tillgängliga på landskapets webbplats ökar öppenheten i beredningen. Öppenhet i beredningen och behandling av personuppgifter på webben är motiverat speciellt om föredragningslistan tar upp beredningen av ett ärende som gäller hur landskapets gemensamma ärenden ska ordnas eller om beslutsfattandet har allmän betydelse för invånarnas liv eller livsmiljö. Genom kommunikation på webben främjar man invånarnas möjligheter att delta och påverka samt möjligheterna att övervaka landskapets myndigheters verksamhet och beslutsfattande.

Man kan ändå inte lägga ut föredragningslistorna med bilagor på landskapets webbplats som sådana, utan man måste noggrant gå igenom handlingarna och stryka alla sekretessbelagda uppgifter i den version som läggs ut på webbplatsen. Vidare ska man överväga från fall till fall huruvida de aktuella personuppgifterna behöver behandlas på landskapets webbplats med hänsyn till syftet med landskapets kommunikation.

Enligt 88 § i landskapslagen kan landskapsfullmäktige av vägande skäl behandla ett ärende vid ett slutet sammanträde, trots att sekretess enligt lag inte behöver iakttas i fråga om ärendet eller en handling som hänför sig till ärendet. Det kan därför ligga i landskapets intresse att inte publicera beredningen av ett sådant ärende på webben före landskapsfullmäktiges sammanträde.

§ 110 Fortsatt sammanträde

Om landskapsfullmäktige inte hinner behandla alla ärenden som anges i kallelsen, kan de icke behandlade ärendena behandlas vid ett fortsatt sammanträde som inte kräver någon särskild kallelse. De som varit frånvarande från sammanträdet ska få ett elektroniskt meddelande om tid och plats för det fortsatta sammanträdet.

§ 111 Inkallande av ersättare

En fullmäktigeledamot som inte kan närvara vid ett sammanträde eller som är jävig att behandla ett ärende på föredragningslistan ska omedelbart anmäla förhinder eller jäv till landskapsfullmäktiges ordförande eller sekreterare.

När ordföranden eller sekreteraren har fått anmälan om förhinder eller jäv av ledamoten eller på något annat tillförlitligt sätt, ska ordföranden eller sekreteraren kalla in en sådan ersättare för fullmäktigeledamoten som avses i 19 § 1 mom. i landskapslagen. Ersättarna kallas in i den ordning som de träder i ledamöternas ställe.

Motivering: Enligt 19 § i landskapslagen väljs till ersättare för fullmäktigeledamöterna av de första icke invalda kandidaterna från varje valförbund, parti och gemensam lista i landskapsvalet ett lika stort antal som antalet ledamöter, dock minst två. En ledamot som blivit vald i egenskap av kandidat för en valmansförening utanför de gemen-

samma listorna har ingen ersättare.

Ersättarna i fullmäktige är inte personliga som i andra organ, utan ordningen för ersättarna bestäms utifrån resultatet i landskapsvalet. Enligt rättspraxis ska ersättarna kallas in i den ordning som bestämdes i valet. Om den ersättare som finns överst på listan över ersättare anmäler förhinder att delta i sammanträdet eller om han eller hon trots försök inte kan nås, kan följande ersättare i ordningen kallas till sammanträdet.

Om en ledamot eller ersättare går över till en annan fullmäktige-grupp under pågående valperiod påverkar det inte inkallandet av ersättare. Ersättarna bestäms enligt valresultatet för hela valperioden.

§ 112 Närvaro vid sammanträde

Landskapsstyrelsens ordförande och landskapsdirektören ska vara närvarande vid landskapsfullmäktiges sammanträde. Om de är frånvarande hindrar detta dock inte behandlingen av ärenden. Ledamöterna i landskapsstyrelsen har rätt att närvara vid fullmäktiges sammanträde.

De ovannämnda personerna har rätt att delta i diskussionen men inte i beslutsfattandet, om de inte samtidigt är fullmäktigeledamöter.

Landskapets ungdomsfullmäktige kan för landskapsfullmäktiges sammanträde utse en företrädare som har rätt att närvara och yttra sig. Företrädaren för ungdomsfullmäktige har dock inte rätt att närvara vid landskapsfullmäktiges slutna sammanträden.

Landskapsfullmäktige beslutar om andra personers rätt att närvara och yttra sig vid sammanträdena.

Motivering: Att en företrädare för landskapets ungdomsfullmäktige har rätt att närvara och yttra sig vid landskapsfullmäktiges sammanträde vore motiverat för att personer under 18 år varken har rösträtt eller är valbara i landskapsval. De får alltså inte rösta på en kandidat som företräder deras egen åldersgrupp i landskapsfullmäktige. I förvaltningsstadgan kan det också bestämmas att en företrädare för landskapets äldreråd och råd för personer med funktionsnedsättning har rätt att närvara och yttra sig vid fullmäktiges offentliga sammanträden.

§ 113 Sammanträdets laglighet och beslutförhet

De närvarande ledamöterna och ersättarna konstateras elektroniskt eller genom namnupprop som verkställs i alfabetisk ordning.

När ordföranden har konstaterat vilka fullmäktigeledamöter som är närvarande konstaterar ordföranden vilka ledamöter som eventuellt anmält förhinder och vilka ersättare som träder i deras ställe samt om sammanträdet är lagligen sammankallat och beslutfört.

En ledamot som infinner sig vid sammanträdet efter namnuppropet ska omedelbart anmäla sig för ordföranden. En ledamot som avlägsnar sig under sammanträdet ska meddela ordföranden att han eller hon avlägsnar sig.

När en ersättare deltar i sammanträdet och ledamoten från respektive valförbund, parti eller gemensamma lista infinner sig vid sammanträdet, ska ledamoten omedelbart ta sin plats och ersättaren lämna sammanträdet.

Under pågående sammanträde eller efter en paus i sammanträdet kan ordföranden vid behov på nytt konstatera vilka som är närvarande.

Om ordföranden konstaterar att landskapsfullmäktige förlorat sin beslutförhet ska han eller hon avbryta eller avsluta sammanträdet.

Motivering: Sammanträdets laglighet och beslutförhet ska avgöras av ordföranden. Enligt 90 § i landskapslagen är landskapsfullmäktiges sammanträde beslutfört när minst två tredjedelar av ledamöterna är närvarande. Som närvarande betraktas också sådana ledamöter som deltar i sammanträdet på elektronisk väg.

§ 114 Ledningen av sammanträdet

Bestämmelser om ordförandens uppgifter vid ledningen av sammanträdena finns i 89 § i landskapslagen.

Motivering: Enligt 89 § i landskapslagen leder ordföranden ett organs sammanträde och ansvarar för ordningen vid sammanträdet. Om en person som är närvarande vid sammanträdet med sitt uppträdande stör sammanträdets förlopp, ska ordföranden ge honom eller henne en tillsägelse. Om personen inte rättar sig efter tillsägelsen, får ordföranden bestämma att personen ska avlägsna sig. Om det uppstår oordning, ska ordföranden avbryta eller avsluta sammanträdet.

§ 115 Överlåtande av ordförandeskapet till en vice ordförande

Vid behov kan ordföranden med landskapsfullmäktiges samtycke överlåta ordförandeskapet vid ett sammanträde till en vice ordförande och under tiden ta del i sammanträdet i egenskap av ledamot.

§ 116 Tillfällig ordförande

Om såväl ordföranden som vice ordförandena är frånvarande eller jäviga vid behandlingen av något ärende, ska det väljas en tillfällig ordförande för sammanträdet eller behandlingen av ärendet.

§ 117 Jäv

Innan ett ärende börjar behandlas ska den som är jävig meddela att han eller hon är jävig, ge en motivering till jävet och dra sig ur behandlingen av ärendet och lämna sin plats. Om ärendet behandlas vid ett slutet sammanträde, ska den som är jävig lämna sammanträdet.

Ordföranden ska vid behov låta landskapsfullmäktige avgöra om en person som deltar i sammanträdet är jävig. Personen i fråga ska vid behov ge en redogörelse för omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är jävig. När personen gett sin redogörelse ska han eller hon lämna sin plats.

När landskapsfullmäktige avgör frågan om jäv för en person, får personen delta i behandlingen av frågan om sitt jäv endast i ett sådant undantagsfall som avses i 29 § i förvaltningslagen.

Beslutet om jäv ska motiveras i protokollet.

Motivering: Bestämmelser om jäv, bland annat jävsgrunder, finns i 84 § i landskapslagen och 27–30 § i förvaltningslagen. Bestämmelserna om jäv tillämpas på alla som har rätt eller skyldighet att närvara vid sammanträdet.

Enligt 84 § 4 mom. i landskapslagen ska den som är jävig meddela att han eller hon är jävig. Personen ska dessutom på begäran av organet lägga fram en redogörelse för omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är jävig.

En jävig person får inte delta i behandlingen av ärendet och han eller hon ska sätta sig på åhörarläktaren innan ärendet börjar behandlas. En jävig person kan ändå höras som part eller sakkunnig vid sammanträdet.

Var och en ska i första hand själv meddela, bedöma och avgöra om han eller hon är jävig. I situationer som lämnar rum för tolkning rekommenderas att personen meddelar att han eller hon är jävig och drar sig ur behandlingen av ärendet. Landskapsfullmäktiges konstaterande av situationen gäller då som beslut. Till protokollet antecknas att personen varit jävig och avlägsnat sig, och som motivering anges den situation som föranleder jävet. Vid behov avgör landskapsfullmäktige jävsfrågan genom ett separat beslut. Skyldigheten att motivera beslutet bygger på 45 § i förvaltningslagen.

Enligt 29 § i förvaltningslagen får en ledamot eller ersättare i fullmäktige delta i behandlingen av sitt jäv endast om fullmäktige inte är beslutfört utan ledamoten eller ersättaren, och en ojävig person inte kan fås i stället utan avsevärt dröjsmål.

§ 118 Behandling av ärenden

Ärendena behandlas i den ordning som anges i föredragningslistan, om inte landskapsfullmäktige beslutar något annat.

Landskapsstyrelsens förslag utgör underlag för behandlingen (grundförslag).

Om förslaget beretts av revisionsnämnden eller ett tillfälligt utskott är det revisionsnämndens eller det tillfälliga utskottets förslag som är grundförslag.

Om landskapsstyrelsen, revisionsnämnden eller det tillfälliga utskottet har ändrat sitt förslag i föredragningslistan innan landskapsfullmäktige fattat beslut i ärendet är det ändrade förslaget grundförslag. Om förslaget har dragits tillbaka innan landskapsfullmäktige fattat beslut i ärendet, ska ärendet strykas från föredragningslistan.

Motivering: Enligt 80 § i landskapslagen ska landskapsstyrelsen bereda de ärenden som behandlas i landskapsfullmäktige, med undantag för ärenden som gäller den interna organisationen av fullmäktiges verksamhet eller som har beretts av ett sådant tillfälligt utskott som avses i 34 § eller av den revisionsnämnd som avses i 106 §.

Ordföranden kan besluta att sammanträdet ska avbrytas. Landskapsstyrelsen, revisionsnämnden eller det tillfälliga utskottet kan samlas under en paus i sammanträdet för att på nytt behandla ett ärende på landskapsfullmäktiges föredragningslista, om landskapsfullmäktige ännu inte har fattat beslut i ärendet. Då kan organet besluta ändra sitt beslutsförslag på föredragningslistan eller återta det.

§ 119 Anföranden

Efter att ärendet har föredragits ska tillfälle ges till diskussion.

Den som vill yttra sig ska begära ordet elektroniskt/på ett tydligt sätt eller skriftligt hos ordföranden.

Ordet ges i den ordning som ordet begärs. Ordföranden kan avvika från denna ordning och:

1. i början av behandlingen av ett ärende ge ordet till en företrädare för varje fullmäktigegrupp i gruppernas storleksordning (gruppanförande),
2. ge ordet till landskapsstyrelsens ordförande, landskapsdirektören eller till ordföranden för revisionsnämnden eller ett tillfälligt utskott, när ett ärende som beretts av organet behandlas samt
3. tillåta repliker och understödjande anföranden.

Företräde ska dock ges anföranden som gäller arbetsordningen.

För att säkerställa sammanträdets förlopp har ordföranden rätt att i enskilda ärenden begränsa längden på fullmäktigeledamöternas anföranden så att ett gruppanförande får räcka -- minuter och andra anföranden -- minuter.

På sammanträdesplatsen ska anförandena hållas på talarens plats eller i talarstolen.

Motivering: Bestämmelser om anföranden finns i 89 § i landskapslagen. Organets ledamöter har rätt att yttra sig i de ärenden som behandlas. En ledamot som yttrar sig

ska hålla sig till saken. Om ledamoten avviker från saken, ska ordföranden uppmana honom eller henne att hålla sig till saken. Om ledamoten inte följer uppmaningen, kan ordföranden förbjuda personen att fortsätta tala. Om det är uppenbart att en ledamot drar ut på sitt tal i onödan, får ordföranden efter att ha gett en tillsägelse förbjuda personen att fortsätta tala.

I allmänhet ska ordet ges i den ordning som ordet begärs. Också ordföranden kan delta i diskussionen. I moment 3 i denna paragraf bestäms när det går att avvika från praxis med att ge ordet i begärd ordning. Vid behov kan flera personer nämnas i punkt 2. Ordföranden bestämmer om avvikelser enligt moment 3.

Ordföranden kan inte begränsa rätten att diskutera genom att inte ge ordet till den som bett om det. I förvaltningsstadgan kan ordföranden, med stöd av landskapslagen, ges rätt att begränsa längden på ett anförande. Enligt 78 § i landskapslagen ska förvaltningsstadgan innehålla behövliga bestämmelser om längden på ledamöternas anföranden i enskilda ärenden, om det behövs för att säkerställa sammanträdet förlopp.

Enligt 28 § i språklagen har ledamöter i tvåspråkiga landskaps organ rätt att använda finska eller svenska vid sammanträden och i skriftliga yttranden eller ställningstaganden som fogas till protokollet eller ett betänkande. Om någon annan ledamot inte förstår ett muntligt yttrande, ska det på begäran relateras i korthet.

§ 120 Bordläggning och återremiss för beredning

Om det under diskussionen har framställts ett understött förslag om bordläggning av ärendet, återremiss av ärendet för beredning eller något annat förslag vars godkännande innebär att behandlingen av ärendet avbryts, ska de följande talarna på uppmaning av ordföranden yttra sig endast om förslaget om avbrytande. Om förslaget godkänns enhälligt eller genom omröstning, avbryter ordföranden behandlingen av ärendet. Om förslaget förkastas, fortsätter behandlingen av ärendet.

Om föredragningslistan inte har sänts i anslutning till kallelsen till sammanträde, bordläggs ett ärende som behandlas första gången i landskapsfullmäktige till följande sammanträde, om minst en fjärdedel av de närvarande ledamöterna begär att ärendet ska bordläggas. I övriga fall kräver bordläggning av ett ärende majoritetsbeslut.

Motivering: Bordläggning av ett ärende betyder "time-out". Ärendet bereds inte på nytt, och det tas i allmänhet upp på landskapsfullmäktiges följande sammanträde med samma grundförslag.

I stället för att bordlägga ett ärende kan fullmäktige återremittera det för beredning, exempelvis för att tilläggsutredningar ska skaffas eller olika beslutsalternativ utredas. Utifrån ytterligare beredning kan ärendet tas upp i landskapsfullmäktige med ett ändrat grundförslag.

---

§ 121 Förslag och avslutande av diskussionen

Förslag ska ges skriftligt, om ordföranden kräver det.

När alla anföranden har hållits, avslutar ordföranden diskussionen. Ordföranden ger en redogörelse om de förslag som framställts under diskussionen och huruvida de vunnit understöd.

§ 122 Konstaterande av beslut som fattats utan omröstning

Om det under diskussionen inte har framställts understödda förslag, konstaterar ordföranden att grundförslaget är landskapsfullmäktiges beslut.

Om ordföranden konstaterar att landskapsfullmäktige enhälligt understöder ett förslag som framställts vid sammanträdet, konstaterar ordföranden att förslaget är landskapsfullmäktiges beslut.

Motivering: I 91 § i landskapslagen föreskrivs att om ett organ är enigt om en sak eller ett motförslag inte har vunnit understöd, ska ordföranden konstatera att beslut har fattats.

§ 123 Förslag som tas upp till omröstning

Upp till omröstning tas endast grundförslaget och understödda förslag. Alternativa förslag eller förslag som går utanför det ärende som behandlas tas dock inte upp till omröstning.

Om den som framställt ett förslag inte är på plats när omröstningen börjar, ska förslaget anses ha förfallit och inte tas upp till omröstning.

§ 124 Omröstningssätt och omröstningsordning

Omröstningen förrättas elektroniskt/med omröstningsapparat/genom namnupprop eller på något annat sätt som landskapsfullmäktige beslutar. Omröstningen förrättas öppet.

Om fler än två förslag ska tas upp till omröstning förelägger ordföranden landskapsfullmäktige en omröstningsordning för godkännande. Omröstningsordningen bestäms enligt följande principer:

1. Först ställs de två förslag som mest avviker från grundförslaget mot varandra. Det förslag som vunnit ställs därefter mot det av de återstående förslagen som mest avviker från grundförslaget. På detta sätt fortsätter man tills det finns ett slutligt motförslag mot grundförslaget. Om ett förslag som innebär att grund-

förslaget helt och hållet förkastas måste tas upp till omröstning, ska detta dock sist ställas mot det förslag som vunnit bland de övriga förslagen.

2. Om ärendet gäller beviljande av ett anslag tas godkännandet eller förkastandet av förslaget med det största beloppet först upp till omröstning och på detta sätt fortsätts enligt storleken på beloppen i förslagen tills något förslag godkänns, och då tas förslagen med mindre belopp inte längre upp till omröstning.
3. Om godkännandet eller förkastandet av ett förslag inte är beroende av andra förslag, tas godkännandet eller förkastandet av förslaget särskilt upp till omröstning.

Motivering: Bestämmelser om omröstning finns i 91 § i landskapslagen. En omröstning ska förrättas öppet och man kan inte hemlighålla hur ledamöterna röstat. Ordföranden ska förelägga landskapsfullmäktige omröstningssättet för godkännande. Utöver de omröstningssätt som nämns i paragrafen kan ledamöterna t.ex. räcka upp handen eller resa sig när det alternativ som de understöder ropas upp.

Om flera omröstningar ska förrättas ska ordföranden förelägga landskapsfullmäktige en omröstningsordning för godkännande samt framställa en omröstningsproposition så att svaret "ja" eller "nej" uttrycker ståndpunkten till förslaget.

§ 125

Konstaterande av omröstningsresultatet

Ordföranden konstaterar det beslut som tillkommit genom omröstning.

Om det för ett beslut enligt lag fordras kvalificerad majoritet eller enhällighet, ska ordföranden meddela detta innan omröstningen förrättas och beakta detta då han eller hon konstaterar resultatet av omröstningen.

Motivering: Som beslut gäller det förslag som har fått flest röster eller, då rösterna faller lika, det förslag som ordföranden har röstat för. Ordföranden kan inte rösta "blankt" om de tidigare avgivna rösterna fallit lika.

Mycket sällan krävs kvalificerad majoritet eller enhällighet för att fatta ett beslut. För att landskapsdirektören ska kunna sägas upp eller förflyttas till andra uppgifter när han eller hon förlorat fullmäktiges förtroende krävs det enligt 41 § 3 mom. i landskapslagen att två tredjedelar av alla fullmäktigeledamöter understöder beslutet. Enligt 82 § 2 mom. i landskapslagen kan landskapsfullmäktige genom ett enhälligt beslut ta upp till behandling ett brådskande ärende som inte nämnts i kallelsen till sammanträde och som inte har beretts.

§ 126

Åtgärdsmotion

Efter att ha fattat beslut i ett ärende som behandlas kan landskapsfullmäktige godkänna åtgärdsmotioner som hänför sig till det ärende som behandlats. Åtgärdsmo-

---

tioner riktas till landskapsstyrelsen. En åtgärdsmotion får inte strida mot landskapsfullmäktiges beslut eller ändra eller utvidga beslutet.

Motivering: Genom en åtgärdsmotion kan landskapsfullmäktige styra verkställigheten av sitt beslut eller begära att landskapsstyrelsen ska utreda det ärende som avses i åtgärdsmotionen och eventuellt bereda det för att avgöras i landskapsfullmäktige.

§ 127 Förande och justering av protokoll

På landskapsfullmäktiges protokoll tillämpas vad som bestäms om förande av protokoll i § xx.

Landskapsfullmäktige väljer vid varje sammanträde två ledamöter att justera sammanträdesprotokollet till de delar som protokollet inte justeras vid sammanträdet.

- I tvåspråkiga landskap ska protokollet från landskapsfullmäktiges sammanträden enligt 29 § i språklagen skrivas på finska och svenska. Denna bestämmelse kan tas med i förvaltningsstadgan.

§ 128 Delgivning av beslut till en landskapsmedlem

Protokoll från landskapsfullmäktige med tillhörande besväransvisning ska efter justeringen hållas tillgängliga på landskapets webbplats så som det bestäms i 136 § i landskapslagen.

Kapitel 16

Majoritetsval och proportionella val

Benämningen val används om personval. Val förrättas i första hand som majoritetsval. Proportionella val kan förrättas endast när förtroendevalda ska väljas och valet måste gälla minst två personer. Proportionella val förrättas om en tillräckligt stor del av organets ledamöter kräver det. Formeln finns i landskapslagen. Det är ordförandens uppgift att fastställa om det finns tillräckligt många som kräver proportionella val.

Vid ett elektroniskt sammanträde får val förrättas med slutna sedlar om valhemligheten är tryggad. Av det datasystem som används krävs därför att en ledamot ska gå att identifiera tillförlitligt och att den givna rösten ska gå att ge med en krypterad elektronisk förbindelse. Dessutom ska rösterna kunna räknas så att den som lagt sin röst och röstens innehåll inte går att koppla ihop.

Vid proportionella val tillämpas i tillämpliga delar vad som föreskrivs om landskapsval. Närmare bestämmelser om förrättande av proportionella val ska tas med i förvaltningsstadgan.

§ 129

Allmänna bestämmelser om val

Ersättarna väljs vid samma val som de ordinarie ledamöterna. Om ersättarna är personliga, ska det par som ledamotskandidaten och ersättarkandidaten utgör godkännas före valet.

Majoritetsval förrättas med slutna sedlar om en ledamot yrkar på det. Proportionella val förrättas alltid med slutna sedlar. Då val förrättas med slutna sedlar ska den röstande vika röstsedeln så att innehållet inte är synligt.

Röstsedeln får inte innehålla obehöriga anteckningar. Röstsedlarna ges till fullmäktiges ordförande i den ordning som ordföranden bestämmer.

Röstsedlarna och de sedlar som använts vid lottning ska förvaras tills valbeslutet har vunnit laga kraft. Om valet har förrättats med slutna sedlar ska dessa förvaras i ett slutet omslag.

§ 130

Majoritetsval

Vid majoritetsval kan rösten ges till en valbar kandidat eller ett valbart kandidatpar. Om det ska väljas fler än en person, har en ledamot i organet lika många röster som antalet personer eller kandidatpar som ska väljas. Den röstande kan ge endast en röst till en kandidat eller ett kandidatpar men behöver inte använda alla röster.

När majoritetsval förrättas med slutna sedlar fungerar sammanträdets protokolljusterare samtidigt som rösträknare och biträder också i övrigt vid valförrättningen, om inte organet beslutar något annat.

Motivering: Vid val av tjänsteinnehavare kan rösten ges till en person som sökt tjänsten och som uppfyller behörighetsvillkoren oberoende av om personen har blivit föreslagen och understödd under diskussionen eller inte. Vid behov beslutar organet huruvida en sökande är behörig för tjänsten.

Vid val av ledamöter i organ kan rösterna ges endast till valbara kandidater. Vid behov beslutar organet huruvida en kandidat är valbar.

På röstsedeln skrivs namnet eller namnen på den eller de personer som den röstande önskar ge sin röst.

Enligt 92 § i landskapslagen blir den eller de som fått flest röster utsedda vid val. Om ersättarna inte är personliga, blir de kandidater valda som fått flest röster efter de personer som utsetts till ordinarie ledamöter. Vid samma röstetal avgör lotten.

§ 131 Landskapsfullmäktiges valnämnd

Landskapsfullmäktige väljer för sin mandatid en valnämnd för förrättandet av proportionella val. Nämnden har -- ledamöter och varje ledamot har en personlig ersättare.

Landskapsfullmäktige utser en ordförande och en vice ordförande för nämnden bland de valda ledamöterna.

Landskapsfullmäktiges sekreterare är sekreterare för nämnden, om inte landskapsfullmäktige beslutar något annat.

§ 132 Uppgörande av kandidatlistor

En kandidatlista får innehålla namnen på högst så många kandidater eller kandidatpar som det väljs ledamöter och ersättare.

I rubriken på kandidatlistan ska det anges vid vilket val listan kommer att användas. Minst två fullmäktigeledamöter ska underteckna kandidatlistan. Första undertecknare är listans ombud som lämnar in listan till landskapsfullmäktiges ordförande och har rätt att göra rättelser i listan enligt § x.

§ 133 Inlämning av kandidatlistor och namnupprop för valförrättningen

Landskapsfullmäktige bestämmer när kandidatlistorna senast ska lämnas in till landskapsfullmäktiges ordförande och när namnuppropet inleds för valförrättningen.

§ 134 Granskning och rättelse av kandidatlistor

När tiden för inlämning av kandidatlistorna har löpt ut överlämnar landskapsfullmäktiges ordförande listorna till valnämnden som granskar att de är korrekt upp-

gjorda. Om valnämnden upptäcker felaktigheter i en lista ska ombudet ges tillfälle att rätta dem inom en av valnämnden utsatt tid.

Om en och samma person också efter att listan är rättad är uppställd som kandidat på flera listor, ska valnämnden om möjligt fråga kandidaten på vilken lista hans eller hennes namn ska stå kvar.

§ 135 Sammanställning av kandidatlistor

När tidsfristen för att rätta kandidatlistorna har löpt ut ska valnämnden göra en sammanställning av de godkända kandidatlistorna där ett ordningsnummer antecknas för varje lista.

Innan namnuppropet för valförrättningen börjar ska sammanställningen av kandidatlistorna delges ledamöterna och läsas upp för landskapsfullmäktige.

§ 136 Förrättande av proportionella val

På röstsedeln antecknas numret på den kandidatlista som den röstande önskar ge sin röst. Ledamöterna ger röstsedeln till landskapsfullmäktiges ordförande i den ordning som namnuppropet förutsätter.

§ 137 Konstaterande av valresultatet vid proportionella val

Landskapsfullmäktiges ordförande ger röstsedlarna till valnämnden som granskar att de är giltiga, räknar rösterna och meddelar valresultatet genom att i tillämpliga delar iaktta det som föreskrivs om landskapsvalet.

Valnämnden meddelar valresultatet skriftligt till landskapsfullmäktiges ordförande som konstaterar resultatet för landskapsfullmäktige.

Kapitel 17

Fullmäktigeledamöternas rätt att väcka motioner och framställa frågor

Förvaltningsstadgan ska innehålla nödvändiga bestämmelser om behandlingen av en motion av en fullmäktigeledamot. Bestämmelserna kan gälla bland annat en remissdebatt som förs i landskapsfullmäktige före den egentliga beredningen samt uppföljning av motionerna.

För att främja fullmäktigeledamöternas rätt att få upplysningar kan förvaltningsstadgan innehålla bestämmelser om frågor som riktas till landskapsstyrelsen och om frågestunder som hålls utanför landskapsfullmäktiges sammanträden.

§ 138

Fullmäktigeledamöternas motioner

Efter behandlingen av de ärenden som anges i kallelsen till sammanträde har fullmäktigegrupperna och fullmäktigeledamöterna rätt att väcka skriftliga motioner i frågor som gäller landskapets verksamhet och förvaltning. Motionen lämnas in till ordföranden.

Motionen ska utan vidare behandling remitteras till landskapsstyrelsen för beredning. Landskapsfullmäktige kan besluta att en remissdebatt ska föras om beredningen av det ärende som avses i motionen.

Landskapsstyrelsen ska årligen före utgången av X-månad lämna en förteckning till landskapsfullmäktige över de motioner som fullmäktigeledamöterna väckt och som remitterats till landskapsstyrelsen men som landskapsfullmäktige fram till utgången av föregående år ännu inte behandlat färdigt. Landskapsstyrelsen ska samtidigt meddela vilka åtgärder som vidtagits med anledning av motionerna. Landskapsfullmäktige kan konstatera vilka motioner som är slutbehandlade.

§ 139

Fråga till landskapsstyrelsen

Minst en fjärdedel av fullmäktigeledamöterna kan hos landskapsstyrelsen framställa en skriftlig fråga om landskapets verksamhet och förvaltning.

Landskapsstyrelsen ska besvara frågan senast vid det första fullmäktigesammanträde som hålls efter att -- månader förflutit sedan frågan framställdes.

Om det vid behandlingen av frågan framställs ett understött förslag om att tillsätta ett tillfälligt utskott som ska utreda det som frågan avser, ska landskapsfullmäktige fatta beslut om tillsättandet. Andra beslut får inte fattas i ärendet.

§ 140 Frågestund

Fullmäktigeledamöterna har rätt att vid en frågestund ställa korta frågor till landskapsstyrelsen om angelägenheter som gäller landskapets förvaltning och ekonomi. Frågan får räkna högst -- minuter. Frågestunden hålls före landskapsfullmäktiges sammanträde, om inte landskapsfullmäktige beslutar något annat. Frågestunden är offentlig.

Landskapsfullmäktiges ordförande är ordförande vid frågestunden. Landskapsstyrelsens ordförande eller den som han eller hon utser svarar på frågorna. Frågorna besvaras i den ordning de har kommit in, om inte ordförande beslutar något annat. Då frågan besvarats har frågeställaren rätt att ställa två korta kompletterande frågor i samma ärende. Med anledning av frågorna förs ingen diskussion.

Frågan ska lämnas in skriftligt senast -- dagar före landskapsfullmäktiges sammanträde. Frågor som lämnats in senare och frågor som landskapsstyrelsen inte hinner besvara under frågestunden behandlas under följande frågestund.

DEL V

BESLUTS- OCH FÖRVALTNINGS- FÖRFARANDE

Kapitel 18

Sammanträdesförfarande

I detta kapitel finns det bestämmelser om sammanträdesförfarande och protokoll för andra organ än landskapsfullmäktige. I kapitel 12 i landskapslagen finns det bestämmelser om besluts- och förvaltningsförfarandet. Sammanträdesförfarandena beror i stor utsträckning på bestämmelserna i förvaltningsstadgan.

Landskapslagen möjliggör sedvanliga sammanträden på en sammanträdesplats, sammanträden i en elektronisk miljö (elektroniskt sammanträde) och elektroniskt beslutsförfarande före sammanträdet. Innan nya elektroniska beslutsformer införs ska det i förvaltningsstadgan finnas nödvändiga bestämmelser om elektroniska sammanträden och elektroniskt beslutsförfarande.

Det primära syftet med ett protokoll är att bevara och förmedla information och tillgodose behovet av rättsskydd och tillsyn. I landskapslagen finns det inga bestämmelser om innehållet i protokollet. Förvaltningsstadgan ska innehålla behövliga bestämmelser om förande, undertecknande och justering av protokoll.

§ 141

Tillämpning av bestämmelserna

Bestämmelserna i detta kapitel ska iakttas vid landskapets andra organs sammanträden än landskapsfullmäktiges, och i tillämpliga delar vid förrättningsmännens och syneförrättarnas möten. Kapitlet är sekundärt i förhållande till de övriga kapitlen i förvaltningsstadgan, om inte något annat bestäms separat.

§ 142

Sätt att fatta beslut i organet

Organen kan behandla ärenden vid ett ordinarie sammanträde där deltagarna är närvarande på sammanträdesplatsen. Vid ett ordinarie sammanträde kan ett elektroniskt ärendehanterings- eller röstningssystem användas.

Alternativt kan sammanträdet hållas i en elektronisk miljö där deltagarna deltar via en elektronisk förbindelse (elektroniskt sammanträde).

Organen kan också fatta beslut i ett slutet elektroniskt beslutsförfarande före sammanträdet (elektroniskt beslutsförfarande).

Landskapsstyrelsen eller en tjänsteinnehavare som den utsett svarar för att den tekniska utrustning och de tekniska system och datakommunikationsförbindelser som behövs för elektroniska sammanträden och elektroniskt beslutsförfarande är uppdaterade och informationssäkrade på det sätt som lagen kräver.

Motivering: Enligt 85 § i landskapslagen ska landskapet vid elektroniska sammanträden och i elektroniskt beslutsförfarande sörja för informationssäkerheten och för att utomstående inte har tillgång till sekretessbelagda uppgifter. I praktiken ska informationssäkerheten beaktas redan när systemen för elektroniska sammanträden och elektroniskt beslutsförfarande planeras och upphandlas.

§ 143 Elektroniskt sammanträde

Organen kan hålla ett sammanträde elektroniskt. Att delta i slutna elektroniska sammanträden är möjligt endast från en plats där sekretessbelagda uppgifter och de diskussioner som förs vid sammanträdet inte kan höras eller ses av utomstående.

Motivering: Enligt 86 § i landskapslagen förutsätter ett elektroniskt sammanträde att de som konstateras vara närvarande står i bild- och ljudförbindelse med varandra på lika villkor.

Deltagande i ett elektroniskt sammanträde sker via en elektronisk förbindelse (ett lämpligt informationssystem eller en videokonferensförbindelse) från den plats deltagaren väljer. Vid ett elektroniskt sammanträde ska man i övrigt förfara i enlighet med beslutsförfarandena för ett ordinarie sammanträde. Vid beaktandet av informationssäkerheten ska landskapet fästa uppmärksamhet vid behandlingen av sekretessbelagda uppgifter. Vid ett elektroniskt sammanträde kan man inte sända dokument som innehåller sekretessbelagda ärenden eller föra diskussioner via andra än skyddade datakommunikationsförbindelser. Landskapet ska dra upp riktlinjer för från hurdana platser ledamöterna i ett organ kan delta i sammanträden och se till att sekretessbelagda eller konfidentiella uppgifter inte är tillgängliga för utomstående.

Tjänsteinnehavarna och de förtroendevalda svarar för sin del för skyldigheten att iaktta sekretess när de deltar i ett elektroniskt sammanträde. Bestämmelser om skyldighet att iaktta sekretess finns i 22 och 23 § och de allmänna sekretessgrunderna i 24 § i offentlighetslagen.

§ 144 Elektroniskt beslutsförfarande

Alternativ 1

Organen kan fatta beslut om ärenden i elektroniskt beslutsförfarande i enlighet med 87 § i landskapslagen. Förfarandet kan tillämpas på alla ärenden som hör till organets behörighet.

Alternativ 2

Organens sammanträden föregås av elektroniskt beslutsförfarande i enlighet med 87 § i landskapslagen. Förfarandet kan tillämpas på alla ärenden som hör till organets behörighet.

Motivering: Enligt 87 § i landskapslagen ska de ärenden som ska behandlas specificeras i kallelsen till sammanträdet och det ska nämnas före vilken tidpunkt ärendet kan behandlas i elektroniskt beslutsförfarande. Ärendet är behandlat när alla ledamöter i organet har uttryckt sin åsikt i ärendet och tidsfristen för behandlingen har löpt ut. Ärendet ska behandlas vid sammanträdet om någon ledamot kräver det eller har avstått från att uttrycka sin åsikt. Det protokoll som gäller beslut som fattats i elektroniskt beslutsförfarande kan justeras före sammanträdet.

Elektroniskt beslutsförfarande betyder att vissa ärenden behandlas före organets sammanträde. Landskapet ska själv avgöra vilka ärenden som kan behandlas i elektroniskt beslutsförfarande, eftersom landskapslagen inte tar ställning till det. Förfarandet kan inte tillämpas vid organens offentliga sammanträden.

Enligt motiveringen till lagen kräver elektroniskt beslutsförfarande att ett lämpligt informationssystem eller någon annan datateknisk lösning används. Det kan också vara fråga om ett slutet informationssystem som respektive organs ledamöter tillförlitligt kan logga in i exempelvis via ett allmänt datanät.

§ 145 Tid och plats för sammanträde

Organet beslutar om tid och plats för sina sammanträden.

Ett sammanträde hålls också när organets ordförande anser det vara påkallat eller om en majoritet av ledamöterna i organet gör en framställning till ordföranden om att ett sammanträde ska hållas för behandling av ett angivet ärende. Ordföranden bestämmer då tidpunkten för sammanträdet.

Ordföranden kan av grundad anledning inställa ett sammanträde.

§ 146 Kallelse till sammanträde och föredragningslista

Kallelsen till sammanträde utfärdas av ordföranden eller, om han eller hon är förhindrad, av vice ordföranden.

I kallelsen ska anges tid och plats för sammanträdet samt de ärenden som ska behandlas. Det ska framgå vilket av organets sätt att fatta beslut som iakttas vid respektive ärende. Om ett ärende behandlas i elektroniskt beslutsförfarande, ska det i kallelsen nämnas före vilken tidpunkt ärendet ska behandlas elektroniskt.

Föredragningslistan ska innehålla en redogörelse för de ärenden som ska behandlas och förslag till organets beslut. Den ska i regel sändas i samband med kallelsen till sammanträde. Av särskilda skäl kan föredragningslistan eller redogörelsen och besluts-

förslaget i något enskilt ärende sändas senare.

Bilagor och kompletterande material till föredragningslistan sänds med föredragningslistan enligt prövning och med beaktande av organets ledamöters uppskattade behov av information. Om föredragningslistan, bilagorna eller kompletterande material innehåller sekretessbelagda uppgifter, ska en anteckning om sekretess göras i handlingen.

Kallelsen sänds till organets ledamöter och till övriga som har rätt eller skyldighet att närvara, på det sätt som organet beslutar.

- I förvaltningsstadgan kan det tas med en bestämmelse om att kallelsen till sammanträde ska sändas om möjligt minst -- dagar före sammanträdet.
- Likaså kan en bestämmelse tas med om att föredragningslistan ska sändas till ersättarna.
- I **tvåspråkiga landskap** ska landskapsstyrelsens kallelser till sammanträde, föredragningslistor och bilagor enligt 29 § i språklagen skrivas på finska och svenska. Denna bestämmelse kan tas med i förvaltningsstadgan.
- I **tvåspråkiga landskap** kan det i förvaltningsstadgan bestämmas att också andra organs kallelser till sammanträde, föredragningslistor och bilagor ska skrivas på finska och svenska (bestämmelse i förvaltningsstadgan eller beslut av organet). Ett organ kan ges beslutanderätt angående vilka bilagor som ska skrivas på båda språken.

Motivering: Enligt 29 § i språklagen ska landskapsstyrelsens kallelser till sammanträde och protokoll i tvåspråkiga landskap skrivas på finska och svenska. Beslut om språket i kallelser till sammanträde och protokoll för andra organ i tvåspråkiga landskap fattas av landskapet med beaktande av att de förtroendevaldas möjlighet att fullgöra sina uppgifter ska tryggas och invånarnas behov av information tillgodoses.

Föredragningslistan och bilagorna blir en del av protokollet och därför ska landskapsstyrelsens föredragningslista och bilagor enligt 29 § i språklagen skrivas på finska och svenska. Kompletterande material som sänds med föredragningslistan behöver inte finnas att tillgå på båda språken.

§ 147 Elektronisk kallelse till sammanträde

Kallelsen, föredragningslistan, bilagorna och kompletterande material kan sändas elektroniskt. Då ska landskapsstyrelsen, eller en tjänsteinnehavare som landskapsstyrelsen utsett, svara för att den tekniska utrustning och de tekniska system och datakommunikationsförbindelser som behövs är tillgängliga.

Motivering: Om kallelsen, föredragningslistan, bilagorna och kompletterande material sänds elektroniskt ska det finnas bestämmelser om det i förvaltningsstadgan. Det som här sägs om sändande gäller också när handlingar görs tillgängliga i elektronisk

---

form. Sekretessbelagda uppgifter får sändas endast via en skyddad förbindelse.

Landskapet ska se till att den tekniska utrustning och de tekniska förbindelser som behövs för detta är tillgängliga för dem som får sammanträdeshandlingarna elektroniskt. Kravet kan uppfyllas till exempel så att landskapet ser till att de förtroendevalda har tillgång till utrustning och datakommunikationsförbindelser som lämpar sig för konfidentiell kommunikation. Webbförbindelser som garanterar ett tillräckligt dataskydd och en tillräcklig informationssäkerhet kan fås till stånd till exempel genom en skyddad e-postkontakt eller olika extranet-lösningar där de förtroendevalda har åtkomst till ett skyddat läge där handlingarna kan läsas.

De förtroendevalda kan också tillåtas använda egna datorer. Också i det fallet ska landskapet se till att dataskyddet och informationssäkerheten är tillräckliga. De förtroendevalda ska inte spara handlingar som innehåller sekretessbelagda uppgifter på sin egen eller sin arbetsplats utrustning, utan de ska läsa handlingarna i ett skyddat nät.

§ 148 Föredragningslistor och bilagor på landskapets webbplats

Föredragningslistan ska läggas ut på landskapets webbplats. Innan föredragningslistan publiceras ska sekretessbelagda uppgifter och sådana personuppgifter som saknar informationsintresse strykas i listan. I en föredragningslista som läggs ut på webben kan man stryka enskilda ärenden som saknar särskilt informationsintresse eller om beredningen av ett ärende av särskilda skäl inte ska publiceras före beslutsfattandet. Bilagor till föredragningslistan publiceras på webben enligt prövning och med beaktande av invånarnas tillgång till information.

Motivering: Bestämmelsen återger informationsskyldigheten enligt 28 § i landskapslagen. Om föredragningslistorna med bilagor är lätt tillgängliga på landskapets webbplats ökar öppenheten i beredningen. Öppenhet i beredningen och behandling av personuppgifter på webben är motiverat speciellt om föredragningslistan tar upp beredningen av ett ärende som gäller hur landskapets gemensamma ärenden ska ordnas eller om beslutsfattandet har allmän betydelse för invånarnas liv eller livsmiljö. Genom kommunikation på webben främjar man då invånarnas möjligheter att delta och påverka samt möjligheterna att övervaka landskapets myndigheters verksamhet och beslutsfattande.

Man kan ändå inte lägga ut föredragningslistorna med bilagor på landskapets webbplats som sådana, utan man ska noggrant gå igenom handlingarna och stryka alla sekretessbelagda uppgifter i den version som läggs ut på webbplatsen. Vidare ska man överväga från fall till fall huruvida de aktuella personuppgifterna behöver behandlas på landskapets webbplats med hänsyn till syftet med landskapets kommunikation. Exempelvis tryggheten av beredningen av ett upphandlings- eller avtalsärende kan kräva att beredningen inte publiceras innan beslutet fattas.

§ 149 Fortsatt sammanträde

Om organet inte hinner behandla alla ärenden som anges i kallelsen, kan de icke behandlade ärendena behandlas vid ett fortsatt sammanträde som inte kräver någon särskild kallelse. De som varit frånvarande från sammanträdet ska få ett elektroniskt meddelande om tid och plats för det fortsatta sammanträdet och om det sätt på vilket beslutsfattandet sker.

§ 150 Inkallande av ersättare

Om en ledamot i organet är förhindrad att delta i ett sammanträde ska han eller hon kalla in en ersättare. Om en ledamot är jävig att behandla något ärende vid ett sammanträde eller på grund av förhinder inte kan delta i behandlingen av ett ärende, kan han eller hon kalla in en ersättare till sammanträdet för behandlingen av ärendet.

Ersättaren kan också kallas in av ordföranden, föredraganden eller organets sekreterare.

Motivering: Om en ordinarie ledamot är förhindrad eller jävig, kan den närvarande ersättaren delta i sammanträdet eller behandlingen av ärendet, trots att han eller hon inte fått kallelse till sammanträdet.

§ 151 Närvaro vid sammanträde

Rätt att närvara och yttra sig vid ett organs sammanträden har utöver organets ledamöter och föredraganden

- landskapsfullmäktiges ordförande och vice ordförande vid landskapsstyrelsens sammanträden enligt 20 § 2 mom. i landskapslagen samt
- landskapsstyrelsens ordförande och landskapsdirektören vid de övriga organens sammanträden, dock inte vid revisionsnämndens sammanträden eller landskapsfullmäktiges tillfälliga utskotts sammanträden eller landskapsvalnämndens sammanträden.

Organet beslutar om andra personers rätt att närvara och yttra sig vid sammanträdena.

Organet kan besluta om att höra en sakkunnig i ett enskilt ärende. Den sakkunniga får vara närvarande vid sammanträdet tills diskussionen om ärendet är avslutad.

Motivering: Om organet ger en företrädare för landskapets ungdomsfullmäktige, äldreråd eller råd för personer med funktionsnedsättning rätt att närvara och yttra sig vid organets sammanträden, finns det skäl att begränsa närvarorätten så att den inte gäller när de handlingar som behandlas innehåller sekretessbelagda uppgifter.

---

§ 152

Företrädare för landskapsstyrelsen i andra organ

Landskapsstyrelsen kan med beaktande av begränsningarna i moment 2 nedan förordna en ledamot att företräda landskapsstyrelsen i andra organ. Företrädaren har rätt att närvara och yttra sig vid organens sammanträden. En ersättare i landskapsstyrelsen eller landskapsdirektören kan också förordnas till företrädare.

Landskapsstyrelsen kan inte förordna en företrädare i revisionsnämnden, i direktionen för ett affärsverk som producerar tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar, i landskapsfullmäktiges tillfälliga utskott eller i landskapsvalnämnden.

§ 153

Sammanträdets offentlighet

Bestämmelser om ett sammanträdes offentlighet finns i 88 § i landskapslagen.

Om ett organ beslutar hålla ett offentligt elektroniskt sammanträde, ska allmänheten ges möjlighet att följa sammanträdet via webben samt på en plats som anges i kallelsen till sammanträde.

Motivering: Enligt 88 § i landskapslagen är andra organs än landskapsfullmäktiges sammanträden offentliga endast om organet så beslutar och det vid sammanträdet inte behandlas ärenden eller handlingar som är sekretessbelagda enligt lag.

Allmänheten ska kunna följa organens offentliga sammanträden också till den del någon deltar i ett sammanträde på elektronisk väg. Då ska landskapet upplåta ett rum där allmänheten kan följa ett elektroniskt sammanträde, eftersom alla inte har möjlighet att följa sammanträdet i en elektronisk miljö.

§ 154

Sammanträdets laglighet och beslutförhet

När ordföranden har öppnat sammanträdet konstaterar han eller hon vilka som är närvarande samt om sammanträdet är lagligen sammankallat och beslutfört.

§ 155

Tillfällig ordförande

Om såväl ordföranden som vice ordföranden är frånvarande eller jäviga i något ärende, ska organet välja en tillfällig ordförande för sammanträdet eller behandlingen av ärendet.

§ 156

Ledning av sammanträdet samt anföranden

Bestämmelser om ordförandens uppgifter vid ledningen av sammanträdet och om

anförandena av organets ledamöter finns i 89 § i landskapslagen.

Ärendena behandlas i den ordning som anges i föredragningslistan, om inte organet beslutar något annat.

Motivering: Enligt 28 § i språklagen har ledamöter i tvåspråkiga landskaps organ rätt att använda finska eller svenska vid sammanträden och i skriftliga yttranden eller ställningstaganden som fogas till protokollet eller ett betänkande. Om någon annan medlem eller ledamot inte förstår ett muntligt yttrande, ska det på begäran relateras i korthet.

§ 157

Behandling av ett ärende som inte nämns i kallelsen till sammanträde

Om föredraganden föreslår eller om en ledamot framställer ett understött förslag kan organet med majoritetsbeslut ta upp till behandling ett ärende som inte nämns i kallelsen till sammanträde.

Om föredragandens förslag är att ärendet ska återremitteras för beredning, kan organet avgöra saken genom sitt beslut endast av grundad anledning.

Motivering: Enligt 31 § i förvaltningslagen ska en myndighet se till att ett ärende utreds tillräckligt och på behörigt sätt. Myndigheten ska i detta syfte skaffa den information och de utredningar som behövs för att ärendet ska kunna avgöras. Vad som är tillräcklig beredning ska avvägas från fall till fall.

§ 158

Föredragande

Bestämmelser om föredragande i landskapsstyrelsen finns i § x.

Alternativ 1

Specificerade bestämmelser om föredragande i respektive organ tas med i förvaltningsstadgan. Om ett organ har flera föredragande, ska det bestämmas i förvaltningsstadgan hur föredragningsansvaret fördelas mellan föredragandena.

Alternativ 2

Föredraganden förordnas genom beslut av organet. Om ett organ har flera föredragande, ska organet bestämma hur föredragningsansvaret fördelas mellan föredragandena.

Om föredraganden är frånvarande eller jävig föredras ärendet av hans eller hennes ställföreträdare.

Bestämmelser om föredragning i revisionsnämnden finns i § x.

---

§ 159 Föredragning

Ärendena vid organets sammanträde avgörs på föredragning av en tjänsteinnehavare. I landskapsvalnämnden avgörs ärendena dock utifrån redogörelse av ordföranden.

Föredraganden svarar för att de ärenden som han eller hon föredrar är regelrätt beredda och föredraganden är skyldig att framställa beslutsförslag för organet.

Föredragandens förslag ligger till grund för behandlingen (grundförslag). Om föredraganden under diskussionen har ändrat sitt förslag som är upptaget på föredragningslistan, är det ändrade förslaget grundförslag.

Om föredraganden föreslår att ett ärende ska avföras från föredragningslistan avförs ärendet, om inte organet beslutar något annat.

Organet kan av särskilda skäl besluta att ett ärende behandlas på basis av ordförandens redogörelse utan föredragning av en tjänsteinnehavare. Då kan organet besluta att ordförandens förslag ligger till grund för behandlingen och då kräver förslaget inget understöd.

Motivering: Föredraganden ska vara tjänsteinnehavare. Föredraganden är skyldig att framställa ett berett beslutsförslag för organet. I sitt beslutsförslag ska föredraganden i sak ta ställning till ärendet. Beslutsförslaget ska vara så exakt att organet kan godkänna det som sitt beslut i ärendet. Om ett beslutsförslag inte är tillräckligt exakt, ska föredragningens lagenlighet bedömas från fall till fall.

I regel framgår föredragandens beslutsförslag av föredragningslistan som sänds tillsammans med kallelsen till sammanträde. Föredraganden får dock framställa ett beslutsförslag först vid sammanträdet. Då framställer föredraganden beslutsförslaget innan ordföranden förklarar diskussionen om ärendet öppnad.

Om ett ärende behandlas utifrån ordförandens redogörelse utan föredragning av en tjänsteinnehavare ska det särskilda skälet till detta antecknas till protokollet. Det vanligaste särskilda skälet är att både föredraganden och hans eller hennes ställföreträdare är jäviga i ärendet.

§ 160 Jäv

Innan ett ärende börjar behandlas ska den som är jävig meddela att han eller hon är jävig, ge en motivering till jävet och dra sig ur behandlingen av ärendet och lämna sammanträdet.

Ordföranden ska vid behov låta organet avgöra om en person som deltar i sammanträdet är jävig. Personen i fråga ska vid behov ge en redogörelse för omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är jävig. När personen gett sin redogörelse ska han eller hon lämna sammanträdet.

När organet avgör frågan om jäv för en person, får personen delta i behandlingen av frågan om sitt jäv endast i ett sådant undantagsfall som avses i 29 § i förvalt-

ningslagen.

Beslutet om jäv ska motiveras i protokollet.

Motivering: Bestämmelser om jäv, bland annat jävsgrunder, finns i 84 § i landskapslagen och 27–30 § i förvaltningslagen. Bestämmelserna om jäv tillämpas på alla som har rätt eller skyldighet att närvara vid sammanträdet.

Enligt 84 § 4 mom. i landskapslagen ska den som är jävig meddela att han eller hon är jävig. Personen ska dessutom på begäran av organet lägga fram en redogörelse för omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är jävig.

En jävig person får inte delta i eller närvara vid behandlingen av ärendet i fråga. Den som är jävig ska lämna sammanträdet innan behandlingen av ärendet inleds. En jävig person kan ändå höras som part eller sakkunnig vid sammanträdet.

Var och en ska i första hand själv meddela, bedöma och avgöra om han eller hon är jävig. I situationer som lämnar rum för tolkning rekommenderas att personen meddelar att han eller hon är jävig och drar sig ur behandlingen av ärendet. Konstaterandet av situationen gäller som beslut av organet. Till protokollet antecknas att personen varit jävig och avlägsnat sig, och som motivering anges den situation som föranleder jäv. Vid behov avgör organet frågan om jäv genom sitt beslut. Skyldigheten att motivera beslutet bygger på 45 § i förvaltningslagen.

Enligt 29 § i förvaltningslagen får en förtroendevald delta i behandlingen av sitt jäv endast om organet inte är beslutfört utan den förtroendevalda, och en ojävig person inte kan fås i stället utan avsevärt dröjsmål.

§ 161 Bordläggning och återremiss för beredning

Om det under diskussionen har framställts ett understött förslag om bordläggning av ärendet, återremiss av ärendet för beredning eller något annat förslag vars godkännande innebär att behandlingen av ärendet avbryts, ska de följande talarna på uppmaning av ordföranden yttra sig endast om förslaget om avbrytande. Om förslaget godkänns enhälligt eller genom omröstning, avbryter ordföranden behandlingen av ärendet. Om förslaget förkastas, fortsätter behandlingen av ärendet.

Motivering: Bordläggning av ett ärende betyder "time-out". Ärendet bereds inte på nytt, och det tas i allmänhet upp på följande sammanträde med samma grundförslag.

I stället för att bordlägga ett ärende kan fullmäktige återremittera det för beredning, exempelvis för att tilläggsutredningar ska skaffas eller olika beslutsalternativ utredas. Utifrån tilläggsberedningen omprövar föredraganden sitt beslutsförslag.

§ 162 Förslag och avslutande av diskussionen

Förslag ska ges skriftligt, om ordföranden kräver det.

När alla anföranden har hållits, avslutar ordföranden diskussionen. Ordföranden ger en redogörelse om de förslag som framställts under diskussionen och huruvida de vunnit understöd.

§ 163 Konstaterande av beslut som fattats utan omröstning

Om det under diskussionen inte har framställts understödda förslag, konstaterar ordföranden att grundförslaget är organets beslut.

Om ordföranden konstaterar att organet enhälligt understöder ett förslag som framställts vid sammanträdet, konstaterar ordföranden att förslaget är organets beslut.

Motivering: I 91 § i landskapslagen föreskrivs att om ett organ är enigt om en sak eller ett motförslag inte har vunnit understöd, ska ordföranden konstatera att beslut har fattats.

§ 164 Förslag som tas upp till omröstning

Upp till omröstning tas endast grundförslaget och understödda förslag. Alternativa förslag eller förslag som går utanför det ärende som behandlas tas dock inte upp till omröstning.

Om den som framställt ett förslag inte är på plats när omröstningen börjar, ska förslaget anses ha förfallit och inte tas upp till omröstning.

§ 165 Omröstning och val

På omröstning tillämpas i övrigt det som föreskrivs om omröstningsförfarande i landskapsfullmäktige i kapitel 14. Bestämmelser om förrättande av val finns i kapitel 15.

§ 166 Förande och justering av protokoll

Organets ordförande svarar för protokollföringen och innehållet i protokollet. Om ordföranden och protokollföraren har olika uppfattning om sammanträdets förlopp, ska protokollet upprättas så som ordföranden anser vara riktigt.

Protokollet undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av protokollföraren.

Protokollet justeras på det sätt som organet beslutat.

Protokollet kan undertecknas och justeras elektroniskt. Det protokoll eller den del av protokollet som gäller beslut som fattats i elektroniskt beslutsförfarande kan justeras separat före sammanträdet.

Av organets protokoll ska åtminstone följande framgå:

Uppgifter om inledandet av sammanträdet (konstituering)

- organets namn
- anteckning om de sätt på vilka besluten fattats (ordinarie sammanträde, elektroniskt sammanträde, beslut som har fattats i elektroniskt beslutsförfarande specificeras)
- tid när sammanträdet började och slutade samt avbrott i sammanträdet
- sammanträdesplats
- de närvarande och de frånvarande och i vilken egenskap var och en har närvarat
- sammanträdet laglighet och beslutförhet

Uppgifter om behandlingen av ärenden

- ärenderubrik
- redogörelse för ärendet
- föredragandens beslutsförslag
- jäv och motivering
- framställda förslag och understöd
- omröstningar: omröstningssätt, omröstningsordning, omröstningsproposition och omröstningsresultat så att varje ledamots åsikt framgår av protokollet
- val: valsätt och valresultat
- beslut i ärendet
- avvikande mening

Övriga uppgifter

- anteckningar om sekretess
- ordförandens underskrift
- protokollförarens kontrasignering
- anteckning om protokolljustering samt
- anteckning om att protokollet varit tillgängligt i det allmänna datanätet, om protokollet har varit offentligt tillgängligt

Till protokollet fogas anvisningar om omprövningsbegäran, besväransvisning och meddelande om besvärshöjning.

Bestämmelserna om innehållet i ett organs protokoll tillämpas i tillämpliga delar på beslut som fattats av tjänsteinnehavare och förtroendevalda.

Landskapsstyrelsen ger vid behov närmare anvisningar om protokollföringen.

Motivering: Protokollföraren ska beakta 44 och 45 § i förvaltningslagen där det föreskrivs om beslutets innehåll och motiveringen av beslutet. Lagen innehåller vissa undantag från regeln att ett beslut ska motiveras. Motiveringen av beslutet framgår ofta av föredragningslistan, i redogörelsen för ärendet. Ordföranden ska se till att motiveringarna av besluten antecknas till protokollet när de inte framgår av föredragningslistan.

Om ett ärende har avförts från föredragningslistan protokollförs ärenderubriken

---

och en anteckning om att ärendet avförts från föredragningslistan.

När behandlingen av ett ärende har avbrutits på grund av bordläggning eller återremiss, antecknas i protokollet endast det understödda förslaget om bordläggning eller återremiss, inga eventuella övriga förslag som framställts under diskussionen.

- I tvåspråkiga landskap kan det i förvaltningsstadgan bestämmas att också andra organs protokoll än landskapsfullmäktiges och landskapsstyrelsens ska skrivas på finska och svenska (bestämmelse i förvaltningsstadgan eller beslut av organet).

Motivering: Enligt 29 § 2 mom. i språklagen ska landskapsfullmäktiges och landskapsstyrelsens kallelser till sammanträde och protokoll i tvåspråkiga landskap skrivas på finska och svenska. Beslut om språket i kallelser till sammanträde och protokoll för andra landskapsorgan fattas av landskapet med beaktande av att de förtroendevaldas möjlighet att fullgöra sina uppgifter ska tryggas och invånarnas behov av information tillgodoses.

Enligt motiveringen till bestämmelsen (RP 15/2017) förutsätter de förtroendevaldas möjlighet att fullgöra sina uppgifter och invånarnas behov av information i praktiken att landskapet Nyland, landskapet Egentliga Finland, landskapet Österbotten och landskapet Mellersta Österbotten i regel skriver kallelserna till sammanträde och protokollen för sina organ på finska och svenska. Uppmärksamhet bör speciellt fästas vid att sammanträdeshandlingarna för de organ som behandlar ärenden som omfattas av organiseringsansvaret för social- och hälsovård skrivs på finska och svenska.

§ 167

Delgivning av beslut till en landskapsmedlem

Protokoll från landskapsstyrelsen och nämnder, med tillhörande anvisningar om omprövningsbegäran eller besväransvisning, ska efter justeringen hållas tillgängliga på landskapets webbplats så som det närmare bestäms i 136 § i landskapslagen.

Protokoll från en annan myndighet delges landskapets medlemmar på motsvarande sätt, om myndigheten i fråga anser att det är nödvändigt.

Landskapsstyrelsen ger anvisningar om hur sekretess och dataskydd ska beaktas när beslut delges i det allmänna datanätet. En nämnd kan ge närmare anvisningar inom sitt verksamhetsområde.

Kapitel 19

Övriga bestämmelser

§ 168

Initiativrätt

Landskapets invånare samt sammanslutningar och stiftelser som har verksamhet i området har rätt att komma med initiativ i frågor som gäller landskapets verksamhet. Dessutom har de som använder en tjänst som tillhandahålls av landskapet rätt att komma med initiativ i frågor som gäller tjänsten.

Ett initiativ ska väckas skriftligt eller med ett elektroniskt dokument. Av initiativet ska framgå vad saken gäller och initiativtagarens namn, hemkommun och kontaktinformation.

Motivering: Bestämmelserna i förvaltningsstadgan gäller initiativ enligt 24 § i landskapslagen. Landskapets invånare i alla åldrar har rätt att komma med initiativ.

Separata bestämmelser om initiativ till folkomröstning finns i 25 § i landskapslagen och i lagen om förfarandet vid rådgivande kommunala folkomröstningar (656/1990).

§ 169

Behandling av initiativ

Ett initiativ behandlas av den myndighet i landskapet som har behörighet att fatta beslut i den fråga som initiativet gäller. Om den behöriga myndigheten är ett organ ska organet underrättas om initiativen och de åtgärder som vidtagits på grund av dem, på det sätt som anges nedan.

Landskapsstyrelsen ska årligen före utgången av X månad för landskapsfullmäktige lägga fram en förteckning över de initiativ som har tagits i frågor som hör till fullmäktiges behörighet och över de åtgärder som har vidtagits på grund av initiativen. Landskapsfullmäktige kan samtidigt besluta vilka initiativ som är slutbehandlade.

När det gäller initiativ som hör till något annat organs behörighet än landskapsfullmäktiges ska organet i fråga underrättas om initiativen på det sätt som organet bestämt. Organet kan samtidigt besluta vilka initiativ som är slutbehandlade.

Om antalet initiativtagare motsvarar minst en procent av landskapets invånare, ska initiativet tas upp till behandling inom sex månader från det att det väcktes.

Motivering: Landskapsstyrelsen kan som sitt eget ärende för landskapsfullmäktige bereda en fråga som avses i ett initiativ eller när det gäller frågor som hör till landskapsfullmäktiges behörighet, tillstålla landskapsfullmäktige initiativen och de åtgärder som vidtagits med anledning av dem i form av en förteckning minst en gång om året.

Om initiativet gäller en fråga som hör till landskapsfullmäktiges behörighet, kan

---

landskapsstyrelsen inte besluta att initiativet inte föranleder några åtgärder, utan landskapsfullmäktige ska kunna ta ställning till frågan.

Andelen en procent av landskapets invånare räknas utifrån uppgifterna i befolkningsdatasystemet den dag då initiativet anlände.

Bestämmelser om behandling av fullmäktigeledamöternas motioner finns i kapitel xx.

§ 170 Uppgifter som ska lämnas till initiativtagaren

Initiativtagaren ska inom en månad från det att initiativet anlände underrättas om hos vilken myndighet initiativet behandlas, den beräknade behandlingstiden och vem som ger närmare upplysningar om behandlingen.

När initiativet är slutbehandlat, ska initiativtagaren underrättas om huruvida initiativet har lett till åtgärder.

Motivering: Myndigheten i landskapet ska ge ett svar på initiativet. Myndigheten är inte skyldig att innehållsligt undersöka och avgöra frågan i initiativet. Ett initiativ leder alltså inte alltid till åtgärder. Om initiativet inte föranleder åtgärder, fogas meddelande om besvärstförbud till beslutet. Då innehåller beslutet inte något sådant avgörande i sak som kunde vara föremål för ändringssökande.

Om initiativet är undertecknat av flera personer, underrättas den kontaktperson som anges i initiativet. Om ingen kontaktperson har angetts, underrättas första undertecknaren.

§ 171 Undertecknande av handlingar

Avtal och förbindelser som bygger på landskapsfullmäktiges eller landskapsstyrelsens beslut undertecknas av X och kontraheras av Y, om inte landskapsstyrelsen har beslutat något annat.

Landskapsfullmäktiges och landskapsstyrelsens expeditioner och skrivelser undertecknas av X och kontraheras av Y.

Avtal och förbindelser som bygger på ett annat organs beslut undertecknas av X och kontraheras av Y, om inte organet har beslutat något annat.

Ett annat organs expeditioner och skrivelser undertecknas av X och kontraheras av Y.

Ett organs protokollsutdrag undertecknas av protokollföraren eller någon annan person som organet förordnar.

Riktigheten av utdrag ur och kopior av ett organs handlingar styrks av protokollföraren eller någon annan person som organet förordnar.

En tjänsteinnehavare undertecknar beslut, avtal, förbindelser och övriga handlingar i de ärenden som han eller hon fattat beslut i.

Handlingar som gäller beredning undertecknas av den som berett ärendet.

Motivering: I paragrafen ingår bestämmelser om underteckningar. Ett organ kan separat ge en eller flera personer fullmakt att underteckna ett avtal eller en förbindelse som bygger på organets beslut.

§ 172 Mottagande av bevislig delgivning

Bevislig delgivning kan för landskapets räkning tas emot av landskapsstyrelsens ordförande, landskapsdirektören samt en tjänsteinnehavare som landskapsdirektören har gett fullmakt.

Bevislig delgivning kan för landskapets räkning inom en nämnds verksamhetsområde mottas av nämndens ordförande och en ledande tjänsteinnehavare inom nämndens verksamhetsområde, och inom ett affärsverks verksamhetsområde av affärsverksdirektionens ordförande och affärsverkets direktör.

Motivering: Bestämmelser om delgivning med myndigheter finns i 58 § i förvaltningslagen. Bevislig delgivning med ett landskap ska riktas till landskapsdirektören eller till ordföranden för det organ som för landskapets talan i ärendet. Delgivningen kan också riktas till någon annan som har rätt att på landskapsdirektörens eller ordförandens vägnar ta emot tillkännagivanden.